

Instituut voor de nationale rekeningen

Analyse van de prijzen

**Tweede kwartaalverslag 2020 van het
instituut voor de nationale rekeningen**

Prijzenobservatorium

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50

1210 Brussel

Ondernemingsnr: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ <https://economie.fgov.be>

Verantwoordelijke uitgever:

Regis Massant

Voorzitter a.i. van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50

1210 Brussel

Meer informatie:

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Peter Van Herreweghe

Vooruitgangstraat 50

1210 Brussel

Tel.: +32 2 277 83 96

E-mail: Peter.Vanherreweghe@economie.fgov.be

Internetversie

Inleiding

De wet van 8 maart 2009, tot wijziging van de wet van 21 december 1994 houdende sociale en diverse bepalingen, voorziet dat de FOD Economie de taak van prijsobservatie en prijsanalyse voor rekening van het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) uitvoert. Met de wet van 26 april 2013, houdende de invoeging van boek V in het Wetboek van economisch recht (getiteld "De mededinging en de prijsevoluties"), werd het onderzoeksdomein van het Prijzenobservatorium uitgebreid. Het Prijzenobservatorium kan voortaan onderzoek uitvoeren vanuit de invalshoeken prijsverloop, prijsniveau, marges en tenslotte marktwerking.

Er wordt in dit rapport aandacht besteed aan de totale inflatie en aan het prijsstijgingstempo van drie grote productgroepen: energiedragers, levensmiddelen, niet-energetische industriële goederen en diensten. Voor elke productgroep wordt eerst de inflatie in België toegelicht, welke vervolgens vergeleken wordt met die in de buurlanden. Het geharmoniseerd indexcijfer der consumptieprijzen (GICP), dat opgesteld wordt door Statbel conform de Europese methodologie, vormt veruit de belangrijkste gegevensbron voor het verslag. De analyse werd uitgebreid met detailgegevens van het GICP en met andere statistieken van officiële instanties (IMF, EC, ...).

De volgende medewerkers van het Prijzenobservatorium hebben meegewerkt aan dit verslag: Christine Bruynoghe, Myrle Claessens, Maxim Dechamps, Mathias Ingelbrecht, Nadine Mat, Jean-Paul Theunissen, Pascale Van Baelen en Etienne Verhaegen.

Het Wetenschappelijk Comité voor prijsobservatie en -analyse verleende op 24 juli 2020 een gunstig advies en de Raad van Bestuur van het INR heeft dit verslag goedgekeurd op 29 juli 2020.

Inhoudstafel

Inleiding.....	3
Inhoudstafel.....	4
Samenvatting.....	5
I Totale inflatie in het tweede kwartaal 2020	8
I.1 Totale inflatie in België	8
Focus 1: Evolutie van de consumptieprijzen van levensmiddelen tijdens de gezondheidscrisis	11
I.2 Totale inflatie in de voornaamste buurlanden	14
II Inflatie voor energie in het tweede kwartaal 2020	17
II.1 Inflatie voor energie in België	17
II.2 Inflatie voor energie in de voornaamste buurlanden	26
Focus 2: De consumptieprijs van elektriciteit in België en in de buurlanden	30
III Inflatie voor levensmiddelen in het tweede kwartaal 2020	44
III.1 Inflatie voor levensmiddelen in België	44
III.2 Inflatie voor levensmiddelen in de voornaamste buurlanden	47
Focus 3: Evolutie van de consumptie- en afzetprijzen tijdens de gezondheidscrisis: focus op 3 sectoren	50
IV Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in het tweede kwartaal 2020.....	57
IV.1 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in België	57
IV.2 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in de voornaamste buurlanden	62
Lijst van afkortingen.....	67
Bijlagen	68
Bijlage 1: Overzicht van de prijsbewegingen van producten en diensten tussen het tweede kwartaal 2019 en 2020.....	68
Bijlage 2: Inflatie in het tweede kwartaal 2020 met en zonder gewijzigde indirecte belastingen in België en in de voornaamste buurlanden	71
Bijlage 3: Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor bewerkte en niet-bewerkte levensmiddelen en voor diensten en niet-energetische industriële goederen	72

Samenvatting

1. In het tweede kwartaal 2020 daalde de totale inflatie in België, gemeten op basis van de geharmoniseerde consumptieprijsindex, tot 0,0 % (1,0 % in het eerste kwartaal 2020). Die daling van de totale inflatie is voornamelijk te wijten aan een grotere prijsdaling voor energieproducten en aan een daling van de inflatie voor diensten. De inflatie voor levensmiddelen is daarentegen gestegen tot 3,2 % in het tweede kwartaal 2020. De onderliggende inflatie daalde tot 1,5 % (tegenover 1,7 % in het eerste kwartaal 2020).
2. De gemiddelde totale inflatie van onze voornaamste buurlanden (Duitsland, Frankrijk en Nederland) is ook gedaald in het tweede kwartaal 2020 van 1,5 % tot 0,6 %. De inflatie komt opnieuw lager uit in België dan in alle buurlanden. Het verschil is voornamelijk te wijten aan een lagere inflatie in België voor de groep van de energieproducten, maar ook voor de productgroep van de levensmiddelen. Daarnaast bleek de inflatie voor de niet-energetische industriële goederen en diensten hoger in België. De gemiddelde onderliggende inflatie van de buurlanden daalde tot 1,3 % in het tweede kwartaal 2020, wat ook lager is dan in België.
3. In België, daalden de consumptieprijzen van energieproducten in het tweede kwartaal 2020 met gemiddeld 16,3 % op jaarbasis (tegenover een inflatie van -6,0 % in het eerste kwartaal 2020). De prijzen van motorbrandstoffen, vloeibare brandstoffen, van aardgas en van elektriciteit lieten een zeer sterke daling op jaarbasis optekenen in het tweede kwartaal. De prijsdaling op jaarbasis is in juni echter afgenomen (-13,1 %), onder meer als gevolg van de eerste exitmaatregelen die sinds mei in Europa van kracht zijn. Als gevolg van een zeer sterke terugval van de gemiddelde olieprijs in euro (-56,4 % op jaarbasis) daalden de prijzen van motorbrandstoffen en huisbrandolie met respectievelijk gemiddeld 16,3 % en 40,7 % op jaarbasis in het tweede kwartaal 2020. De consumptieprijs voor aardgas is op jaarbasis met 16,1 % teruggevallen, vooral omwille van de daling van de kost van de energiecomponent (-26,1 %). De elektriciteitsprijzen daalden ook met -7,7 % op jaarbasis in het tweede kwartaal 2020. Die prijsdaling op jaarbasis wordt vooral verklaard door de lagere kosten van de zuivere energiecomponent (gemiddeld -20,1 % op jaarbasis, voor de prijs/kWh en de heffingen, exclusief kosten van groene energie en warmtekrachtkoppeling) en, in mindere mate, door de daling van de distributietarieven.
4. In de buurlanden zijn de energieprijzen op jaarbasis gemiddeld met 8,1 % gedaald, terwijl de prijzen in België met 16,3 % zijn gedaald. Die meer uitgesproken prijsdaling op jaarbasis in ons land is vooral te wijten aan een daling op jaarbasis van de elektriciteitsprijzen in België en een meer uitgesproken negatieve inflatie voor vloeibare brandstoffen en gas in vergelijking met het gemiddelde niveau in de voornaamste buurlanden. De elektriciteitsprijzen evolueerden op een verschillende manier, in stijgende lijn in de buurlanden (gemiddeld +2,7 %) en in dalende lijn in België (-7,7 % in België). In tegenstelling tot België zijn de nettatarieven in Duitsland bijvoorbeeld gestegen in het begin van 2020. Bovendien heeft de daling van de groothandelsprijzen sneller gevolgen voor de Belgische consumptieprijzen door het hogere aandeel van de variabele contracten. De consumptieprijs voor gas zijn gemiddeld licht gedaald op jaarbasis in de buurlanden (-1,8 %), terwijl ze in België op jaarbasis met 16,1 % teruggevallen zijn. Die prijsdaling in België wordt verklaard door het feit dat de prijsdaling op de internationale gasmarkt die in 2020 werd waargenomen, sneller werd doorgerekend in de Belgische gasfactuur. Het gewicht van de variabele component (d.w.z. de energiecomponent) van de gasfactuur is immers groter in België, wat vooral te wijten is aan het lage niveau van de verschillende heffingen in ons land. Bovendien zijn de gascontracten in België deels variabel met tussentijdse prijsaanpassingen, terwijl de contracten in de buurlanden voornamelijk vast zijn (en dus niet tussentijds geïndexeerd worden). Voor vloeibare brandstoffen zijn de prijzen in de buurlanden met 20,1 % gedaald, d.w.z. een minder uitgesproken daling dan in België (-40,7 %). In feite is het niveau van de accijnzen in ons land lager dan in de buurlanden, wat leidt tot een meer uitgesproken daling van de Belgische prijzen voor dit product wanneer de olieprijs dalen.
5. Het Prijzenobservatorium heeft het verschil in evolutie van de Belgische elektriciteitsfactuur met die van de buurlanden geanalyseerd, alsook het verschil in kosten van deze factuur. Om deze verschillen te analyseren, maakte het Prijzenobservatorium gebruik van gegevens van de CREG (standaard consumptieprofiel - 3.500 kWh/jaar aan enkelvoudig tarief) en analyseerde in detail de verschillende componenten van de factuur.

Zo blijkt dat de kost van de zuivere energiecomponent tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 in de verschillende betrokken landen over het algemeen dezelfde trend volgt omwille van de koppeling van de elektriciteitsmarkten. De kosten van deze component zijn in België echter volatieler dan in de buurlanden wegens een groter aandeel van variabele contracten. In vergelijking met de buurlanden waren de kosten van deze component in België in het eerste kwartaal 2020 relatief laag (247 euro). In Frankrijk maakt de handhaving van een gereguleerd tarief het ook mogelijk om de kosten voor deze component laag te houden.

De netkosten (transmissie en distributie) zijn in Duitsland sterk gestegen (+17,3 % tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020) als gevolg van investeringen in de ontwikkeling van het net om nieuwe energieën, voornamelijk windenergie, van het noorden van het land naar het zuiden te kunnen transporteren. In België zijn ze in dezelfde periode gemiddeld met 18,7 % gestegen (doorrekening van kosten van investeringen uit het verleden, investeringen in budgetmeters en de smart grid,...). In Frankrijk, en vooral in Nederland, was de stijging gematigder. In het eerste kwartaal 2020 waren de kosten van deze component het hoogst in Duitsland (267 euro op jaarbasis) en in België (267 euro).

De component taksen en heffingen (exclusief btw) is de afgelopen jaren beïnvloed door de verschillende nationale beleidsmaatregelen op het gebied van energietransitie. In België is deze component in de geanalyseerde periode met gemiddeld 20,5 % gestegen. Dit is de grootste stijging in vergelijking met de buurlanden. In het eerste kwartaal 2020 waren de kosten van deze component het hoogst in Duitsland (407 euro op jaarbasis in het eerste kwartaal 2020), gevolgd door België (240 euro) en Frankrijk (129 euro). In Nederland was het niveau van de taksen en heffingen beperkt tot 1,8 euro, als gevolg van een door de Nederlandse overheid toegekende belastingverlaging.

In het eerste kwartaal 2020 was de totale elektriciteitsfactuur dus hoger in België (912,6 euro per jaar) dan in Nederland (571,9 euro) en Frankrijk (657,5 euro). Dit verschil is vooral te wijten aan taksen en nettarieven. Belgische verbruikers betalen daarentegen minder voor hun elektriciteit dan Duitse verbruikers (1.134,9 euro), als gevolg van het hoge niveau van taksen en heffingen in Duitsland.

6. In vergelijking met het tweede kwartaal 2019 zijn de consumptieprijsen van levensmiddelen op jaarbasis 3,2 % gestegen. Dit komt overeen met een stijging van de inflatie ten opzichte van het voorgaande kwartaal (2,1 %). De prijzen van niet-bewerkte levensmiddelen kenden een sterk positieve inflatie (6,1 %), de meest uitgesproken inflatie sinds het tweede kwartaal 2013. De prijzen van bewerkte levensmiddelen zijn ook opnieuw gestegen (2,4 %, onder andere door alcoholische dranken en de categorie suiker en confituur). Voor onbewerkt voedsel werd de inflatie vooral gedreven door de evolutie van de prijzen voor vlees (vooral varkensvlees met een inflatie van 5,6 %), groenten (5,2 %), fruit (11,6 %) en vis (3,7 %). Voor fruit kunnen de slechte oogsten van het afgelopen seizoen deze inflatie deels verklaren, maar ook de exportvolumes zijn de afgelopen maanden toegenomen. Logistieke problemen in verband met de gezondheidscrisis, in combinatie met de weersomstandigheden in het voorjaar (droogte), hebben bijgedragen aan de inflatie van de groenteprijzen. De inflatie van de prijs van varkensvlees maakt deel uit van een vrij duidelijke opwaartse trend die in april vorig jaar begon en die verband houdt met de aanhoudende vraag vanuit Azië (vooral China). Voor vis zijn het verse zeevruchten die de inflatie hebben aangewakkerd, vooral voor garnalen door de stopzetting van het pellen ervan in Marokko als gevolg van de gezondheidscrisis.
7. Hoewel de inflatie voor levensmiddelen in België in dit tweede kwartaal aanzienlijk toenam, bleef ze lager dan in de buurlanden (gemiddeld 4,1 %), zowel voor bewerkte als voor niet-bewerkte voedingsmiddelen. Net als in België was de inflatie van niet-bewerkte levensmiddelen het hoogst (gemiddeld 9,1 % voor de drie betrokken landen), met een bijzonder sterke prijsstijging in Frankrijk (10,9 %). Van de niet-bewerkte producten kenden groenten, vis en vlees een nog hogere inflatie dan in België. Ook voor fruit was er een hoge prijsstijging op jaarbasis (11,0 %), maar gemiddeld iets lager dan in België. Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou het niveau van de inflatie van bewerkte levensmiddelen hetzelfde zijn geweest in België als gemiddeld in de buurlanden (2,4 %, voornamelijk door de tabaksaccijnzen in Nederland en Frankrijk).
8. Als gevolg van de gezondheidscrisis zijn verschillende sectoren van de agro-voedingssector bijzonder zwaar getroffen, waaronder varkensvlees en zuivelproducten. Voor varkensvlees is de prijs van de aan de veehouders

betaalde karkassen vanaf het begin van de lockdown teruggevallen als gevolg van de sluiting van de horeca en als gevolg van moeilijkheden bij de uitvoer naar China. De sterke daling van de karkasprijzen is over het algemeen (nog) niet doorberekend in de consumptieprijzen voor varkensvlees en vleeswaren, die aan het stijgen zijn. Ook in de buurlanden zijn de consumptieprijzen gestegen, en meer uitgesproken dan in België, maar in Frankrijk en Nederland zijn de prijzen recent gedaald. Voor zuivelproducten is de prijs van de melk die aan de producent wordt betaald en de prijs van industriële boter ook gedaald als gevolg van verstoringen in de hele zuivelkolom. Die prijsevolutie weerspiegelt zich momenteel (nog) niet in de consumptieprijzen.

9. Het prijsstijgingstempo voor de diensten daalde van 2,1 % in het eerste kwartaal 2020 naar 1,6 % in het tweede kwartaal 2020, terwijl dit voor de NEIG in dezelfde periode lichtjes toenam van 0,8 % tot 0,9 %. De productgroep NEIG en diensten leverde de grootste bijdrage tot het GICP in het tweede kwartaal 2020 (0,9 procentpunt) mede door het grote gewicht in de consumptiekorf (69,8 %). De daling (met 0,28 procentpunt) van het prijsstijgingstempo voor NEIG en diensten werd voornamelijk veroorzaakt door de vertraging van de inflatie voor accommodatie (van gemiddeld 5,0 % in het eerste kwartaal 2020 naar -5,0 % in het tweede kwartaal 2020) en culturele diensten (van gemiddeld 2,3 % in het eerste kwartaal 2020 naar -1,3 % in het tweede kwartaal 2020). De vertraging van het prijsstijgingstempo voor beide diensten laat zich verklaren door factoren van methodologische aard oftewel door de impact die covid-19 heeft gehad op de indexberekening en inflatiemeting van beide categorieën door de tijdelijke sluiting van verschillende sectoren.
10. In de buurlanden is de inflatie voor de niet-energetische industriële goederen en diensten in het tweede kwartaal 2020 vertraagd tot gemiddeld 1,0 % en lag dus lager dan in België (1,3 %). Het inflatieverschil tussen België en de buurlanden voor deze productgroep bedroeg zodoende 0,34 procentpunt. De grootste bijdrages tot dit inflatieverschil werden geleverd door de pakketreizen (0,16 procentpunt), goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning (0,11 procentpunt) en werkelijke woninghuur (0,11 procentpunt). Onder meer voor deze categorieën kwam de inflatie hoger uit in België dan gemiddeld in de buurlanden.

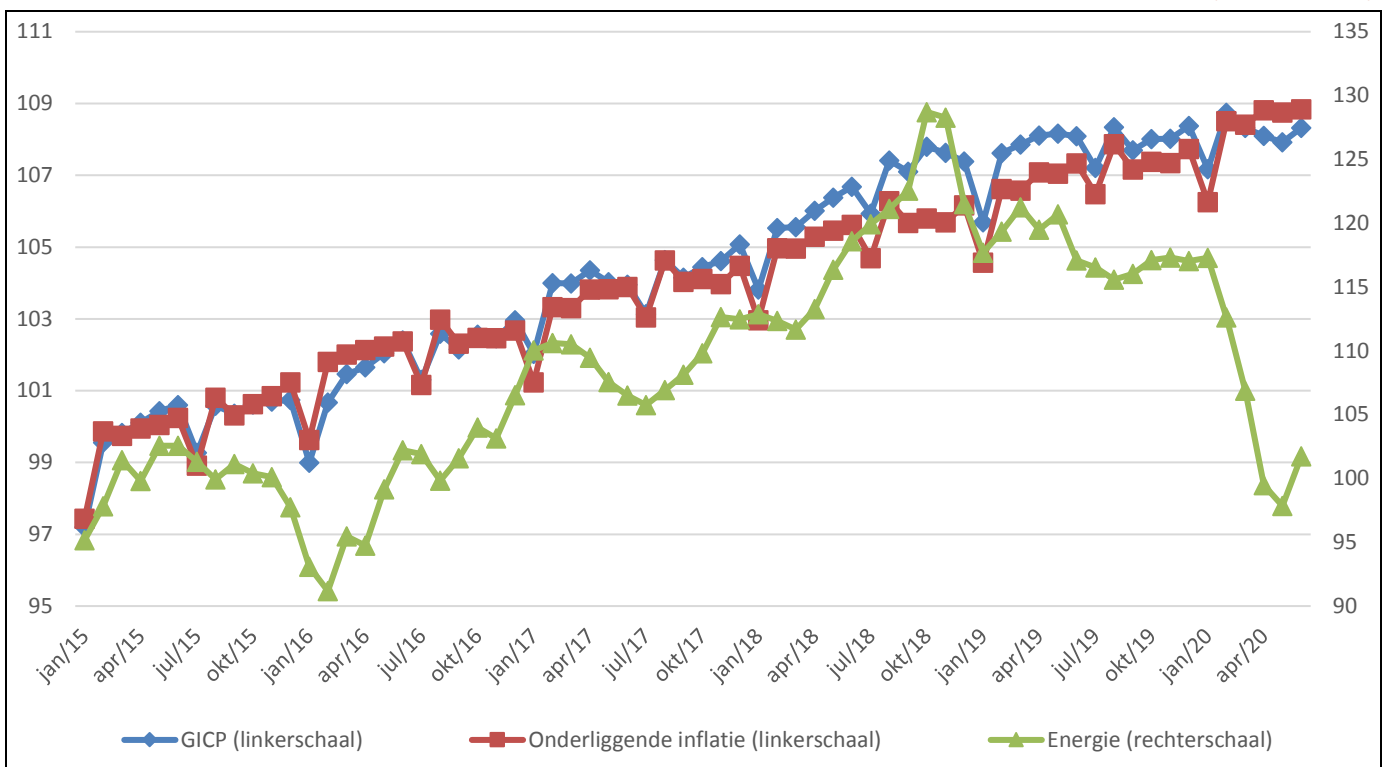
I Totale inflatie in het tweede kwartaal 2020^{1 2}

I.1 Totale inflatie in België

In juni 2020 kwam het gemiddelde niveau van de consumptieprijsen in België, gemeten op basis van het GICP (index 2015=100), uit op 108,3. Dit komt overeen met hetzelfde niveau als in maart 2020. De index van de onderliggende inflatie, die geen rekening houdt met het prijsverloop van de niet-bewerkte levensmiddelen en de energieproducten, steeg in juni tot 108,8 tegenover 108,4 in maart. De consumptieprijsen van energieproducten, die in maart 2020 106,7 bedroegen, zijn in april en mei gedaald vooraleer te stijgen in juni tot 101,7.

Grafiek 1. Recent verloop van het GICP, de onderliggende inflatie-index en de consumptieprijsen voor energieproducten

(Index 2015=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

In het tweede kwartaal 2020 vertraagde de totale inflatie in België en bedroeg ze gemiddeld 0,0 %³ (tegenover 1,0 % in het eerste kwartaal 2020). Deze daling van de totale inflatie (met 1,0 procentpunt) tussen het eerste en het tweede kwartaal is voornamelijk te wijten aan de daling van de inflatie voor energieproducten en in mindere mate van de diensten. De inflatie voor levensmiddelen is sterk gestegen van 2,1 tot 3,2 %.

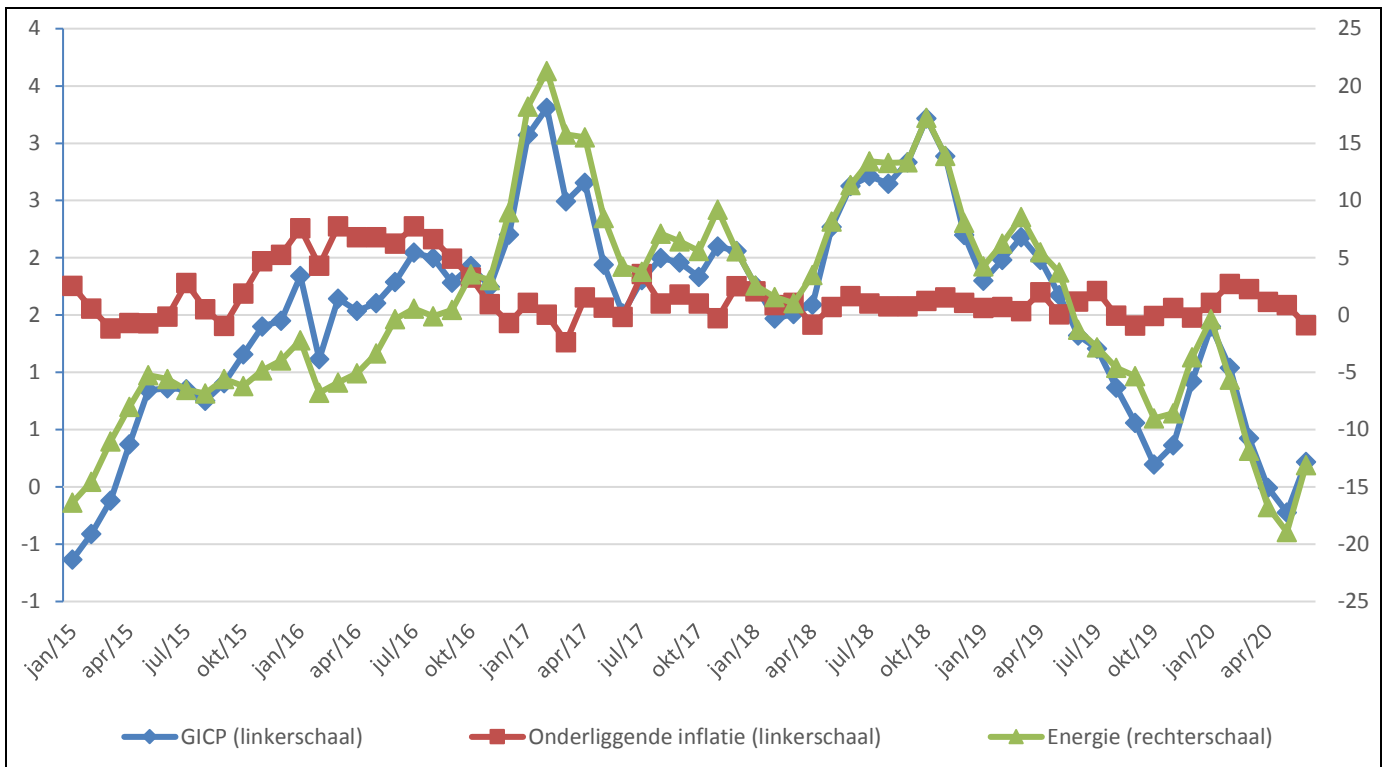
¹ De gemiddelde inflatie voor een kwartaal wordt berekend als de procentuele variatie van het rekenkundige gemiddelde van de indexcijfers van het betrokken kwartaal ten opzichte van het rekenkundige gemiddelde van de indexcijfers van het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar.

² Omwille van de vergelijkbaarheid met de evoluties in andere Europese landen gebeurt de analyse op basis van het geharmoniseerde indexcijfer van de consumptieprijsen (GICP).

³ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie 0,0 % hebben bedragen.

Grafiek 2. Recent verloop van de totale inflatie, de onderliggende inflatie en de consumptieprijzen voor energieproducten

(Veranderingspercentage ten opzichte van de overeenstemmende maand van het voorgaande jaar)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Voor de drie grote productgroepen van het GICP kunnen de voornaamste prijsbewegingen als volgt samengevat worden:

- De inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten is licht gedaald in het tweede kwartaal 2020. Het prijsstijgingstempo is tussen de twee kwartalen gedaald voor de diensten (1,6 % tegenover 2,1 %). Deze daling van de inflatie werd slechts gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van de inflatie van de niet-energetische industriële goederen (0,9 % tegenover 0,8 %). De productgroep van de niet-energetische industriële goederen en diensten leverde de grootste bijdrage tot de totale inflatie (0,92 procentpunt) omwille van het grote gewicht in de consumptiekorf (69,8 %)⁴.
- In het tweede kwartaal 2020 is de inflatie van levensmiddelen gestegen van 2,1 % naar 3,2 %. De inflatie is zowel voor bewerkte als voor niet-bewerkte levensmiddelen toegenomen. De inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen bedroeg 6,1 % (tegenover 1,9 % in het voorgaande kwartaal). De inflatie voor bewerkte levensmiddelen is met 0,3 procentpunt gestegen tot 2,4 %. De inflatie is vooral in april en mei versneld (respectievelijk 3,3 % en 3,5 %), voornamelijk als gevolg van het verbod op promoties. Levensmiddelen droegen 0,65 procentpunt bij tot de totale inflatie met een gewicht van 20,7 % in de consumptiekorf.
- De inflatie voor energieproducten is gedaald van -6,0 % in het eerste kwartaal 2020 tot -16,3 % in het tweede kwartaal 2020. Voor alle belangrijke energieproducten (elektriciteit, gas, motorbrandstoffen en stookolie) was er een daling van de inflatie en de prijzen van deze producten waren veel lager dan een jaar geleden. De prijsdaling op jaarbasis was in juni minder uitgesproken (-13,1 %) dan in de twee andere maanden van het kwartaal (-16,8 % in april en -18,9 % in mei). De groep van de energieproducten, die goed is voor een gewicht van 9,5 % in de consumptiekorf, heeft een negatieve bijdrage van 1,58 procentpunt geleverd aan de totale inflatie.

⁴ De productgroep diensten, met een gewicht van 42,6 %, droeg 0,67 procentpunt bij, terwijl de productgroep niet-energetische industriële goederen 0,25 procentpunt bijdroeg (met een gewicht van 27,2 %).

- Wat de onderliggende inflatie betreft, werd de daling van de diensteninflatie slechts gedeeltelijk gecompenseerd door een hogere inflatie van de bewerkte levensmiddelen en de niet-energetische industriële goederen, wat de lichte daling van de onderliggende inflatie tot 1,5 % verklaart, tegenover 1,7 % in het vorige kwartaal.

Het viermaandelijks voortschrijdende gemiddelde van de gezondheidsindex⁵ vermenigvuldigd met 0,98, ook wel de 'afgevlakte gezondheidsindex' genoemd, kwam in juni 2020 uit op 107,9 punten (index 2013=100). In februari 2020 werd de spilindex voor de overheidsbedrijven en sociale uitkeringen het laatst overschreden. Overeenkomstig de maandvooruitzichten van het Federaal Planbureau, zou de volgende overschrijding van de spilindex (momenteel 109,34) door de afgevlakte gezondheidsindex plaatsvinden in december 2021. Als gevolg daarvan zouden de sociale uitkeringen en de bedragen van het overheidspersoneel in respectievelijk januari en februari 2022 met 2 % verhoogd worden om ze aan te passen aan de gestegen levensduur⁶.

Tabel 1. Recent verloop van de inflatie voor het geharmoniseerde indexcijfer der consumptieprijzen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2017	2018	2019	2019			2020		2020 - II			Bijdrage 2020K1 ¹	Bijdrage 2020K2 ¹	Ge- wicht ²
				II	III	IV	I	II	apr	mei	juni			
Energie	9,9	8,9	-0,8	2,6	-4,3	-7,2	-6,0	-16,3	-16,8	-18,9	-13,1	-0,58	-1,58	9,5
Levensmiddelen	1,4	2,7	1,3	1,2	1,2	1,0	2,1	3,2	3,3	3,5	2,7	0,44	0,65	20,7
Bewerkte levensmiddelen	1,8	2,9	1,7	1,6	1,7	1,6	2,1	2,4	2,7	2,7	1,8	0,36	0,40	16,6
Niet-bewerkte levensmiddelen ^a	-0,2	1,8	-0,4	-0,2	-0,5	-1,1	1,9	6,1	5,7	6,4	6,3	0,07	0,25	4,1
Goederen en diensten	1,5	1,3	1,5	1,6	1,5	1,5	1,6	1,3	1,3	1,3	1,3	1,11	0,92	69,8
Diensten	1,9	1,6	1,8	2,0	1,7	1,8	2,1	1,6	1,6	1,6	1,6	0,90	0,67	42,6
Niet-energetische industriële goederen	0,8	0,8	1,0	1,1	1,1	1,0	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9	0,21	0,25	27,2
p.m. Onderliggende inflatie^b	1,6	1,6	1,6	1,6	1,5	1,5	1,7	1,5	1,6	1,6	1,4	1,46	1,33	86,4
p.m. Gezondheidsindex ^c	1,8	1,8	1,5	1,9	1,3	0,6	1,0	1,1	1,1	1,1	0,9			0,0
Totale inflatie	2,2	2,3	1,2	1,7	0,9	0,5	1,0	0,0	0,0	-0,2	0,2	0,96	0,00	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

^a Fruit, groenten, vlees en vis. ^b Gemeten aan de hand van het GICP, zonder niet-bewerkte levensmiddelen en energiedragers.

^c Nationale consumptieprijsindex, zonder tabak, alcoholhoudende dranken, benzine en diesel.

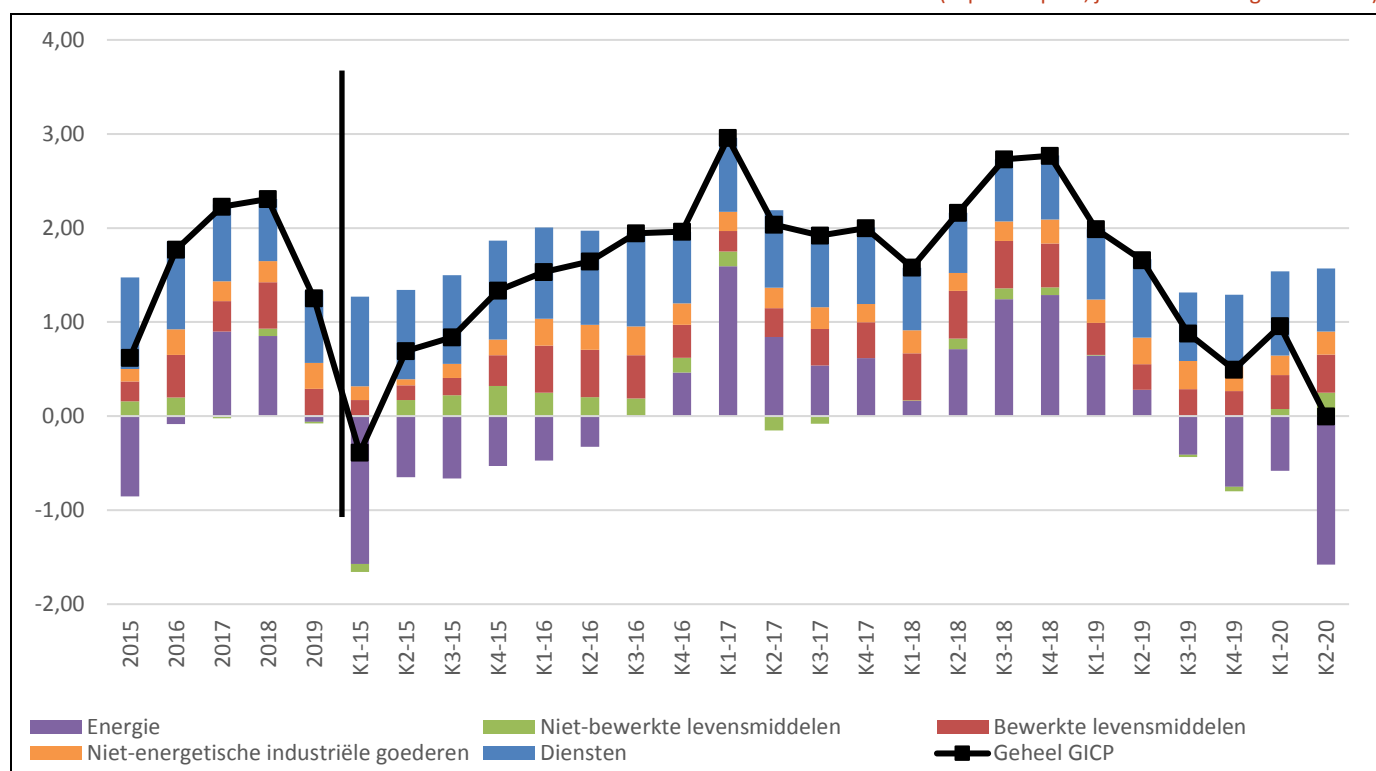
¹ Bijdrage tot de totale inflatie (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in 2020 (in %).

⁵ De gezondheidsindex wordt berekend op basis van de nationale consumptieprijsindex (NCPI), waarvan de methodologie op verschillende punten verschilt met die van het GICP, in het bijzonder wat betreft het wegingsschema.

⁶ Inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau van 07/07/2020.

Grafiek 3. Bijdrage tot de totale inflatie

(In procentpunt, jaar- en kwartaalgemiddelden)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Focus 1: Evolutie van de consumptieprijzen van levensmiddelen tijdens de gezondheidscrisis

In het vorige verslag wees het Prijzenobservatorium erop dat het effect van de gezondheidscrisis van Covid-19 op de inflatie tot maart relatief beperkt was, met uitzondering van de energieproducten. Andere factoren, zoals de sinds het begin van het jaar waargenomen opwaartse trend van de prijzen, de klimatologische omstandigheden, de seizoensgebonden factoren en de resterende gevolgen van de Afrikaanse varkenspest, werden benadrukt. Desalniettemin heeft de Nationale Veiligheidsraad op 18 maart besloten de solden en kortingen in de winkels te verbieden. Uit een analyse van Statbel is gebleken dat deze maatregel vanaf eind maart een effect had op de prijzen van consumptiegoederen, waaronder levensmiddelen. Zo werden de kortingen tussen 18 maart en 4 april verboden. Vanaf die datum waren alleen nog maar acties toegestaan die "reeds beslist of in uitvoering waren vóór 18 maart 2020"⁷. Vanaf 30 mei werden alle kortingen weer toegestaan. In mei werd ook beslist om de solden opnieuw toe te laten, maar deze werden verplaatst van juli naar augustus⁸.

Deze focus analyseert dus de prijzen van de levensmiddelen, aangezien dit de producten zijn die in het bijzonder werden beïnvloed door de maatregelen die de regering heeft genomen naar aanleiding van de Covid-19 gezondheidscrisis. Deze producten zijn samen goed voor 20,7 % van het geharmoniseerd indexcijfer van de consumptieprijzen. Ze kunnen worden onderverdeeld in enerzijds niet-bewerkte levensmiddelen (fruit, groeten, vlees en vis) en anderzijds bewerkte levensmiddelen, inclusief tabak en alcohol (zoals brood, suikerwerk en melkproducten). Eerst wordt de maandelijkse evolutie van de prijzen en de maandelijkse evolutie van de inflatie voor deze twee aggregaten onderzocht. Vervolgens worden de getuigen met de belangrijkste prijsverschillen in een tabel weergegeven.

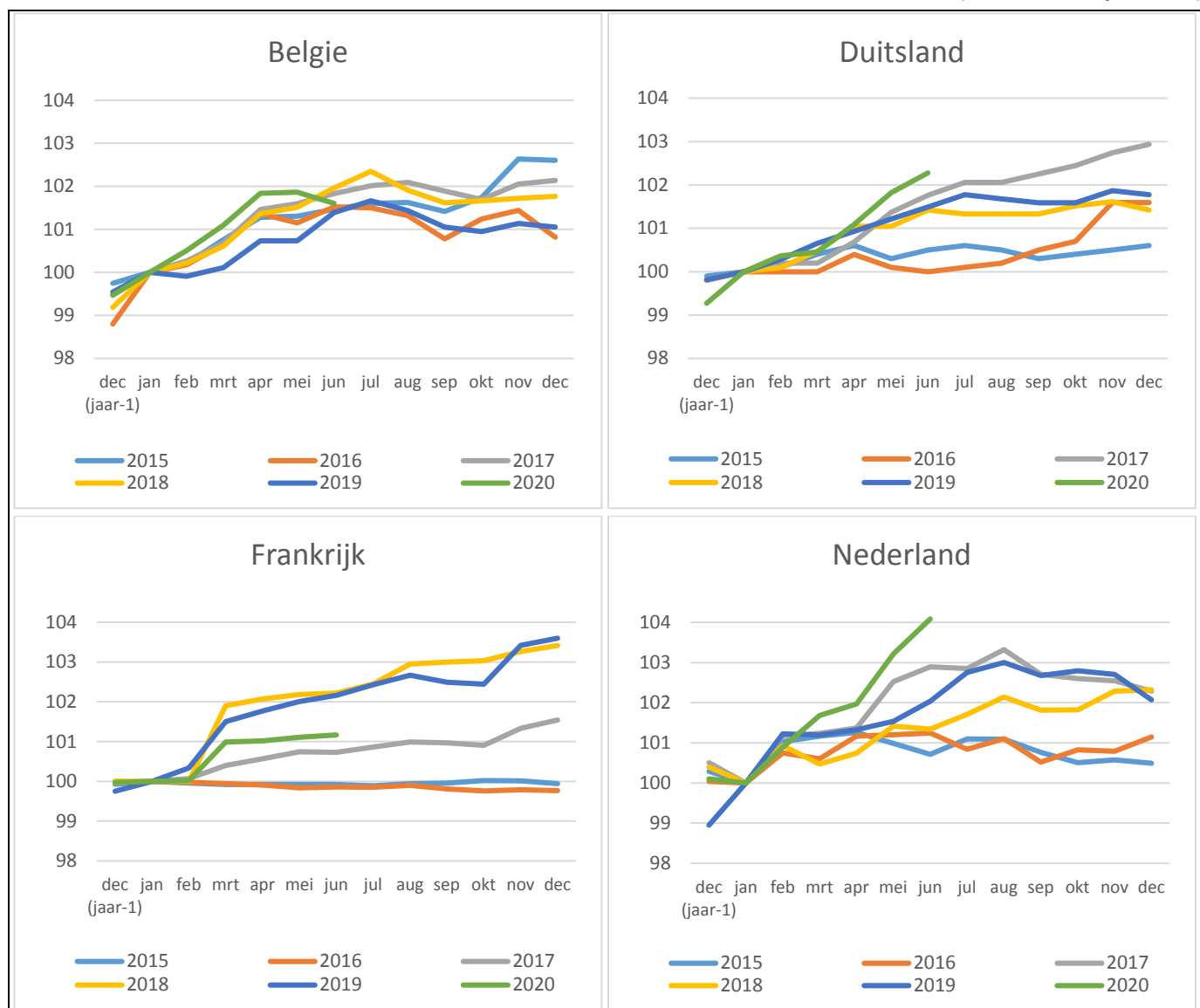
⁷ Ministerieel besluit houdende wijziging van het ministerieel besluit van 23 maart 2020.

⁸ Wet van 27 mei 2020 tot wijziging van sommige bepalingen van het Wetboek van economisch recht wat de inschrijving in de KBO en het uitstel van de solden betreft.

De evolutie van de prijzen van bewerkte levensmiddelen tussen januari en juni was in 2020 relatief vergelijkbaar met de ontwikkeling van de voorgaande jaren, namelijk een duidelijke stijging van de prijzen tussen januari en juni. Wat het jaar 2020 echter onderscheidt van de voorgaande jaren is het feit dat de prijsstijging meer uitgesproken was, en dit vanaf februari, wat in overeenstemming is met de conclusies van het vorige verslag van het Prijzenobservatorium, waarin wordt gesteld dat er sinds begin 2020 een bijzonder uitgesproken opwaartse trend in de prijzen is geweest. Door de prijsdaling die tussen mei en juni is waargenomen, kan de 2020-curve echter terugkeren naar een vergelijkbaar prijsstijgingsniveau als de voorgaande jaren. Bovendien was de omvang van de prijsstijging van bewerkte levensmiddelen in de buurlanden (met uitzondering van Frankrijk) ook groter dan in de voorgaande jaren. Terwijl de prijzen van bewerkte levensmiddelen in Duitsland en Nederland nog steeds stijgen, begonnen ze in juni in België weer te dalen.

Grafiek 4. Evolutie van de consumptieprijzen van de bewerkte levensmiddelen

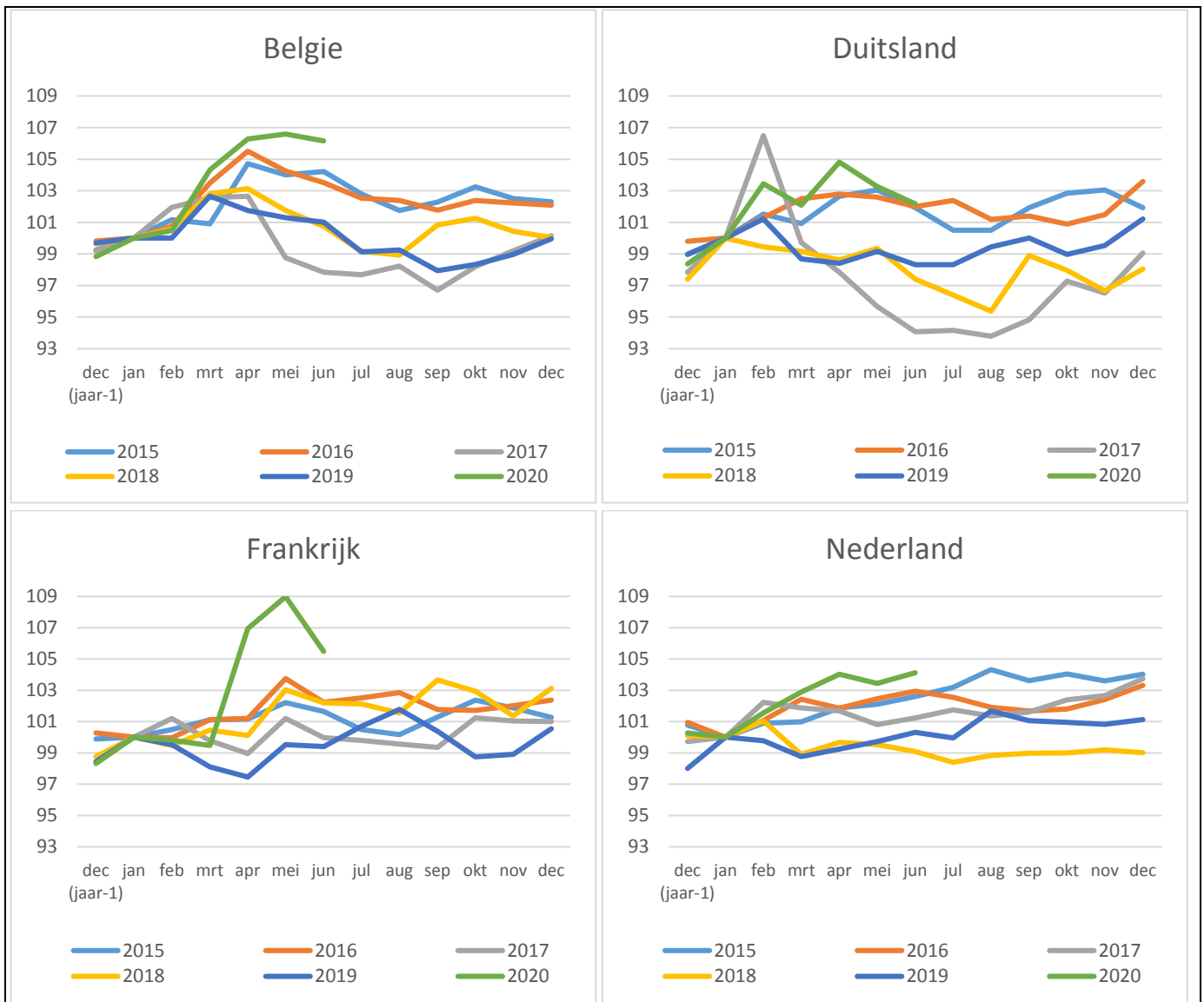
(Januari van het jaar = 100)

Bron: Eurostat.

Grafiek 5. Evolutie van de consumptieprijsen van de niet bewerkte levensmiddelen

(Januari van het jaar = 100)

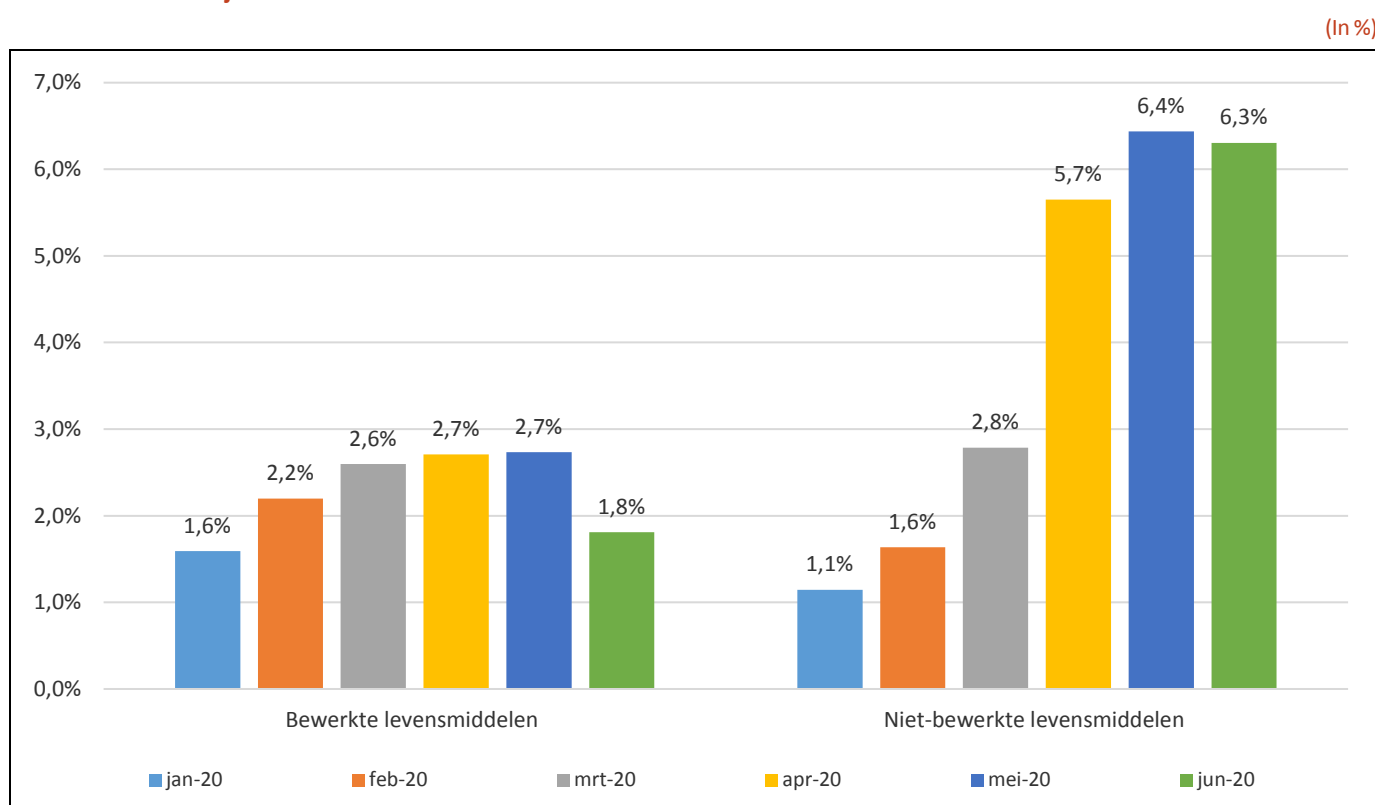
Bron: Eurostat.

In de afgelopen jaren hadden de prijzen van niet-bewerkte levensmiddelen de neiging om in de eerste vier maanden van het jaar te stijgen (piek in april), om vervolgens weer te dalen tot het begin van de herfst (dieptepunt in september). Hoewel de curve voor het jaar 2020 deze trend tot op zekere maat volgt, verschilt hij in twee opzichten van de anderen: enerzijds door het feit dat de piek later wordt bereikt (piek in mei) en anderzijds door de omvang van de prijsstijging (voor het jaar 2020 bedraagt de stijging van de prijzen van niet-bewerkte levensmiddelen 6,6 % tussen januari en mei, terwijl deze in de andere bestudeerde jaren gemiddeld 3,3 % bedroeg tussen januari en april). Bovendien is de prijsdaling die na mei is waargenomen, op dit moment minder uitgesproken dan in overige jaren. Zoals eerder vermeld, begon deze opwaartse trend in september 2019. Er zijn verschillende factoren die de stijging van de prijzen van deze producten, waarvan de prijzen worden bepaald door vraag en aanbod, kunnen verklaren: de moeilijke weersomstandigheden die de oogsten hebben beïnvloed, de internationale context met de varkenspest en een daling van het aanbod sinds het begin van het jaar voor bepaalde producten (deze daling kan zijn veroorzaakt door de moeilijke weersomstandigheden). Het is echter mogelijk dat de gezondheidscrisis deze prijsstijging heeft versterkt, zoals bijvoorbeeld in het geval van de grijze garnaal, waarvoor naast de prijsstijging als gevolg van een vermindering van het aanbod ook arbeidsproblemen zijn ontstaan in Marokko voor het pellen van grijze garnalen.

De prijsstijging die tussen januari en juni in België werd opgetekend, is een trend die ook in de buurlanden wordt waargenomen. Zo is in de vier onderzochte landen de stijging tussen januari en juni 2020 systematisch hoger dan de stijging tussen januari en juni van de voorgaande jaren.

Deze sterkere prijsstijging dan in voorgaande jaren, gevolgd door een kleinere daling, leidde tot een sterke stijging van de inflatie van de niet-bewerkte levensmiddelen, die steeg van 2,8 % in maart tot 6,4 % in mei, alvorens in juni licht te dalen. De inflatie van de bewerkte levensmiddelen daarentegen bleef tussen maart en mei stabiel op 2,7 %, alvorens in juni ook te dalen tot 1,8 %.

Grafiek 6. Maandelijkse evolutie van de inflatie

Bron: Eurostat.

Concluderend kan worden gesteld dat de prijsontwikkeling van de afgelopen maanden het resultaat is van verschillende factoren. De evolutie van de prijzen van bewerkte levensmiddelen is het resultaat van een opwaartse trend die sinds enkele kwartalen wordt waargenomen en lijkt dus relatief weinig te maken te hebben met de gezondheidscrisis, ook al heeft het verbod op kortingen zeker een opwaarts effect op de prijzen gehad. Wat de niet-bewerkte levensmiddelen betreft, waarvan de prijzen afhankelijk zijn van vraag en aanbod op de internationale markten, is het aanbod sterk afhankelijk van de weersomstandigheden. Toch kan de gezondheidscrisis een impact hebben gehad, onder meer omdat deze de beschikbare arbeidskrachten heeft verminderd of de verkoop heeft bemoeilijkt. De evolutie van de inflatie voor levensmiddelen wordt ook besproken in deel III.1 voor België en in deel III.2 voor de buurlanden.

I.2 Totale inflatie in de voornaamste buurlanden

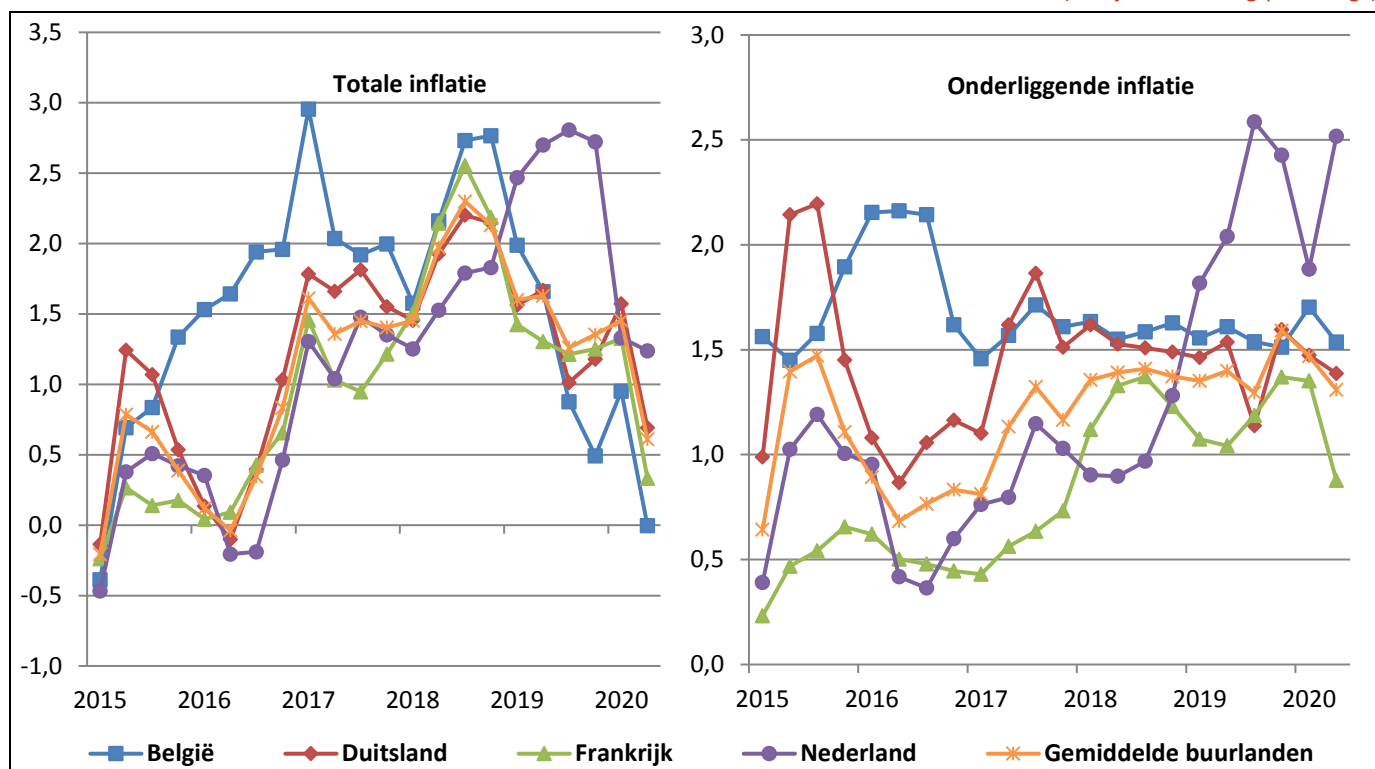
De gemiddelde totale inflatie⁹ in de drie voornaamste buurlanden is tussen het eerste kwartaal en het tweede kwartaal 2020 gedaald. Zo bedroeg de gemiddelde totale inflatie in de drie buurlanden 0,6 % in het tweede kwartaal 2020, ver-

⁹Het gemiddelde van de buurlanden is gewogen met de gewichten van elk land in 2020 gepubliceerd door Eurostat (relatieve aandeel van de private consumptie).

geleken met 1,5 % in het voorgaande kwartaal. De totale inflatie in de drie buurlanden is tussen het eerste en tweede kwartaal 2020 gedaald van 1,6 % naar 0,7 % in Duitsland, van 1,3 % naar 0,3 % in Frankrijk en van 1,3 % naar 1,2 % in Nederland. Het zijn de niet-energetische industriële goederen- en diensten die verantwoordelijk zijn voor de hogere inflatie in Nederland dan in de andere landen. De inflatie in België blijft dus onder het gemiddelde niveau van de voornaamste buurlanden. In het afgelopen kwartaal is dit verschil licht gestegen van 0,5 procentpunt in het eerste kwartaal 2020 naar 0,6 procentpunt in het tweede kwartaal 2020. Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de totale inflatie op hetzelfde niveau zijn geweest als nu in België en in de voornaamste buurlanden. Het was ook lager in België (0,0 %) dan gemiddelde in de buurlanden (0,6 %) ¹⁰.

Grafiek 7. Kwartaalevolutie van de totale inflatie en van de onderliggende inflatie in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

In het tweede kwartaal 2020 is de gemiddelde onderliggende inflatie in de buurlanden gedaald tot 1,3 % (tegenover 1,5 % voorheen). In België is de onderliggende inflatie ook gedaald naar 1,5 % in het afgelopen kwartaal (tegenover 1,7 % in het eerste kwartaal 2020). De onderliggende inflatie in België was dus, in het tweede kwartaal 2020, hoger dan in de buurlanden (met 0,2 procentpunt). Het verschil in onderliggende inflatie blijft dus stabiel ten opzichte van het vorige kwartaal. In het tweede kwartaal 2020 daalde de onderliggende inflatie in Duitsland (van 1,5 % naar 1,4 %) en Frankrijk (van 1,4 % naar 0,9 %), terwijl ze in Nederland steeg (van 1,9 % naar 2,5 %) ¹¹.

¹⁰ Op basis van het GICP bij ongewijzigde btw- en accijnstarieven, dat door Statbel wordt berekend en door Eurostat wordt gepubliceerd, zou het inflatieverschil met de buurlanden bijna hetzelfde zijn gebleven, namelijk 0,6 procentpunt. Bij ongewijzigde indirecte belastingen zouden België (0,0 %) en Duitsland (0,7 %) slechts een klein verschil in inflatie registreren. In Frankrijk zou de inflatie 0,2 % zijn geweest (tegenover 0,3 % nu), terwijl de inflatie in Nederland iets hoger zou zijn geweest (1,3 % tegenover 1,2 % nu). In Frankrijk en Nederland werden de indirecte belastingen op bewerkte levensmiddelen verhoogd (tabak voor beide landen en alcoholische dranken voor Frankrijk). Daarnaast zijn de indirecte belastingen op energie in Nederland verlaagd (sterke daling van de indirecte belastingen op elektriciteit en een stijging voor gas en motorbrandstoffen).

¹¹ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de onderliggende inflatie in België op hetzelfde niveau hebben gelegen als nu (1,5 %), hetzelfde geldt voor de buurlanden (1,3 %).

Tabel 2. Totale inflatie en zijn productgroepen in België en in de voornaamste buurlanden in het tweede kwartaal 2020

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Energie	-16,3	-8,1	-6,6	-9,6	-12,3	9,5	10,1
Levensmiddelen	3,2	4,1	3,9	4,4	3,7	20,7	17,6
Bewerkte levensmiddelen	2,4	3,0	3,0	2,7	3,4	16,6	14,2
Niet-bewerkte levensmiddelen	6,1	9,1	7,9	10,9	5,0	4,1	3,4
Goederen en diensten	1,3	1,0	1,1	0,5	2,3	69,8	72,4
Diensten	1,6	1,4	1,4	1,0	2,9	42,6	46,2
Niet-energetische industriële goederen	0,9	0,4	0,7	-0,5	1,4	27,2	26,2
Onderliggende inflatie	1,5	1,3	1,4	0,9	2,5	86,4	86,6
GICP	0,0	0,6	0,7	0,3	1,2	100,0	100,0
GICP (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	0,0	0,6	0,7	0,2	1,3		

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

In het tweede kwartaal 2020 was de totale inflatie in België, voor het vierde opeenvolgende kwartaal, lager dan de gemiddelde totale inflatie in de voornaamste buurlanden. Het inflatieverschil tussen België en zijn buurlanden bedroeg -0,61 procentpunt in het tweede kwartaal 2020 (tegenover -0,50 procentpunt in het eerste kwartaal 2020). Vooral de groep van de energieproducten (-0,75 procentpunt) en in mindere mate levensmiddelen (-0,07 procentpunt)¹² droegen het meest bij tot dit inflatieverschil¹³, terwijl de niet-energetische industriële goederen en diensten het inflatieverschil verlaagden (met 0,20 procentpunt)¹⁴. De oorzaken van deze inflatieverschillen worden in de volgende hoofdstukken uitgewerkt.

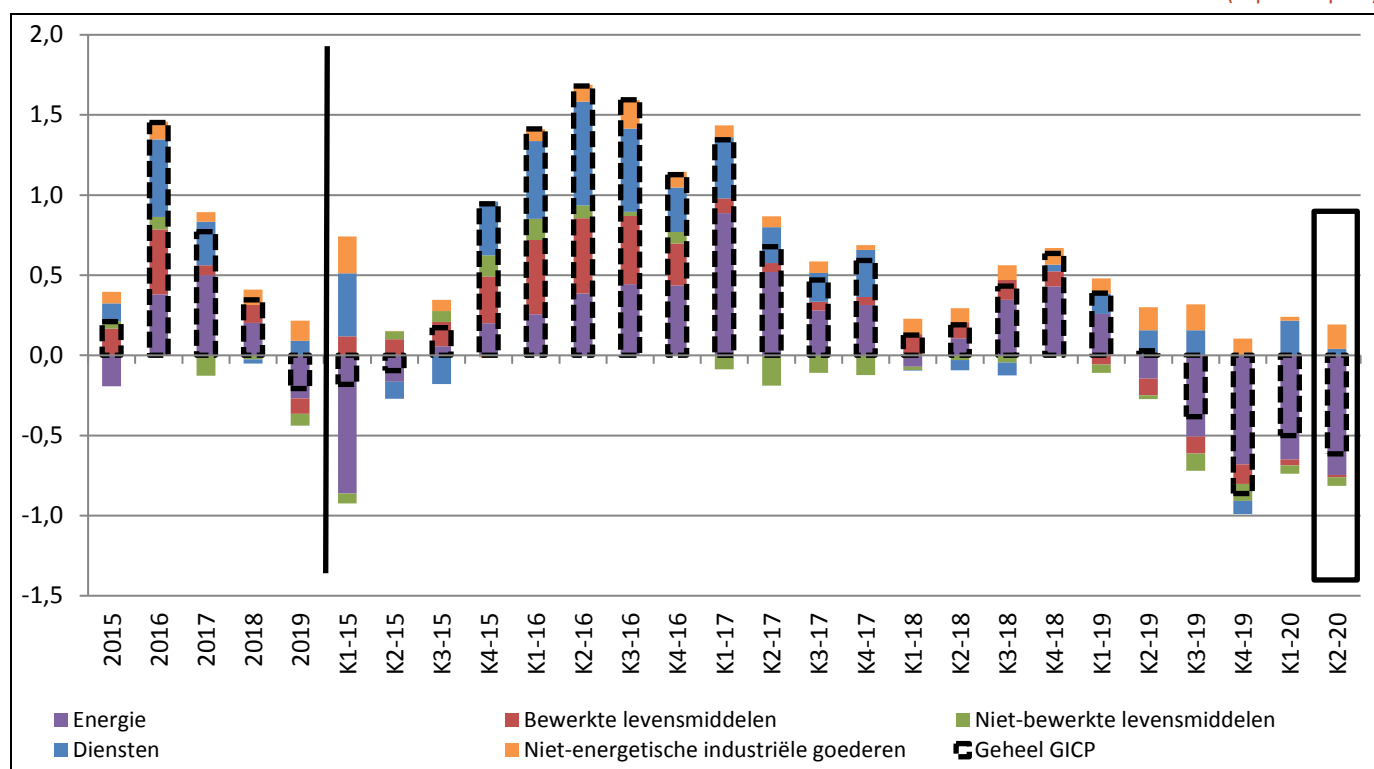
¹² Zowel de niet-bewerkte als de bewerkte levensmiddelen hebben beiden respectievelijk -0,05 en -0,01 procentpunt bijgedragen aan dit inflatieverschil.

¹³ De inflatie voor deze twee productgroepen was dus lager in België dan in de buurlanden.

¹⁴ De niet-energetische industriële goederen en diensten verlaagden het inflatieverschil met respectievelijk 0,15 en 0,04 procentpunt.

Grafiek 8. Bijdrage van elke productgroep aan het inflatieverschil tussen België en de voornaamste buurlanden

(In procentpunt)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

II Inflatie voor energie in het tweede kwartaal 2020

II.1 Inflatie voor energie in België

De prijzen van de energieproducten daalden op jaarbasis met gemiddeld -16,3 % in het tweede kwartaal 2020 (tegenover -6,0 % in het eerste kwartaal 2020). Deze sterke negatieve inflatie is vooral te wijten aan een jaar-op-jaar daling van de prijzen van brandstoffen en vloeibare brandstoffen, en in mindere mate van de prijzen van gas en elektriciteit. Dit was voornamelijk een gevolg van de wereldwijde gezondheids crisis die veroorzaakt werd door het coronavirus, dat de vraag naar olie aanzienlijk heeft beïnvloed, met directe of indirecte gevolgen voor de prijs van de verschillende energieproducten. De prijsdaling op jaarbasis is voornamelijk tussen april en mei versneld, van -16,8 % tot -18,9 %, als gevolg van de daling van de internationale vraag naar aardolieproducten (brandstoffen en vloeibare brandstoffen) na de lockdown. De prijsdaling op jaarbasis is in juni echter afgenomen (-13,1 %), onder meer als reactie op de eerste exitmaatregelen uit de lockdown die sinds mei in Europa zijn van kracht zijn (zie hieronder).

Dit kwartaal bedroeg de bijdrage tot de totale inflatie van deze productgroep -1,58 procentpunt op een totale inflatie van 0,0 % (tegenover een bijdrage van -0,58 procentpunt op een inflatie van 1,0 % in het eerste kwartaal 2020).

Tabel 3. Recent verloop van de consumptieprijzen voor energiedragers

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2017	2018	2019	2019			2020		2020 – II			Bijdrage 2020K1 ¹	Bijdrage 2020K2 ¹	Gewicht ²
				II	III	IV	I	II	apr	mei	juni			
Vaste brandstoffen	-0,5	1,2	2,4	1,9	2,3	3,5	3,5	3,7	3,9	3,7	3,4	0,03	0,04	1,1
Elektriciteit	7,9	2,2	1,6	5,4	0,1	-6,5	-7,3	-7,7	-7,6	-7,9	-7,7	-2,44	-2,59	34,0
Gas	4,1	9,6	-5,8	-0,9	-10,8	-16,3	-15,4	-16,1	-15,8	-16,2	-16,4	-2,71	-2,75	16,9
Vloeibare brandstoffen	18,7	19,4	-1,6	1,7	-6,6	-6,8	-8,8	-40,7	-40,9	-48,6	-31,8	-1,04	-5,22	12,8
Brandstoffen voor privévoer- tuigen	10,6	10,7	0,0	2,8	-3,6	-3,1	0,4	-16,3	-17,7	-20,0	-11,0	0,21	-5,74	35,2
Energie	9,9	8,9	-0,8	2,6	-4,3	-7,2	-6,0	-16,3	-16,8	-18,9	-13,1	-5,94	-16,26	100,0

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in 2020 (in %).

De wereldwijde gezondheidscrisis door het coronavirus heeft de vraag naar aardolie sterk beïnvloed, met directe en indirecte gevolgen op de prijzen voor de verschillende energieproducten. De evolutie van de olieprijs op de internationale markten bepaalt grotendeels de consumptieprijzen van huisbrandolie en motorbrandstoffen. De prijzen voor elektriciteit en gas werden uitdrukkelijk losgekoppeld van de olieprijs, niettegenstaande deze prijzen onrechtstreeks mee worden bepaald door de oliekoers.

Aardolieproducten

Na een daling van gemiddeld 20,5 % tussen het laatste kwartaal 2019 en het eerste kwartaal 2020 is de olieprijs in USD tussen het eerste kwartaal 2020 en het tweede kwartaal 2020 met 41,7 % gedaald, tot een gemiddelde van 29,1 USD per vat, en zelfs 18,3 USD per vat in april. De gemiddelde prijs van een vat Brentolie daalde met gemiddeld 57,3 % in het tweede kwartaal 2020 in vergelijking met een jaar voordien. Door de koersdaling van de euro ten opzichte van de dollar (-2,2 % ten opzichte van het tweede kwartaal 2019) is de olieprijs in euro op jaarbasis gemiddeld met 56,4 % gedaald (tegenover een inflatie van -17,8 % in het eerste kwartaal 2020). Meer in het bijzonder is de inflatie van de olieprijs in euro in de beschouwde periode toegenomen van -73,3 % in april tot een inflatie van -37,0 % in juni. De prijs bedroeg dus gemiddeld 26,5 euro per vat in het tweede kwartaal 2020 (zie grafiek 9)¹⁵.

De daling van de olieprijs in het tweede kwartaal 2020 wordt voornamelijk verklaard door de drastische maatregelen van de lockdown die in een groot aantal landen van kracht waren sinds maart, en die veroorzaakt werden door de pandemie van het coronavirus, waardoor de economische activiteit sterk is vertraagd en de vraag naar olieproducten voor vervoer en industrie is ingestort. De prijzen hebben zich sinds mei echter hersteld, na een daling van het olieaanbod als gevolg van de inwerkingtreding van de OPEC+-overeenkomst inzake de verlaging van de olieproductie. De OPEC-landen en hun partnerlanden, waaronder Rusland, hadden op 12 april 2020 namelijk een overeenkomst gesloten om de productie in mei en juni met 9,7 miljoen vaten per dag te verminderen. Op 6 juni zijn dezelfde landen overeengekomen hun akkoord te verlengen tot juli¹⁶. Tegelijkertijd hebben de eerste exitmaatregelen uit de lockdown, die sinds mei in Europa zijn genomen, samen met een aanzienlijk herstel van de vraag in de Verenigde Staten, geleid tot een stijging van de wereldvraag naar olie, waardoor ook de olieprijs in mei en juni zijn gestegen¹⁷.

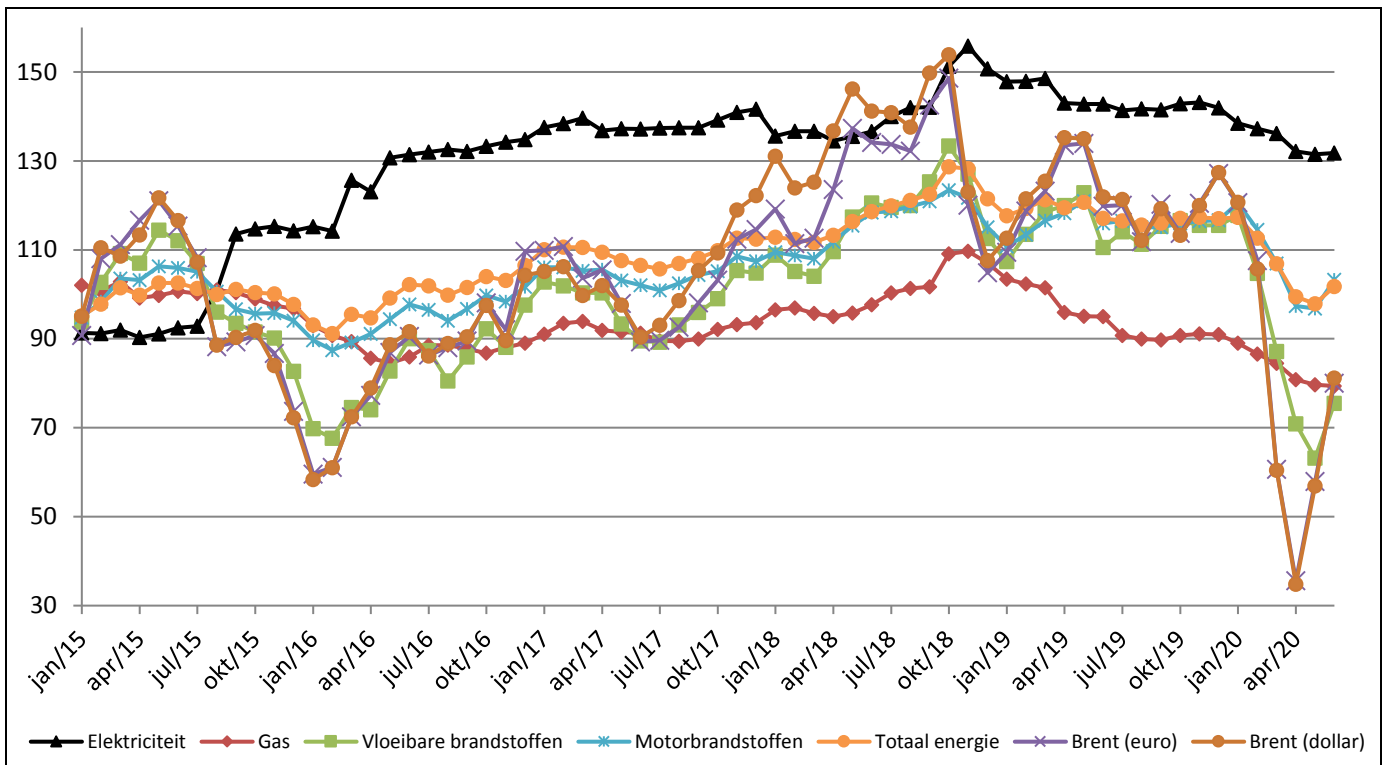
¹⁵Insee, [Prijzen van olie en geïmporteerde grondstoffen](#).

¹⁶ Het is echter zo dat Saoedi-Arabië enkele dagen later heeft aangekondigd dat het van plan is zijn olieproductie in juli opnieuw te verhogen tot het quotum dat toegekend werd bij de laatste OPEC-overeenkomst en zo een einde maakt aan de voor juli geplande beperkingen van de olieproductie.

¹⁷ International Energy Agency, [« IEA releases Oil Market Report for 2020 »](#).

Grafiek 9. Maandelijkse consumptieprijsen voor energiedragers

(Index 2015=100)

Bronnen: Insee¹⁸, EC, FOD Economie, Statbel.

Als gevolg van de sterke daling van de gemiddelde koers van de olie in euro, ondergingen ook motorbrandstoffen en vloeibare brandstoffen (huisbrandolie), waarvan de prijzen bijna onmiddellijk reageren op de schommelingen van de olieprijs, in het tweede kwartaal 2020 een prijsdaling op jaarbasis van respectievelijk gemiddeld 16,3 % en 40,7 % (tegenover een inflatie van respectievelijk + 0,4 % en -8,8 % in het eerste kwartaal 2020). De prijsdaling van die producten is in juni echter afgezwakt. Bij ongewijzigde belastingen zou de inflatie van motorbrandstoffen in het tweede kwartaal 2020 niet zijn gewijzigd (met name -16,3 %)¹⁹.

Elektriciteit en gas

De consumptieprijsen van elektriciteit en gas worden voornamelijk bepaald door de kost van de energiecomponent en de nettarieven (distributie en transmissie). Verschillende belastingen en taksen oefenen eveneens een niet te verwaarlozen invloed uit op deze prijzen²⁰.

Zoals in de vorige verslagen al werd uitgelegd, wordt de verkoopprijs van de energiecomponent door de leveranciers vrij bepaald sinds de elektriciteits- en gasmarkt werd vrijgemaakt. Bovendien liep het vangnetmechanisme af op 31 december 2017. Zo kunnen de energieleveranciers sinds 1 januari 2018 elke maand hun aanbod van elektriciteit en gas met variabele prijzen aanpassen (het is dus niet meer beperkt tot vier keer per jaar), op basis van de indexeringsparameters die ze ook opnieuw vrij kunnen bepalen (er is dus geen beperking meer met een lijst van toegelaten parame-

¹⁸ De evolutie van de oliekoers is gebaseerd op de gegevens gepubliceerd door Insee, "[International prices of imported raw materials - Brent crude oil \(London\) - Prices in euros per barrel](#)".

¹⁹ Het verloop van de officiële tarieven (maximumprijzen) van de olieproducten in euro is beschikbaar op de website van de FOD Economie. <https://economie.fgov.be/nl/themas/energie/energieprijzen/maximumprijzen/officieel-tarief-van-de>.

²⁰ De gewichten van de verschillende componenten verschillen sterk tussen de elektriciteits- en gasfactuur. Ze kunnen ook sterk verschillen naargelang het type klant (consumptiepatroon en spanningsniveau van de aansluitingen), het distributiegebied, het gewest en de leverancier.

ters). In het eerste kwartaal 2020 hebben sommige energieleveranciers nieuwe indexeringsparameters toegepast en hun variabele contracten maandelijks geïndexeerd voor een of meer van hun variabele producten²¹.

Sinds 2008 worden de transmissietarieven van elektriciteit en gas door de CREG goedgekeurd voor een periode van vier jaar²². Nieuwe tarieven voor de regulatoire periode 2020-2023 zijn sinds 1 januari 2020 van kracht. Voor elektriciteit zijn deze nieuwe tarieven, die door de energieleveranciers worden doorgefactureerd, in Vlaanderen gestegen. Ze werden toegepast vanaf 1 maart 2020 tot 28 februari 2021²³. In Wallonië zijn de tarieven in 2020 ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2019²⁴. In Brussel werd de transmissiekosten van elektriciteit in januari naar boven aangepast²⁵. Die werden verhoogd vooral omwille van een stijging van de tarieven voor openbare dienstverplichting. Voor gas werden vanaf 1 januari 2020 nieuwe tarieven in de drie gewesten toegepast. Die zijn vooral gedaald als gevolg van de kostenbeheersing, de daling van rentevoeten²⁶ en de terugbetaling van saldi uit het verleden²⁷.

In het kader van de zesde staatshervorming (bijzondere wet van 6 januari 2014) werd de regulering van de distributietarieven voor elektriciteit en gas op 1 juli 2014 overgeheveld naar de gewestelijke regulerende overheden.

In het Vlaams Gewest werden nieuwe distributietarieven door de VREG goedgekeurd voor het jaar 2020. Die zijn lager voor zowel elektriciteit als gas, voornamelijk als gevolg van de lagere verwachte kosten in verband met de openbare dienstverplichtingen voor de distributienetbeheerders en de opname in deze nieuwe tarieven van de historische saldi van de periode 2010-2014²⁸.

In het Waals Gewest werden de distributietarieven goedgekeurd door de CWaPE voor de periode 2019-2023. Na een stijging in 2019²⁹ zullen de distributietarieven van elektriciteit in 2020 zeer licht dalen door de invoering van een pro-sumententariaf in de loop van 2020³⁰. De distributietarieven van gas liggen gemiddeld iets lager voor 2020. Volgens de

²¹ Ter herinnering: minder dan 40 % van de residentiële consumenten heeft in het tweede kwartaal 2020 voor een variabel contract gekozen, zowel voor gas als voor elektriciteit.

²² Ze mochten niettemin worden geïndexeerd en, in een aantal gevallen, in de loop van de periode worden aangepast (maar telkens na goedkeuring door de CREG).

²³ De nieuwe tarieven zullen pas in april 2020 zichtbaar zijn in de elektriciteitsindicator. Ter herinnering: bepaalde gegevens zoals het marktaandeel van de leveranciers of bepaalde nettatarieven zijn met een maand vertraging in de indicator opgenomen. Zie ook de methodologische nota die in het Jaarverslag 2011 van het Prijzenobservatorium werd gepubliceerd.

²⁴ In het Waals Gewest werd het nieuwe transmissietarief vanaf maart 2020 ook toegepast op consumenten.

²⁵ Die worden pas vanaf april 2020 in de indicator opgenomen, zoals dit het geval is in de CPI.

²⁶ De OLO-rentevoeten worden meer bepaald gebruikt om de toegelaten vergoeding van de netbeheerders te berekenen.

²⁷ Zie de beslissing van de CREG van 07/05/2019: <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Press/2019/PR190507FR.pdf>.

²⁸ Ter herinnering: de VREG heeft besloten om een groot deel van de historische saldi om te zetten in een verlaging van de tarieven voor 2019 en 2020 (elk de helft). Zie persbericht van de VREG van 16/12/2019: <https://www.vreg.be/sites/default/files/press-release/pers-2019-11.pdf>

²⁹ Ter herinnering: de distributietarieven van elektriciteit waren gestegen in 2019, onder meer door de stijging van het werkbudget (of van het toegelaten inkomen) van de netbeheerders, de stijging van de uitgaven in verband met de QualiWatt-premies die aan de eigenaars van fotovoltaïsche panelen worden betaald, de indexering van een reeks kosten en de kosten in verband met de ontwikkeling van slimme meters.

³⁰ Volgens de CWaPE zal de inwerkingtreding van het pro-sumententariaf in Wallonië in 2020 een nieuwe bijdrage aan de financiering van het netwerk mogelijk maken. Op 31 december 2019 heeft de Waalse regering echter een besluit aangenomen dat uitdrukkelijk voorziet dat de distributienetbeheerders het pro-sumententariaf niet zullen aanrekenen voor de periode van 1 januari tot en met 30 april 2020. Het pro-sumententariaf zou normaal gesproken op 1 mei 2020 in werking treden, maar de Waalse regering en CWaPE hebben besloten de inwerkingtreding ervan uit te stellen tot 1 oktober 2020 als gevolg van de gezondheidscrisis en de eco-

CWaPE wordt dit verklaard door een toename van het aantal gebruikers die aangesloten zijn op het aardgasnet als gevolg van een promotiecampagne voor aardgas, waardoor de afnamevolumes sneller toenemen dan de kosten³¹.

In Brussel werden nieuwe distributietarieven voor gas en elektriciteit goedgekeurd door BRUGEL voor een periode van vijf jaar (van 2020 tot 2024), op basis van een nieuwe methodologie³². De tarieven voor 2020 voor gas nemen af, voornamelijk door een verlaging van het budget³³ dat door de tarieven³⁴ moet worden gedekt. Voor elektriciteit³⁵ werd een capacitaire term toegevoegd in de distributietarieven. De invoering van deze forfaitaire capacitaire term heeft de factuur van zeer kleine elektriciteitsklanten doen stijgen (in Brussel bedraagt het gemiddeld verbruik 2.458 kWh per jaar, dit is een lager niveau dan in de andere gewesten), terwijl een gemiddelde laagspanningsklant, of iemand die meer dan het gemiddelde verbruikt, zijn distributiekosten voor elektriciteit ziet dalen tussen 2019 en 2020³⁶.

Elektriciteit

Elektriciteit heeft een negatieve inflatie gekend in het tweede kwartaal 2020 die -7,7 % bedroeg tegenover -7,3 % in het vorige kwartaal. De prijsdaling op jaarbasis wordt vooral verklaard door de lagere kosten van de zuivere energiecomponent en, in mindere mate, door de daling van de distributietarieven.

Op basis van de indicator "gemiddelde Belgische elektriciteitsfactuur"³⁷ kan de evolutie van de verschillende componenten van de elektriciteitsprijs worden geëvalueerd, namelijk de energiecomponent, de nettatarieven en de taksen en toeslagen. In de totale elektriciteitsfactuur had de energiecomponent in het tweede kwartaal 2020 een aandeel van 33,2 %, de nettatarieven een aandeel van 47,2 %, de taksen en heffingen 2,5 % en de btw 17,1 %. In de totale gasfactuur bedroeg het aandeel van die componenten respectievelijk 45,1 %, 33,9 %, 3,9 % en 17,1 %.

De kost van de energiecomponent van de elektriciteitsprijs (inclusief de kosten voor groene energie en voor warmtekrachtkoppeling) liet een daling van gemiddeld 15,4 % op jaarbasis optekenen (tegenover -15,1 % in het vorige kwartaal). De component kostte dus 9,0 cent/kWh (of 33,2 % van de totale elektriciteitsprijs voor een type consumptiepro-

nomische crisis door COVID-19. De andere distributietarieven van het jaar 2020, zoals goedgekeurd door de CWaPE in 2019, werden al sinds 1 januari 2020 in rekening gebracht. Het feit dat het prosumementarief niet in rekening wordt gebracht tijdens de eerste negen maanden van 2020, zal een regulatorisch saldo met zich meebrengen dat zou moeten leiden tot een verhoging van de distributietarieven vanaf 2022.

³¹ Zie: <https://www.cwape.be/?lg=1&dir=7.7.3>.

³² Voor bijkomende informatie over de voornaamste wijzigingen in deze methodologieën, zie de website van BRUGEL: <https://www.brugel.brussels/publication/document/persberichten/2019/nl/Persbericht-tariefmethodologieen-2020-2024.pdf>

³³ Het budget omvat alle kosten die nodig of efficiënt zijn voor de uitoefening van de activiteiten van de distributienetbeheerder en de wettelijke of reglementaire verplichtingen op grond van de gasordonnantie. Voor de gasdistributie in 2020 worden alle kosten globaal genomen beïnvloed door een daling.

³⁴ Voor meer informatie, zie de beslissing betreffende de goedkeuring van het aangepaste tariefvoorstel gas 2020-2024: <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2019/nl/BESLISSING-123bis-goedkeuring-nieuwe-tarieven-Gas.pdf>.

³⁵ Vanaf 2020 zullen de kosten van de distributie van elektriciteit in Brussel niet meer uitsluitend op basis van het verbruik (in kWh) worden aangerekend, maar voor een vijfde op basis van het aansluitingsvermogen van de elektrische installatie (32,69 euro voor 13 kVA en 65,41 euro voor meer).

³⁶ Voor meer informatie, zie de beslissing over de goedkeuring van de elektriciteitstarieven voor 2020-2024 : <https://www.brugel.brussels/publication/document/beslissingen/2019/nl/BESLISSING-122bis-goedkeuring-nieuwe-tarieven-ELEK.pdf>.

³⁷ De gebruikte methodologie voor het uitwerken van de indicator van de gemiddelde elektriciteitsfactuur voor de consument wordt uitgelegd in het "[Jaarverslag 2011 van het Prijzenobservatorium](#)".

fiel van 3.500 kWh/jaar aan enkelvoudig tarief) in het tweede kwartaal 2020³⁸. Die prijsdaling op jaarbasis valt hoofdzakelijk te verklaren door de daling van de kosten voor de zuivere energiecomponent, zijnde exclusief kosten van groene energie en warmtekrachtkoppeling, en die de grootste subcomponent van deze component is (of gemiddeld -20,1 % in vergelijking met een jaar eerder voor de prijs/kWh en de heffingen, als gevolg van de daling van de waarde van de indexeringsparameters voor variabele contracten en de daling van de vaste tarieven). Meer bepaald is de daling van de elektriciteitsprijs op de groothandelmarkten vooral te wijten aan een uitgesproken daling van het elektriciteitsverbruik door de lockdown en vermindering van de economische activiteiten als gevolg van de gezondheidscrisis veroorzaakt door het coronavirus.

De kosten voor groene energie³⁹ (groene-energiebijdrage in de drie gewesten, bijdrage warmtekrachtkoppeling enkel in het Vlaams Gewest) waren in het tweede kwartaal 2020 goed voor ongeveer 26,1 % van de energiecomponent (of 8,7 % van de totale prijs van elektriciteit). Die kosten stegen met gemiddeld 1,4 % tegenover een jaar eerder. Beschouwt men dit echter per gewest, dan blijkt dat de tarieven sterker zijn gestegen in Brussel (+7,1 % op jaarbasis) dan in het Waals Gewest (+3,0 %) en in het Vlaams Gewest (+0,0 %). In het beschouwde kwartaal waren de kosten van groene energie hoger in het Waals Gewest (gemiddeld 95 euro per huishouden per jaar) en in het Vlaams Gewest (83 euro) dan in Brussel (35 euro). Deze kosten verklaren vooral het kostenverschil voor de totale energiecomponent, die dus gemiddeld 339 euro per jaar bedraagt in het Waals Gewest en 310 euro in het Vlaams Gewest, tegenover 276 euro in Brussel.

De nettatarieven (inclusief huur van de meter en prosumementatarief) vielen gemiddeld terug met 4,5 % tussen het tweede kwartaal 2019 en het tweede kwartaal 2020 (tegenover -3,1 % in het voorgaande kwartaal). Zij bedroegen gemiddeld 12,8 cent/kWh en vertegenwoordigden 47,2 % van de totale elektriciteitsprijs in de beschouwde periode.

De transmissietarieven voor elektriciteit (met een gewicht van 8,8 % in de totale prijs) zijn op jaarbasis gestegen met gemiddeld 1,3 % dit kwartaal (tegenover 4,7 % in het vorige kwartaal). Beschouwt men dit per gewest, dan blijkt echter dat de tarieven meer zijn gestegen in Brussel (+7,5 % op jaarbasis) en in het Vlaams Gewest (+3,1 %), terwijl ze licht gedaald zijn in het Waals Gewest (-1,4 %). In het tweede kwartaal 2020 bedroeg de gemiddelde kost op jaarbasis voor transmissietarieven van elektriciteit bovendien 120 euro voor Waalse verbruikers, tegenover 65 euro voor Vlaamse verbruikers en 71 euro voor Brusselse verbruikers. De hoge transporttarieven in het Waals Gewest hangen samen met de financiering van gewestelijke steunmaatregelen voor hernieuwbare energie, die met name een component vormen van de openbare dienstverplichtingen en verrekend zijn in de transporttarieven.

De distributietarieven (met een gewicht van 38,4 % in de totale prijs, inclusief prosumementatarief en huur van de meter) daalden met 5,8 % op jaarbasis (tegenover -4,6 % in het vorige kwartaal), vooral omwille van de invoering van nieuwe distributietarieven in januari 2020 (zie hierboven). Er zijn echter grote verschillen tussen de gewesten. De distributietarieven daalden met 8,5 % op jaarbasis in het Waals Gewest en met 4,9 % in het Vlaams Gewest, terwijl de tarieven minder sterk daalden in het Brussels Gewest, met 3,1 % op jaarbasis in het beschouwde kwartaal. In het tweede kwartaal 2020 was de jaarlijkse gemiddelde kost voor die tarieven in Brussel lager dan de kosten die toegepast werden in de twee andere gewesten, namelijk 33 euro minder dan in Wallonië en 124 euro minder dan in Vlaanderen. De hogere distributietarieven in het Vlaams Gewest hangen vooral samen met de financiering van ondersteuningsmaatregelen voor hernieuwbare energie in de voorbije jaren.

³⁸ Belangrijk is ook dat de contracten aangeboden door de verschillende elektriciteitsleveranciers en hun marktaandeel kan variëren per gewest, wat het gemiddelde niveau van de zuivere energiecomponent kan beïnvloeden, zoals berekend door het Prijzenobservatorium.

³⁹ De Belgische consument betaalt op zijn elektriciteitsfactuur een groene-energiebijdrage (in de drie gewesten) en een bijdrage warmtekrachtkoppeling (enkel in Vlaanderen). Die worden vrij bepaald door de elektriciteitsleveranciers en dienen om de aankoopkosten van verplichte groene-stroomcertificaten terug te winnen (quota vastgelegd per decreet). Voor bijkomende informatie: FOD Economie, "[Eerste kwartaalverslag 2013 van het Prijzenobservatorium](#)".

De component taksen en heffingen (exclusief btw)⁴⁰, met een aandeel van 2,5 % in de totale prijs steeg met gemiddeld 13,1 % in het tweede kwartaal 2020 in vergelijking met een jaar eerder, en bedroeg zo gemiddeld 0,67 cent/kWh. De stijging van deze component wordt hoofdzakelijk verklaard door de stijging van de federale bijdrage, die onder andere wordt aangewend om de werkingskosten van de CREG, de sociale maatregelen en de denuclearisatie van bepaalde sites te financieren.

Daaruit blijkt dat de daling op jaarbasis van de consumptieprijsen voor elektriciteit in het tweede kwartaal 2020 hoofdzakelijk te wijten is aan de daling van de kost van de zuivere energiegcomponent en, in mindere mate, aan de daling van de distributietarieven.

In het tweede kwartaal 2020 bedroeg de totale jaarfactuur voor elektriciteit van een doorsnee huishouden (jaarlijks verbruik van 3.500 kWh aan enkelvoudig tarief) gemiddeld 951 euro, dit is een daling van 93 euro in vergelijking met een jaar eerder⁴¹.

In het tweede kwartaal 2020 bedroeg de totale jaarfactuur voor elektriciteit van een doorsnee huishouden respectievelijk 960 euro en 972 euro in het Waals Gewest en in het Vlaams Gewest. Dit is een daling met respectievelijk 98 euro (-9,2 %) en 95 euro (-8,9 %) op één jaar. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is de factuur ook gedaald, met 67 euro (of -7,8 %) op één jaar en bedroeg ze 801 euro in het tweede kwartaal 2020⁴².

Tabel 4. Gemiddelde kost op jaarbasis van de totale elektriciteitsfactuur (jaarlijks verbruik van 3.500 kWh aan enkelvoudig tarief)
(In euro, jaarfactuur)

	K2 2019	K2 2020	Vershil
Vlaanderen	1.067	972	-95
Wallonië	1.058	960	-98
Brussel	868	801	-67
België	1.044	951	-93

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie.

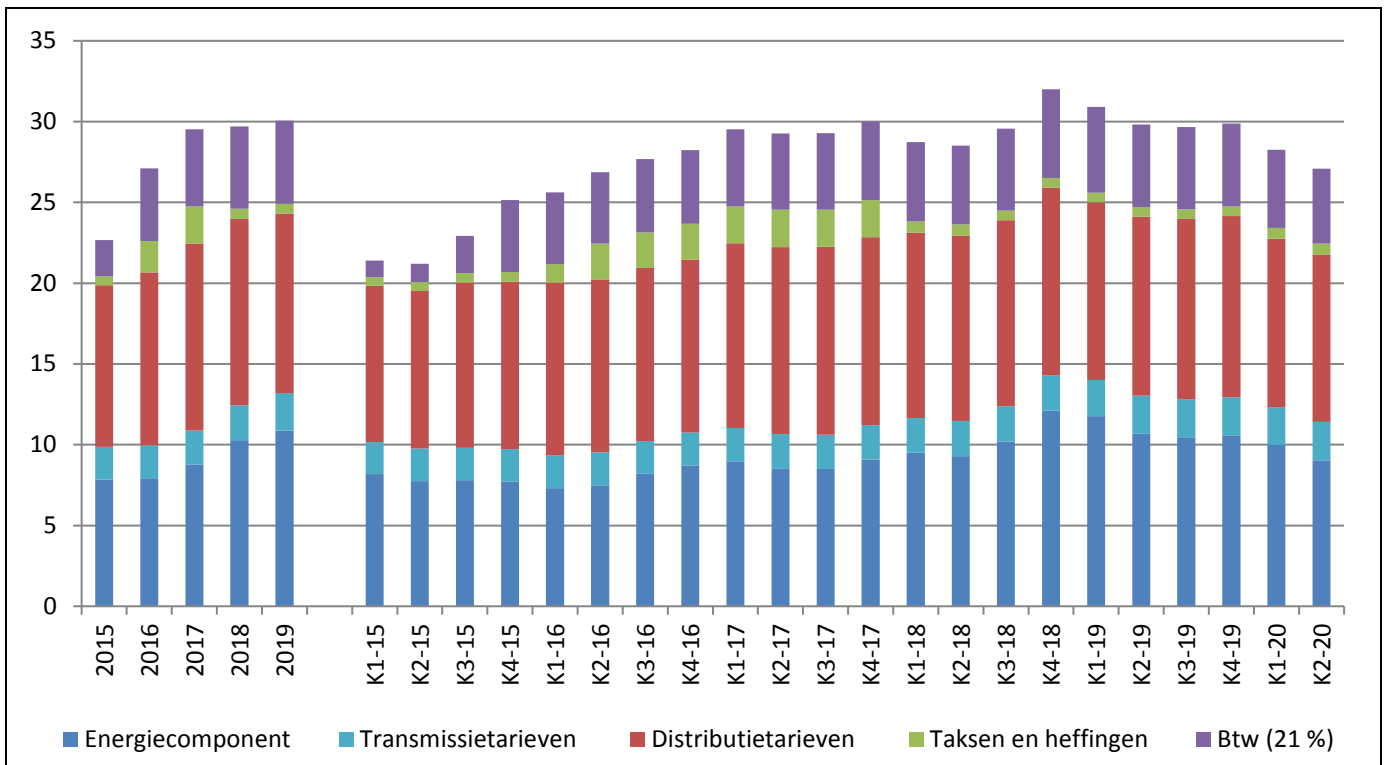
⁴⁰ Deze component omvat onder meer de energiebijdrage, de federale bijdrage en de bijdrage Energiefonds.

⁴¹ De berekeningsmethode is gebaseerd op de verwervingsbenadering volgens de richtlijnen van Eurostat voor het GICP. Die benadering houdt rekening met een geschatte aankoop prijs (op jaarbasis) bij het ondertekenen van het contract. Die geschatte prijs is dus gebaseerd op een enkele waarde (de actuele waarde) van verschillende prijscomponenten die de energieleveranciers toepassen, in tegenstelling tot de betalingsbenadering die rekening houdt met het gemiddelde van de maandprijzen van de laatste 12 maanden gewogen naargelang het maandelijks consumptieniveau.

⁴² De resultaten kunnen sterk variëren volgens het beschouwde verbruikersprofiel.

Grafiek 10. Indicator voor een gemiddelde elektriciteitsfactuur en zijn componenten

(Consumptieprofiel Dc1 -3.500 kWh per jaar, In eurocent/kWh)

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie.

Opm. 1: De federale bijdrage en de bijdrage Energiefonds zijn niet aan de btw onderworpen.

Opm. 2 De hoeveelheid gratis elektriciteit die in het Vlaamse Gewest wordt toegekend, werd opgenomen in de energiecomponent tot april 2016.

Opm. 3: Tussen april 2014 en augustus 2015 is het btw-tarief gedaald van 21 % naar 6 %. In september 2015 werd het btw-tarief opnieuw verhoogd tot 21 %.

Opm. 4: Op 1 januari 2018 werd de bijkomende belasting geïntegreerd in de bijdrage Energiefonds in het Vlaams Gewest afgeschaft.

Gas

De consument betaalde voor gas gemiddeld 16,1 % minder dan in dezelfde periode vorig jaar op basis van het GICP (tegenover -15,4 % in het vorige kwartaal).

De indicator "gemiddelde Belgische gasfactuur" toont dat de kost van de energiecomponent van de aardgasprijs een sterke daling op jaarbasis van gemiddeld 26,1 % liet optekenen in het tweede kwartaal 2020 (tegenover 24,0 % in het vorige kwartaal). De negatieve inflatie ging meer bepaald van -25,2 % in april tot -27,1 % in juni 2020. Deze component kostte 2,08 cent/kWh (of 45,1 % van de totaalfactuur voor gas voor een type consumptieprofiel van 23.260 kWh/jaar). Deze terugval van de kost van de energiecomponent kan verklaard worden door een daling van de waarde van de indexeringsparameters van variabele contracten en door een daling van de vaste tarieven in het tweede kwartaal 2020 tegenover een jaar eerder. De daling van de gasprijzen op de groothandelsmarkten wordt verklaard door de terugval van de olieprijs, een overaanbod van gas door de zeer zachte winter 2019-2020 en een daling van de wereldwijde vraag door de vertraging van de economie als gevolg van de gezondheidscrisis veroorzaakt door het coronavirus.

Tussen het tweede kwartaal 2019 en het tweede kwartaal 2020 zijn de nettatarieven gemiddeld met 1,4 % gedaald (tegenover -4,5 % in het vorige kwartaal). Zij bedroegen gemiddeld 1,56 cent/kWh en vertegenwoordigden 33,9 % van de totale gasprijs in de beschouwde periode.

De transmissietarieven voor gas (met een gewicht van 3,3 % in de totale prijs) zijn op jaarbasis met gemiddeld 1,7 % gedaald in het beschouwde kwartaal (hetzelfde niveau als het vorige kwartaal), als gevolg van hun aanpassing op 1 januari 2020 (zie hierboven).

De nieuwe distributietarieven (en meet- en telactiviteiten) werden goedgekeurd door de gewestelijke regulatoren in januari 2020. De kosten voor de distributie van gas zijn gemiddeld gedaald voor de eindverbruikers in het tweede kwartaal op jaarbasis, namelijk met 1,4 %. Er zijn echter verschillen tussen de gewesten. Het Vlaams en Waals Gewest kenden op jaarbasis een kleine schommeling van de distributiekosten van respectievelijk +0,1 % en -0,9 %. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn ze daarentegen sterk gedaald (gemiddeld -10,0 %) over dezelfde periode. Het aandeel van de distributiekosten in het totaalbedrag van de gasfactuur bedroeg dit kwartaal gemiddeld 30,6 %, of 1,41 cent/kWh.

Taksen en heffingen (exclusief btw)⁴³ op gas gingen in het tweede kwartaal 2020 op jaarbasis gemiddeld met 8,3 % omhoog. Het gewicht van deze component is relatief beperkt binnen de totale gasfactuur (3,9 %). In Brussel bijvoorbeeld bedroeg het totaal van de taksen en heffingen gemiddeld 50 euro in de totale jaarlijkse factuur in het tweede kwartaal 2020.

In totaal blijkt dat de daling op jaarbasis van de consumptieprijs voor gas in het tweede kwartaal 2020 hoofdzakelijk te verklaren is door de sterke daling van de kost van de energiecomponent.

In het tweede kwartaal 2020 bedroeg de totale jaarlijkse gasfactuur van een doorsnee huishouden (jaarlijks verbruik van 23.260 kWh) gemiddeld 1.072 euro, een daling van 210 euro op jaarbasis⁴⁴.

In het tweede kwartaal 2020 bedroeg de totale jaarfactuur voor gas van een doorsnee huishouden gemiddeld 960 euro in het Vlaams Gewest, 1.063 euro in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en 1.276 euro in het Waals Gewest. Dit is een daling met respectievelijk 210 euro, 262 euro en 193 euro op jaarbasis^{45 46}.

Tabel 5. Gemiddelde kost op jaarbasis van de totale gasfactuur (jaarlijks verbruik van 23.260 kWh)

(In euro, jaarfactuur)

	K2 2019	K2 2020	Vershil
Vlaanderen	1.170	960	-210
Wallonië	1.469	1.276	-193
Brussel	1.325	1.063	-262
België	1.282	1.072	-210

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie.

⁴³ Deze component omvat de bijdrage voor energie, de federale bijdrage, de toeslag beschermde klanten, de aansluitingsvergoeding voor het Waals Gewest en het bijkomende recht voor de financiering van de openbare dienstverplichtingen in Brussel.

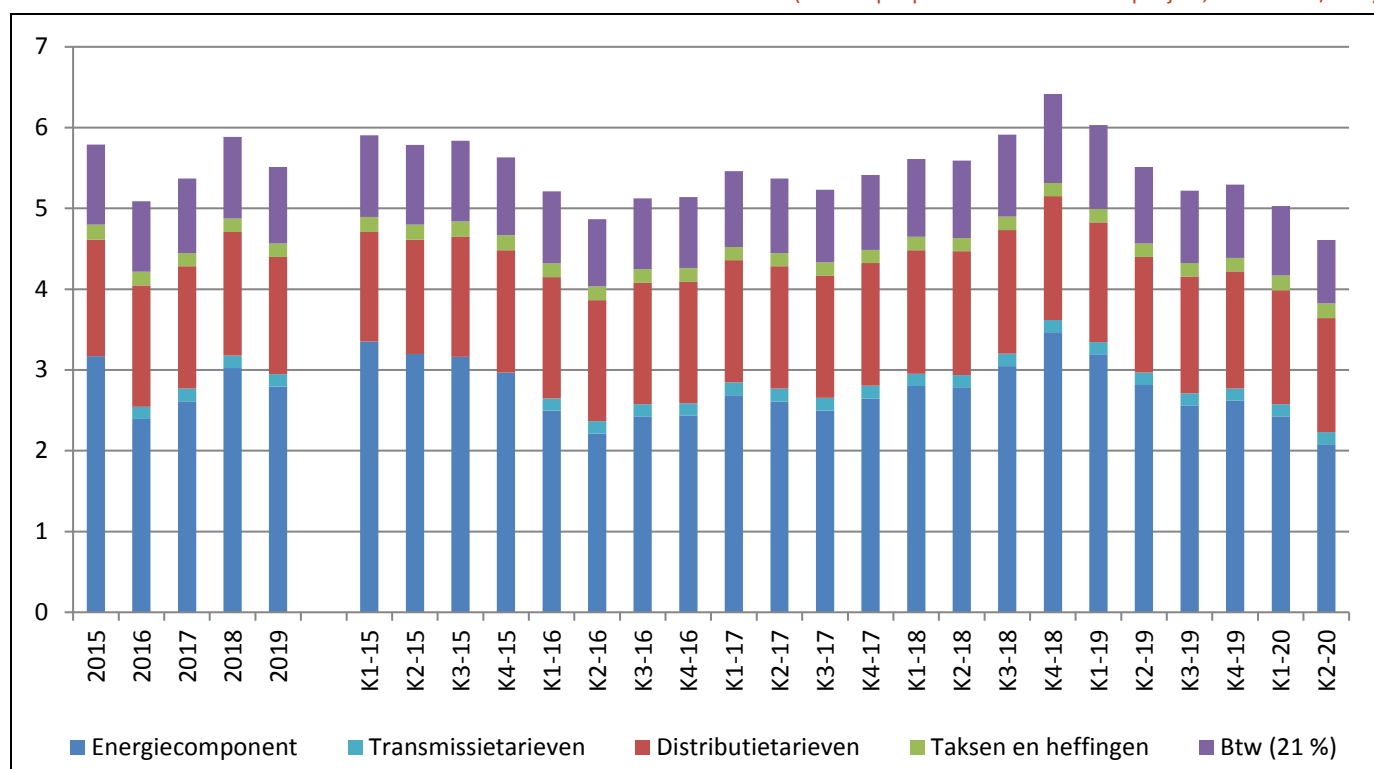
⁴⁴ Ter herinnering: de berekeningsmethode is gebaseerd op de verwervingsbenadering volgens de richtlijnen van Eurostat voor het GICP en houdt geen rekening met de maandelijkse verbruiksniveaus.

⁴⁵ De resultaten kunnen sterk variëren volgens het beschouwde verbruikersprofiel.

⁴⁶ De prijsverschillen tussen de gewestelijke autoriteiten zijn hoofdzakelijk te verklaren door een verschil in de distributietarieven onder meer als gevolg van topografische en technische factoren die verschillen naargelang de gewesten, het belang van de openbare dienstverplichtingen en het al dan niet bestaan van bepaalde toeslagen.

Grafiek 11. Indicator voor een gemiddelde aardgasfactuur en zijn componenten

(Consumptieprofiel D3 -23.260 kWh per jaar, In eurocent/kWh)

Bronnen: Eigen berekeningen, VREG, CWaPE, BRUGEL, FOD Economie.

Opm. 1: Vanaf 2016 worden de transportkosten apart gepubliceerd door de energieleveranciers.

Opm. 2: De toeslag 'beschermde klanten' en de federale bijdrage zijn (sinds april 2014) niet onderworpen aan btw.

II.2 Inflatie voor energie in de voornaamste buurlanden

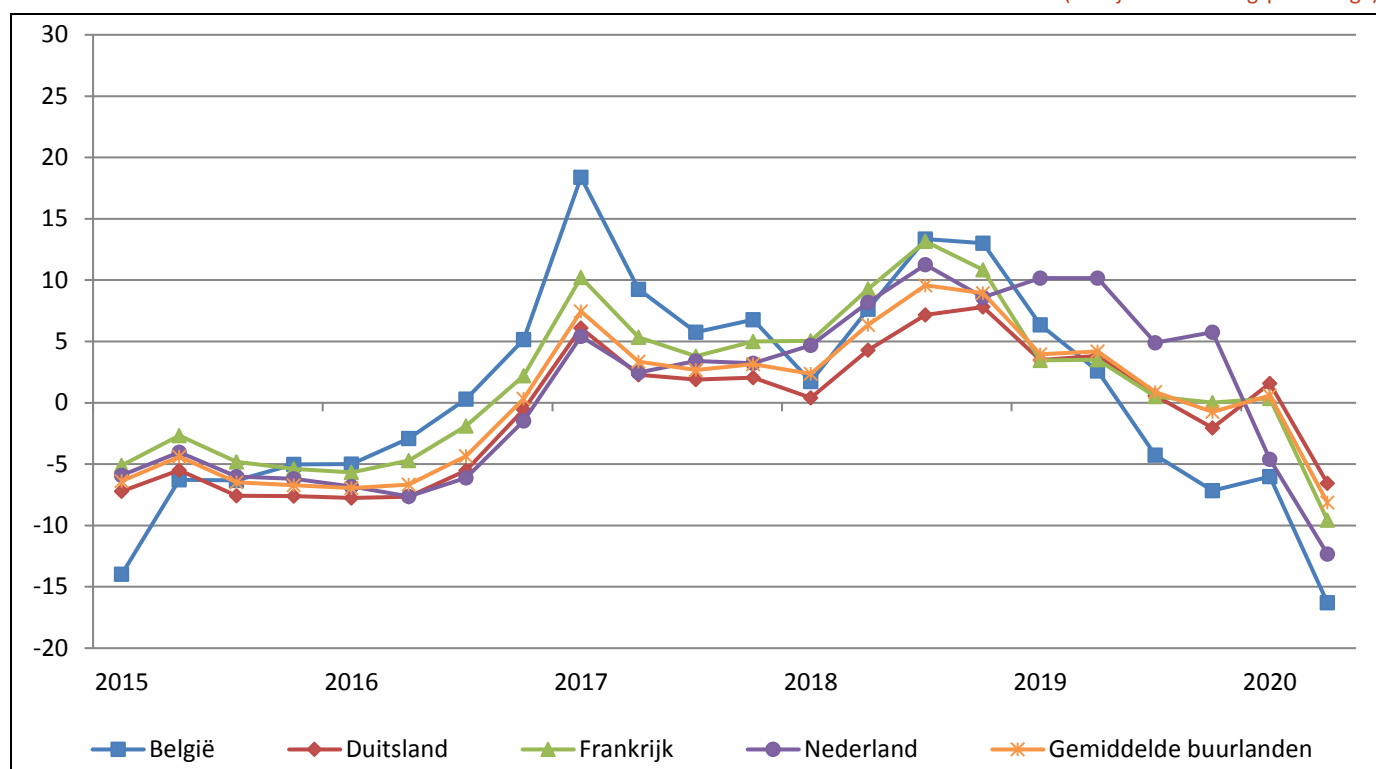
In het tweede kwartaal 2020 was de daling van de energieprijzen in België op jaarbasis meer uitgesproken dan het gemiddelde niveau van de voornaamste buurlanden, voornamelijk door een prijsdaling op jaarbasis in België voor elektriciteit en een meer uitgesproken negatieve inflatie voor vloeibare brandstoffen en gas.

De prijsdaling van energie op jaarbasis in de buurlanden bedroeg gemiddeld 8,1 % in het tweede kwartaal van 2020 (tegenover +0,6 % in het vorige kwartaal), voornamelijk door een sterke daling van de motorbrandstof- en vloeibare brandstofprijzen, die gedeeltelijk werd gecompenseerd door een lichte stijging van de prijzen van elektriciteit. In België was de prijsdaling op jaarbasis meer uitgesproken: -16,3 % (tegenover -6,0 % in het vorige kwartaal). Deze productgroep heeft dus met 0,7 procentpunt bijgedragen tot het totale inflatieverschil ten voordele van België.

De inflatie voor energie was negatief in al de buurlanden. Zo is het prijsstijgingstempo van energie in Frankrijk en Duitsland gedaald van respectievelijk 0,4 % en 1,6 % in het eerste kwartaal van 2020 tot -9,6 % en -6,6 % in het tweede kwartaal van 2020. In Nederland is de inflatie sterker gedaald tot -12,3 % (van -4,6 % in het eerste kwartaal van 2020). Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie van energie in België onveranderd zijn gebleven (-16,3 %). In Frankrijk en Duitsland zou de inflatie voor energie bij ongewijzigde indirecte belastingen zeer licht zijn gewijzigd (-9,7 % tegenover -9,6 % in werkelijkheid voor Frankrijk, en -6,7 % tegenover -6,6 % in werkelijkheid voor Duitsland). In Nederland zou de inflatie van de energieproducten minder sterk zijn gedaald, namelijk -9,1 % (tegen -12,3 % nu, voornamelijk als gevolg van de verlaging van de belasting op elektriciteit die de Nederlandse regering sinds januari 2020 heeft toegekend).

Grafiek 12. Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor energie in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Elektriciteit en gas

Elektriciteit

Het prijsstijgingstempo van elektriciteit is gemiddeld vertraagd in het tweede kwartaal 2020 in de buurlanden, namelijk tot 2,7 % (tegenover 3,3 % in het vorige kwartaal), terwijl de prijzen in ons land bleven dalen op jaarbasis (waar, ter herinnering, de elektriciteitsprijzen een negatieve inflatie kenden van -7,7 % in het tweede kwartaal 2020 in België). In Duitsland zijn de prijzen op jaarbasis licht gestegen (4,2 %, bijna hetzelfde niveau als in het vorige kwartaal). In Frankrijk is de inflatie licht vertraagd (7,6 %, tegenover 8,9 % in het vorige kwartaal), maar blijft op een hoog niveau, met name door de verhoging van het maximumtarief van de *Taxe sur la Consommation Finale d'Electricité (TCFE)* (de Franse belasting op het eindverbruik van elektriciteit) in februari 2020. In Nederland zijn de prijzen van elektriciteit echter sterk gedaald, met 40,8 % ten opzichte van een jaar eerder (vergeleken met 39,0 % in het vorige kwartaal) als gevolg van de belastingverlaging die de Nederlandse regering sinds januari 2020 heeft toegekend. De Nederlandse regering beschouwt elektriciteit als een basisbehoefte van de bevolking (zie Focus 2)⁴⁷.

⁴⁷Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor elektriciteit in België onveranderd zijn gebleven (-7,7 %), wat ook het geval is voor Duitsland (4,2 %). In Frankrijk zou ze 7,2 % hebben bedragen (tegenover 7,6 % nu). In Nederland daarentegen zouden bij ongewijzigde indirecte belastingen de elektriciteitsprijzen minder sterk zijn gedaald: -5,5 % (tegenover -40,8 % nu) door een daling van de heffingen op elektriciteit.

Ook de prijsniveaus voor elektriciteit werden vergeleken tussen België en de buurlanden, op basis van cijfers gepubliceerd door de CREG⁴⁸. De methodologie van de CREG toont aan dat de Belgische consument 12 % minder betaald heeft in het tweede kwartaal 2020 voor zijn elektriciteitsfactuur⁴⁹ ten opzichte van het gemiddelde van de buurlanden. Vergeleken met elk buurland afzonderlijk betaalde de Belgische consument voor zijn elektriciteitsfactuur 20,3 % meer dan in Frankrijk en 40,1 % meer dan in Nederland. Hij heeft echter minder uitgegeven dan de Duitse consument, namelijk 30,6 % minder.

Deze verschillen in de kost voor elektriciteit tussen België en de buurlanden valt grotendeels te verklaren door de netwerkkosten maar vooral ook door de omvang van de verschillende heffingen in België (zie Focus 2).

Gas

Terwijl de gasprijzen in België in het tweede kwartaal 2020 met 16,1 % op jaarbasis gedaald zijn (ten opzichte van -15,4 % in het vorige kwartaal), zijn ze gemiddeld minder gedaald in de buurlanden tot -1,8 % (ten opzichte van 0,0 % in het vorige kwartaal). De daling van de prijzen in België valt te verklaren door het feit dat de daling van de prijs op de internationale gasmarkt, waargenomen in 2020, sneller doorgerekend werd in de gasfactuur van Belgische gezinnen. Het gewicht van de variabele component (zijnde de energiecomponent) binnen de gasfactuur is belangrijker in België, wat gelinkt is aan het lage niveau van de verschillende heffingen in ons land. Bovendien zijn de gascontracten in België gedeeltelijk variabel met tussentijdse prijsaanpassingen, wat niet het geval is in de buurlanden waar de contracten voornamelijk vast zijn (en dus zonder tussentijdse indexaties). Het prijsstijgingstempo van gas in Duitsland is meer bepaald vertraagd van 2,9 % tot 2,1 % en in Nederland van 3,5 % tot 2,0 %. In Frankrijk is de prijsdaling versterkt van -9,5 % tot -13,7 %⁵⁰.

Net als voor elektriciteit vergelijkt de CREG ook de prijzen voor gas tussen België en de buurlanden. In het tweede kwartaal 2020 moest de Belgische consument gemiddeld 40,1 % minder betalen voor zijn totale aardgasfactuur dan in de buurlanden. In vergelijking met elk buurland afzonderlijk betaalde de Belgische consument respectievelijk 37,1 %, 36,5 % en 58,9 % minder dan zijn Duitse, Franse en Nederlandse burens.

Ter herinnering: deze lagere kost voor gas in België ten opzichte van de buurlanden valt voornamelijk te verklaren door de lagere netwerkkosten (met uitzondering van Nederland, waar de netwerkkosten nog tweemaal lager liggen dan in België) en vooral door het lage niveau van de diverse heffingen in ons land⁵¹.

Aardolieproducten

Voor vloeibare brandstoffen zijn in het onderzochte kwartaal de prijzen in de voornaamste buurlanden op jaarbasis gedaald. De prijzen zijn op jaarbasis gemiddeld met 20,1 % gedaald (tegenover -5,8 % in het vorige kwartaal), hetzij een

⁴⁸ Deze vergelijking van energiefacturen tussen België en de buurlanden is gebaseerd op de methodologie ontwikkeld door "Frontier Economics" in de studie "International comparison of electricity and gas prices for households" en die verder verfijnd werd door de CREG. Voor meer informatie over deze publicaties en de methodologie, zie: FOD Economie "[Jaarverslag 2013 van het Prijzenobservatorium](#)", INR. Voor elk land afzonderlijk maakt de CREG een prijsvergelijking op basis van drie contracten: het standaardaanbod van de standaardleverancier, het goedkoopste aanbod en een concurrerend aanbod bij de tweede leverancier op de markt.

⁴⁹ Hierin zijn dus alle componenten samen verwerkt, met inbegrip van de netwerktarieven, de btw en de verschillende taksen.

⁵⁰ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor gas in Duitsland 2,0 % hebben bedragen (tegenover 2,1 % nu), en -6,3 % in Nederland (tegenover 2,0 % nu) door de stijging van de indirecte belastingen in januari 2020. De Nederlandse regering heeft namelijk besloten het fiscale aandeel van de gasrekening te verhogen om de energietransitie van aardgas naar duurzamere elektrische verwarmingsopties (zoals een warmtepomp die gebruik maakt van aardwarmte) te stimuleren. Zie <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/belastingplan/belastingwijzigingen-voor-ons-allemaal/energiebelasting>. In België en Frankrijk zou de inflatie voor gas onveranderd zijn gebleven (respectievelijk -16,1 % en -13,7 %).

⁵¹ Zie: CREG (28 juni 2018), A European comparison of electricity and natural gas prices for residential and small professional consumers.

minder uitgesproken daling dan in België (-40,7 %). In Duitsland daalden de prijzen van vloeibare brandstoffen op jaarbasis met 18,6 % (-7,0 % in het vorige kwartaal) en in Frankrijk met 23,0 % (-2,5 % in het vorige kwartaal)^{52 53}.

Ook de prijzen van motorbrandstoffen in de buurlanden zijn in het tweede kwartaal 2020 sterk gedaald (-16,8 % tegenover +0,8 % in het vorige kwartaal), wat ook in ons land het geval is (-16,3 %). In Nederland en Duitsland zijn de motorbrandstofprijzen in het tweede kwartaal 2020 met 11,9 % en 17,1 % op jaarbasis gedaald (tegenover respectievelijk +3,3 % en +1,7 % in het eerste kwartaal 2020). In Frankrijk is de daling van de brandstofprijzen op jaarbasis versneld tot -17,8 % dit kwartaal (vergeleken met -0,9 % in het vorige kwartaal). Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de motorbrandstofinflatie in Duitsland zeer licht zijn gewijzigd (-17,2 % tegenover -17,1 % nu). In Nederland zou de motorbrandstofinflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen lager zijn geweest, namelijk -12,7 % (tegenover -11,9 % nu⁵⁴). De inflatie voor deze categorie zou in België en Frankrijk ongewijzigd zijn gebleven (respectievelijk -16,3 % en -17,8 %).

Het prijsniveau van aardolieproducten kan voor België en de buurlanden ook worden geanalyseerd op basis van gegevens (inclusief btw en accijnzen) gepubliceerd door de Europese Commissie⁵⁵. Uit deze gegevens blijkt dat in het tweede kwartaal de prijs van benzine (euro super 95) 5,7 % lager was in België dan gemiddeld in de buurlanden (in vergelijking met elk land afzonderlijk was België 20,1 % goedkoper dan Nederland, 6,2 % goedkoper dan Frankrijk en 2,1 % goedkoper dan Duitsland)⁵⁶. Voor diesel lagen de prijzen in België daarentegen hoger dan gemiddeld in de buurlanden: België was gemiddeld 6,6 % duurder (0,9 % duurder ten opzichte van Frankrijk, 12,6 % duurder ten opzichte van Duitsland, maar 0,2 % goedkoper ten opzichte van Nederland)⁵⁷. Voor huisbrandolie moest de Belgische consument heel wat minder betalen dan gemiddeld in de buurlanden, namelijk 35,6 % minder (47,9 % minder dan Frankrijk en 22,5 % minder dan Duitsland)⁵⁸. Algemeen genomen is het lagere prijspeil voor benzine en huisbrandolie in België toe te schrijven aan lagere accijnzen in ons land vergeleken met de buurlanden. De hogere prijs voor diesel is daarentegen toe te schrijven aan relatief hogere indirecte belastingen in België.

⁵² Vloeibare brandstoffen worden niet opgenomen in het Nederlandse indexcijfer.

⁵³ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor deze categorie ongewijzigd zijn gebleven in België, Frankrijk en Duitsland.

⁵⁴ De accijnzen op motorbrandstoffen zijn per 1 januari 2020 in Nederland verhoogd.

⁵⁵ [The European Market Observatory for Energy](#).

⁵⁶ Vergeleken met België lagen de accijnzen op benzine (60,0 eurocent per liter in België), volgens de laatst beschikbare gegevens van de Europese Commissie (gegevens van juni 2020), in Duitsland 9,1 % hoger, in Frankrijk 15,2 % hoger en in Nederland 34,7 % hoger. In het tweede kwartaal 2020 bedroeg het btw-tarief voor benzine in België en Nederland 21 %, in Frankrijk 20 % en in Duitsland 19 %.

⁵⁷ Vergeleken met België lagen, volgens de laatste beschikbare gegevens (juni 2020), de accijnzen op diesel (60,0 eurocent per liter in België) 14,8 % lager in Nederland en 21,6 % lager in Duitsland maar 1,5 % hoger in Frankrijk. In 2020 bedroeg het btw-tarief voor diesel in België en Nederland 21 %, in Frankrijk 20 % en in Duitsland 19 %.

⁵⁸ De accijnzen op huisbrandolie (met inbegrip van energiebijdrage en controleretriëbutie) zijn veel lager in België (1,865 eurocent per liter in België) dan in onze buurlanden. Vergeleken met België lagen de accijnzen op huisbrandolie, volgens de laatste beschikbare gegevens (juni 2020), in Duitsland 3,3 keer hoger en in Frankrijk 8,4 keer hoger. In 2020 bedroeg het btw-tarief voor huisbrandolie in België 21 %, in Frankrijk 20 % en in Duitsland 19 %. Huisbrandolie is niet opgenomen in het Nederlandse indexcijfer.

Tabel 6. Inflatie voor energie en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in het tweede kwartaal 2020

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden ¹
Vaste brandstoffen	3,7	0,7	-2,2	4,4		1,1	1,4
Elektriciteit	-7,7	2,7	4,2	7,6	-40,8	34,0	26,9
Gas	-16,1	-1,8	2,1	-13,7	2,0	16,9	20,4
Vloeibare brandstoffen	-40,7	-20,1	-18,6	-23,0	Nb	12,8	8,9
Brandstoffen voor privévoertuigen	-16,3	-16,8	-17,1	-17,8	-11,9	35,2	38,7
Energie	-16,3	-8,1	-6,6	-9,6	-12,3	100,0	100,0
Energie (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	-16,3	-7,9	-6,7	-9,7	-9,1		

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Nb: niet beschikbaar.

¹ Stadsverwarming, die niet vervat zit in de index van België, heeft een gewicht van 3,7 % gemiddeld in de buurlanden.

Focus 2: De consumptieprijs van elektriciteit in België en in de buurlanden

1. Inleiding

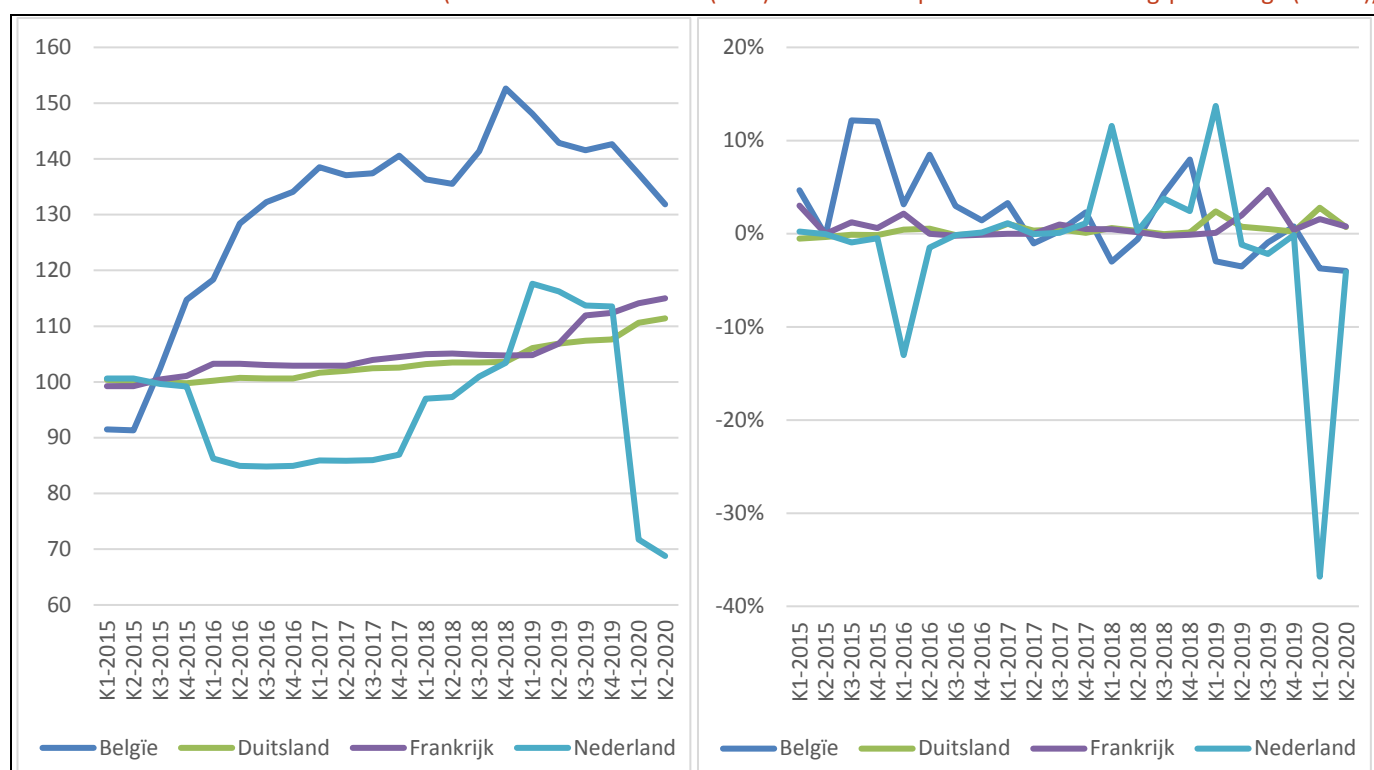
Tussen het eerste kwartaal 2015 en het tweede kwartaal 2020, is de totale elektriciteitsfactuur in België gemiddeld met 44,1 % gestegen volgens de gegevens van het GICP. Deze sterke stijging kan onder meer worden verklaard door een btw-tarief van 6 % tussen januari en augustus 2015⁵⁹, dat in september 2015 werd verhoogd naar 21 % (ter informatie: de evolutie van de factuur bedroeg 11,4 % tussen het eerste kwartaal 2016 en het tweede kwartaal 2020)⁶⁰. In de buurlanden steeg de factuur met 11,0 % in Duitsland en 15,9 % in Frankrijk, maar in Nederland was er in dezelfde periode een daling van 31,6 % (tussen het eerste kwartaal 2016 en het tweede kwartaal 2020 bedroeg de evolutie van de factuur respectievelijk 11,2 %, 11,4 % et -20,2 % volgens het GICP).

⁵⁹ Ter herinnering: het btw-tarief in België is in april 2014 verlaagd van 21 % naar 6 %, en dit tot augustus 2015.

⁶⁰ De stijging van de Belgische elektriciteitsfactuur tussen het eerste kwartaal van 2016 en het tweede kwartaal van 2020 kan onder meer verklaard worden door de sterke stijging van de bijdrage aan het energiefonds in het eerste kwartaal van 2016, de afschaffing van de gratis elektriciteit in 2016 in het Vlaamse Gewest en de stijging van de distributietarieven in januari 2016 en januari 2017.

Grafiek 13. Evolutie van de totale jaarlijkse elektriciteitsfactuur (volgens het GICP) in België en in de voornaamste buurlanden tussen het eerste kwartaal 2015 en het tweede kwartaal 2020

(Met als basis 2015 = 100 (links) en kwartaal-op-kwartaal veranderingspercentage (rechts))

Bron: Eurostat.

De afwijkende evolutie van de Belgische elektriciteitsfactuur ten opzichte van die van de buurlanden, maar ook het verschil in de kosten van deze factuur tussen die verschillende landen, vindt zijn oorsprong in een of meerdere componenten van de factuur (namelijk de zuivere energiecomponent, de nettarieven, de verschillende belastingen en heffingen en de btw). Dit kan worden verklaard door verschillende factoren, zoals de elektriciteitsmix, de transmissiekosten, de eventuele handhaving van gereguleerde tarieven, maar ook het energietransitiebeleid dat, via de fiscaliteit, grote verschillen tussen de landen genereert. In Duitsland bijvoorbeeld is de totale elektriciteitsfactuur in het eerste kwartaal 2020 voor ongeveer 36 % uit taksen samengesteld.

Om de evolutie van de verschillende componenten van de elektriciteitsfactuur binnen de betrokken landen in detail te kunnen analyseren en om de factoren te identificeren die de verschillen verklaren tussen de kosten van een component in België en die in de buurlanden, heeft het Prijzenobservatorium gebruik gemaakt van de cijfers die de CREG⁶¹ publiceert voor residentiële klanten met een typisch verbruiksprofiel van 3.500 kWh/jaar aan enkelvoudig tarief. De laatste gegevens die de CREG bij het opmaken van deze focus heeft gepubliceerd, hebben betrekking op het eerste kwartaal 2020.

Het is belangrijk om op te merken dat de resultaten die in deze focus worden voorgesteld, verschillen van de resultaten die voortvloeien uit de elektriciteitsindicator van het Prijzenobservatorium (zie deel II.1), onder andere als gevolg van de definiëring van de rubriek taksen. De gegevens van de CREG over de component taksen en heffingen omvatten im-

⁶¹ Deze vergelijking van de energiefactuur in België en de buurlanden is gebaseerd op de methodologie van Frontier Economics die ontwikkeld werd in de studie "*International comparison of electricity and gas prices for households*" en die de CREG verder verfijnd heeft: <https://www.creg.be/sites/default/files/assets/Publications/Studies/F20111026-Res.pdf>

Voor meer informatie over deze publicaties en over de methodologie: FOD Economie "[Jaarverslag 2013 van het Prijzenobservatorium](#)", INR. Voor elk land afzonderlijk maakt de CREG een prijsvergelijking op basis van drie contracten: het standaardaanbod van de standaardleverancier, het goedkoopste aanbod en een concurrerend aanbod bij de tweede leverancier op de markt.

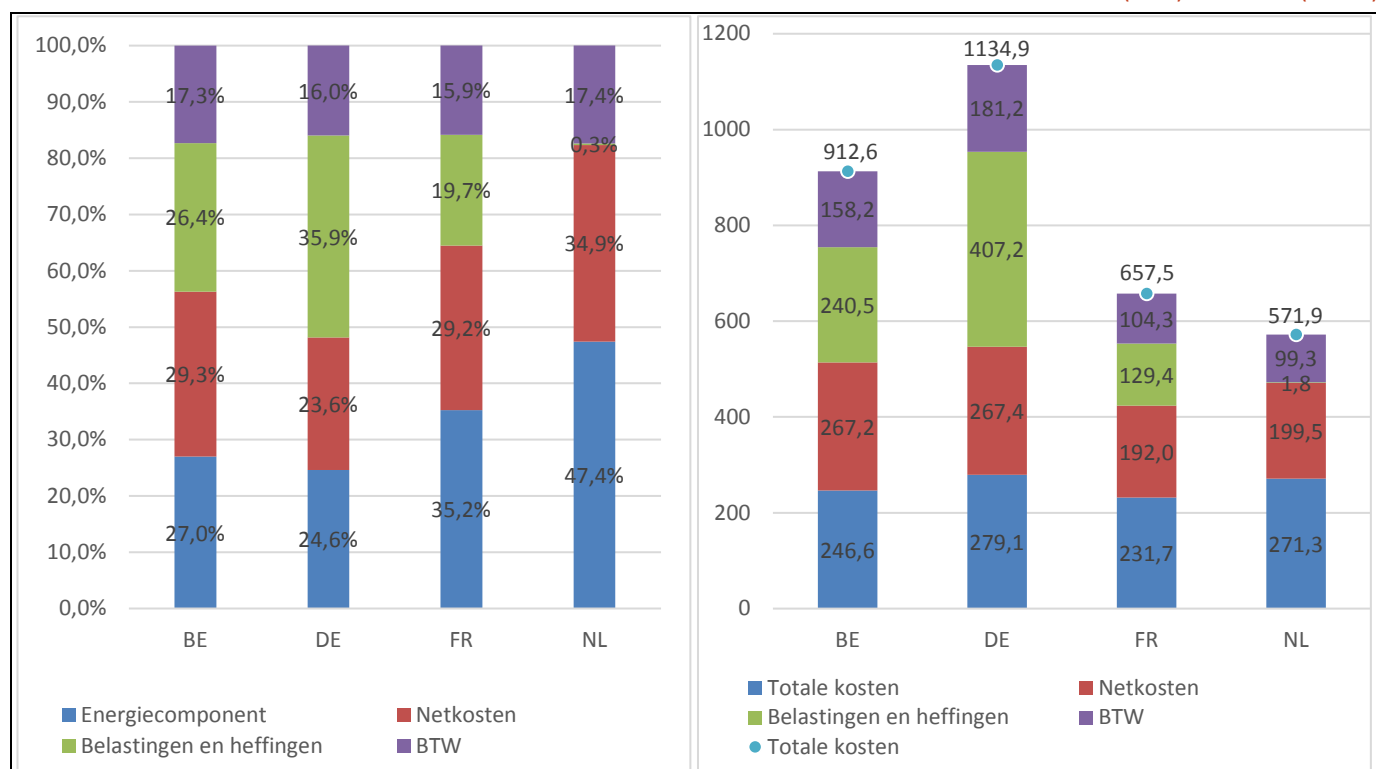
mers alle belastingen, heffingen en financiële verplichtingen die in de elektriciteitsfactuur zijn opgenomen. Die rubriek omvat dus de kosten van de openbare dienstverplichtingen, de kosten van maatregelen inzake de ontwikkeling van hernieuwbare energie en, in sommige landen, van warmtekrachtkoppeling, en energiebelastingen (die vergelijkbaar kunnen zijn met accijnzen). Een dergelijke groepering van taksen maakt een betere vergelijking tussen landen mogelijk. In de indicator van het Prijzenobservatorium daarentegen worden de heffingen die bijvoorbeeld gekoppeld zijn aan de distributietarieven, toegewezen aan die laatste component.

Volgens de gegevens van de CREG bedroeg in het eerste kwartaal 2020 het aandeel van de zuivere energiecomponent in de totale elektriciteitsfactuur 27,0 % in België, tegenover 24,6 % in Duitsland, 35,2 % in Frankrijk en zelfs 47,4 % in Nederland. De nettarieven vertegenwoordigen 29,3 % van de Belgische factuur, tegenover 34,9 % in Nederland, 29,2 % in Frankrijk en 23,6 % in Duitsland. Het aandeel van de taksen en heffingen (exclusief btw) bedroeg 26,4 % in België. Dit aandeel was hoger in Duitsland (35,9 %), maar lager in Frankrijk (19,7 %) en nagenoeg onbestaand in Nederland (0,3 %).

Bovendien betaalde de Belgische consument, zoals hierboven reeds vermeld (zie deel II.2), 1,7 % meer voor zijn totale elektriciteitsfactuur ten opzichte van het gemiddelde van de buurlanden⁶² in het eerste kwartaal 2020. Gezien de grotere volatiliteit van de consumptieprijs van elektriciteit in België ten opzichte van de buurlanden (zie hieronder), kan het waargenomen kostenverschil variëren naargelang de referentieperiode. Zo was de Belgische factuur in het derde kwartaal 2019 gemiddeld 0,7 % goedkoper dan die van de buurlanden. Tijdens de geanalyseerde periode blijkt echter dat het Belgische factuur systematisch lager is dan die van de Duitse consumenten, maar duurder dan die van de Franse en Nederlandse consumenten.

Grafiek 14. Gewicht en niveau van de verschillende componenten van de totale elektriciteitsfactuur (jaarlijks verbruik van 3.500 kWh aan enkelvoudig tarief) in België en de buurlanden in het eerste kwartaal 2020

In % (links) en in euro (rechts)

Bron: Eigen berekeningen op basis van gegevens van de CREG.

⁶² Het gemiddelde van de buurlanden wordt gewogen volgens het jaarlijks gewicht van elk land dat door Eurostat wordt gepubliceerd (relatief aandeel van de particuliere consumptie).

2. De zuivere energiecomponent

De kost van de zuivere energiecomponent in de totale factuur van de consument wordt beïnvloed door de elektriciteitsprijzen op de groothandelsmarkt. Deze kosten kunnen ook worden beïnvloed door verschillende factoren aan de aanbodzijde, zoals de evolutie van de prijs van aardgas, de prijs van CO₂-emissierechten (die van 2014 tot 2017 relatief laag waren, maar sinds 2018 zijn gestegen), de aanwezigheid van loop flows⁶³, de elektriciteitsmix en het productieniveau binnen elk land (bijvoorbeeld als gevolg van de onbeschikbaarheid van kernreactoren in België of Frankrijk of deze van steenkoolcentrales of waterkrachtcentrales in Frankrijk in bepaalde jaren), maar ook door vraaggerelateerde factoren, zoals het niveau van economische activiteit en weersomstandigheden (een daling van de temperatuur leidt onder meer tot een stijging van het elektriciteitsverbruik).

Op het niveau van de detailhandel kan de marktwerking ook invloed hebben op het niveau van de kost van de zuivere energiecomponent. De marktdynamiek verschilt immers sterk van het ene land tot het andere. België lijkt de grootste dynamiek te vertonen, die de afgelopen jaren werd gestimuleerd door overheidsmaatregelen en diverse andere initiatieven (zoals de campagne "Gas-Elektriciteit: durf te vergelijken!" van de FOD Economie, het promoten van prijsvergelijkingstools, het afschaffen van de opzegvergoedingen van contracten). Op basis van de gegevens van de VREG bedroeg het overstapperpercentage⁶⁴ op de elektriciteitsmarkt 22 % voor Vlaamse huishoudens in 2018 en zelfs 25,5 % in 2019. In Nederland bedroeg dit percentage meer dan 21 % (tussen april 2019 en april 2020)⁶⁵, terwijl Frankrijk in 2019 een overstapperpercentage van 11,6 % had voor huishoudens⁶⁶. Duitsland had de zwakste marktdynamiek, met 9,3 % (gegevens van 2018) voor residentiële consumenten.

Daarnaast kunnen leveranciers twee soorten contracten aanbieden, nl. met een vast of een variabel tarief. Variabele contracten zijn gebaseerd op verschillende indexeringsparameters die gekoppeld zijn aan de groothandelsmarkt van elektriciteit (die ook door andere energiebeurzen wordt beïnvloed). Vaste contracten bieden een prijs die vastligt voor een bepaalde periode (meestal 1, 2 of 3 jaar). De leveranciers publiceren echter elke maand een nieuw aanbod voor deze vaste producten. Zo speelt ook de datum van het afsluiten van een contract een rol. De prijs van de zuivere energiecomponent van deze vaste producten is ook gebaseerd op noteringen op de groothandelsmarkt van elektriciteit. Ten slotte zijn er producten die zowel vast als variabel zijn, zijnde dat de energieprijzen tijdens de eerste periode vast en daarna variabel is.

Op basis van onderstaande grafiek blijkt dat de kost van de energiecomponent tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 in de verschillende betrokken landen in grote lijnen dezelfde trend volgt, met een waarneembare stijging vanaf 2018. Deze convergentie van de kost van de energiecomponent kan inderdaad worden verklaard door de koppeling van de elektriciteitsmarkten in de centraal-westelijke regio (CWE-regio - Frankrijk, Duitsland, België, Luxemburg, Nederland, Oostenrijk en Zwitserland) sinds 2015. Deze koppeling heeft het mogelijk gemaakt de grensoverschrijdende uitwisselingen te optimaliseren dankzij een zeer sterke coördinatie tussen de transmissienetbeheerders van de verschillende betrokken landen. De stijging van de kost van de energiecomponent in 2018 wordt verklaard door de stijging van de prijzen op de groothandelsmarkten, voornamelijk als gevolg van de opwaartse trend van de prijzen

⁶³ De elektriciteit stroomt vrij tussen landen door het geïnterconnecteerde netwerk. Loop flows zijn fysieke elektriciteitsstromen (real-time uitwisselingen die aan de grenzen worden waargenomen) die in andere landen plaatsvinden als gevolg van handel binnen hetzelfde land. Zij kunnen dus de mogelijkheid beperken om elektriciteit van het ene naar het andere land te importeren of te exporteren. Zo loopt bijvoorbeeld een grote hoeveelheid elektriciteit die in Noord-Duitsland wordt geproduceerd door Nederland, België en Frankrijk voordat deze in Zuid-Duitsland terechtkomt.

⁶⁴ Volgens de definitie van de VREG komt het overstapperpercentage overeen met het aantal huishoudens dat van energieleverancier is veranderd, berekend op basis van het aantal huishoudelijke toegangspunten per leverancier. Merk op dat deze definitie enigszins kan veranderen van land tot land. Zo omvat het overstapperpercentage in Frankrijk de verandering van leverancier, de indienststelling door een alternatieve leverancier en de indienststelling door de historische operator buiten zijn voorzieningsgebied.

⁶⁵ Bron: Energiemonitor 2020, Autoriteit Consument & Markt: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/opnieuw-recordaantal-overstappers-van-energieleverancier>.

⁶⁶ Bron: CREG, Observatorium van de retailmarkt van elektriciteit en aardgas, kwartaalverslagen van 2019.

van energiegrondstoffen zoals aardgas en steenkool (onder meer als gevolg van de OPEC-overeenkomst, de stijging van de vraag naar aardgas en steenkool⁶⁷) en de aanzienlijke stijging van de prijs van CO₂-emissierechten (als gevolg van een hervorming van de mechanismen voor de toekenning van emissierechten⁶⁸). Bovendien heeft de aankondiging van de onbeschikbaarheid van het merendeel van de Belgische kernreactoren eind 2018 en de daaruit voortvloeiende onzekerheid over de elektriciteitsvoorziening in ons land voor de winter van 2018-2019 (de winterperiode is het deel van het jaar waarin het verbruik pieken vertoont) een opwaartse druk uitgeoefend op de spotprijzen (kortetermijnprijzen) in België. De situatie in België normaliseerde zich in de loop van 2019 (heropstart van bepaalde kernreactoren en lager verbruik door het einde van de winter).

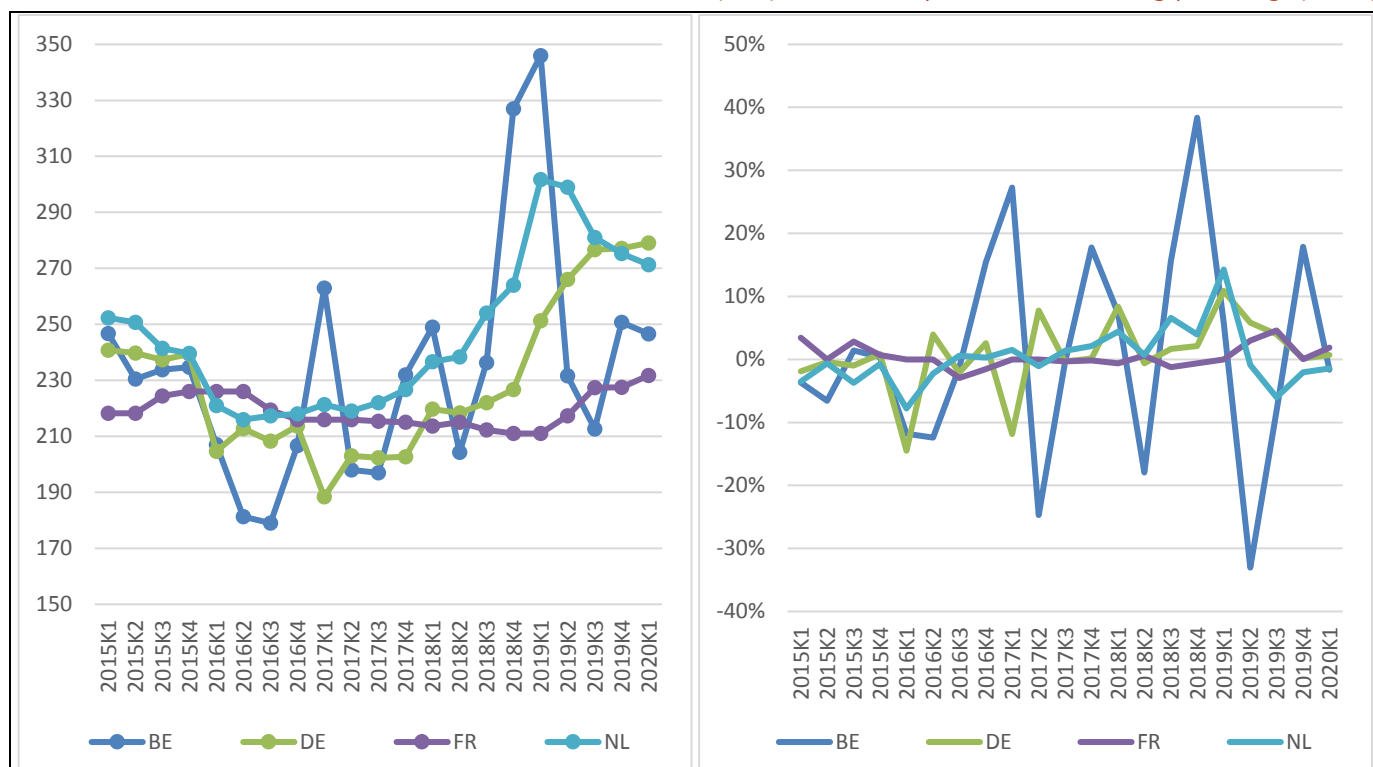
De kost van de zuivere energiecomponent in België varieerde meer bepaald sterk tijdens de geanalyseerde periode, maar keerde op het einde van de periode terug naar het oorspronkelijke niveau (-0,01 %). Deze sterke volatiliteit zou kunnen worden verklaard door een groot deel van de variabele contracten die door Belgische leveranciers worden aangeboden (bijna 30 %), aangezien deze contracten in bredere zin en sneller gekoppeld zijn aan de onderliggende grondstofprijs. Duitsland, Frankrijk en Nederland kenden in de geanalyseerde periode daarentegen een stijging van de kost van deze component van respectievelijk 15,9 %, 6,2 % en 7,6 %. In het eerste kwartaal 2020 betaalde de Belgische verbruikers dus gemiddeld minder voor de zuivere energiecomponent (op jaarbasis voor een standaardprofiel) door de sterkere invloed van de daling van de energieprijzen (aardgas, Brent aardolie,...) dewelke indirect werd doorgerekend in de elektriciteitsprijzen die werden toegepast in de Belgische elektriciteitscontracten (waarvan een groot deel variabel is) in de afgelopen maanden, namelijk 247 euro. In de buurlanden waren deze kosten gemiddeld hoger in Nederland (271 euro) en Duitsland (279 euro), maar lager in Frankrijk (232 euro).

⁶⁷ De steenkoolprijzen vertonen sinds mei 2017 een opwaartse trend als gevolg van de beslissing van China om steenkool in te voeren, wat leidde tot een sterke stijging van de elektriciteitsprijzen in Duitsland. Duitsland produceert namelijk een deel van zijn elektriciteit uit steenkool. Door de onderlinge koppeling van de elektriciteitsmarkten heeft deze situatie ook een impact gehad op de elektriciteitsprijs in België.

⁶⁸ Zie: <https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2018/02/27/eu-emissions-trading-system-reform-council-approves-new-rules-for-the-period-2021-to-2030/>.

Grafiek 15. Evolutie van de kost van de zuivere energiegcomponent in België en in de buurlanden tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020

In euro (links) en kwartaal-op-kwartaal veranderingspercentage (rechts)

Bron: Eigen berekeningen op basis van gegevens van de CREG.

Het lagere niveau van de Franse prijzen voor die zuivere energiegcomponent, dat vooral sinds 2018 waarneembaar is, is te wijten aan de gereguleerde toegang tot historische nucleaire elektriciteit (mechanisme van het ARENH) en aan de handhaving van gereguleerde tarieven voor huishoudens in dit land (voornamelijk gebaseerd op de kosten van de historische kerncentrales⁶⁹). Meer bepaald produceert Frankrijk zijn elektriciteit hoofdzakelijk uit kernenergie (zie ook hieronder) en worden zijn historische kerncentrales grotendeels afgeschreven, waardoor Frankrijk elektriciteit kan opwekken tegen lagere marginale productiekosten in vergelijking met de buurlanden. Het gereguleerde tarief, bekend als het ‘tarif bleu’ of TRV (gereguleerde verkooptarieven), stelt de consument dus in staat om van dit kostenvoordeel te profiteren. Dit gereguleerde tarief wordt alleen aangeboden door de historische elektriciteitsleverancier, EDF, en de lokale distributiebedrijven. Er bestaan andere tarieven die door EDF of alternatieve leveranciers worden aangeboden (er bestaan marktprijzen sinds 2007, toen de elektriciteitsmarkt werd geliberaliseerd)⁷⁰. Ongeveer 80 % van de op het elektriciteitsnet aangesloten huishoudens heeft zich echter in 2019⁷¹ ingeschreven voor het ‘tarif bleu’, waarvan het bedrag één of twee keer per jaar (op 1 januari en 1 augustus) door de Commission de Régulation de l’Energie (CRE)⁷² wordt herzien, onder meer op basis van de kosten van de historische leverancier.

⁶⁹ Sinds 2014 is het gereguleerde elektriciteitstarief ook gebaseerd op de elektriciteitsprijzen op de groothandelsmarkten.

⁷⁰ Dit zijn voornamelijk aanbiedingen met een vaste prijs voor een periode die contractueel vastgelegd is of aanbiedingen met prijzen die geïndexeerd zijn aan het gereguleerde tarief.

⁷¹ Bron: CRE, Observatorium van de detailhandel in het 4e kwartaal 2019.

⁷² CRE is verantwoordelijk voor het vastleggen van het gereguleerde tarief van EDF sinds 2015, op basis van het advies van de ministers die belast zijn met economie en energie. Voorheen was de situatie omgekeerd, dat wil zeggen dat de betrokken ministers het gereguleerde tarief vaststelden op basis van de adviezen van de CRE.

Het ARENH-mechanisme is opgezet voor de periode van 2011 tot 2025 (NOME-wet van 2010, loi sur la Nouvelle Organisation du Marché de l'Electricité). Het doel van deze wet was de markt open te stellen voor concurrentie na de opening van de elektriciteitsmarkt in 2007, en dit dankzij het delen van de nucleaire rente ten gunste van de historische operator EDF en de enige exploitant van alle Franse kerncentrales. Dit mechanisme stelt alternatieve elektriciteitsleveranciers in staat om een deel van de nucleaire productie van de historische operator EDF te kopen tegen een gereguleerd tarief. Het totale volume elektriciteit dat door de alternatieve leveranciers in het kader van ARENH wordt aangekocht, vertegenwoordigt ongeveer 25 % van de jaarlijkse Franse nucleaire productie van EDF.

Wat de evolutie ervan betreft, is de gereguleerde prijs (prijs per kWh) de laatste jaren vooral gestegen door de evolutie van de elektriciteitsprijzen op de groothandelsmarkten (deze prijzen hebben de gereguleerde prijs sinds 2014 beïnvloed), maar ook door de stijging van de productiekosten. De kerncentrales van EDF vereisen immers talrijke investeringen op het vlak van veiligheid, verlenging van de operationele levensduur van de reactoren en de ontwikkeling van kernreactoren van de derde generatie.

3. Netkosten (distributie en transmissie van elektriciteit)

Netkosten (transmissie en distributie) verschillen sterk van land tot land. Deze verschillen zijn onder meer te wijten aan het nationale beleid dat wordt gevoerd op het niveau van de energietransitie naar duurzame energie.

De huidige productiemix van elektriciteit verschilt dus aanzienlijk van land tot land⁷³. Volgens gegevens van Eurostat was de netto-elektriciteitsproductie in Frankrijk in 2018 (het laatste beschikbare jaar) hoofdzakelijk afkomstig van kernenergie (71,0 %) en bedroeg het aandeel van de hernieuwbare energiebronnen 20,4 % (dit percentage is in 2019 relatief stabiel gebleven⁷⁴). In Duitsland daarentegen werd de productie in 2018 opgesplitst in 66 % conventionele productie (waarvan 22,5 % bruinkool en 11,8 % kernenergie) en 34 % hernieuwbare energie (waarvan 17,1 % windenergie). In 2019 bedroeg dit percentage van hernieuwbare energie 46 % (waarvan 24,5 % windenergie)⁷⁵. In Nederland was de productie voornamelijk afkomstig van fossiele brandstoffen (80,4 %, waarvan 51,0 % aardgas) en hernieuwbare energiebronnen (16,5 %, waarvan 9,2 % windenergie) (in september 2019 was 19,7 % van de elektriciteit afkomstig van hernieuwbare energiebronnen, waarvan 9,5 % uit windenergie⁷⁶), terwijl elektriciteit in België voornamelijk afkomstig was van kernenergie (38,3 % in 2018 (een speciaal jaar vanwege gepland onderhoud en ongeplande stilleggingen van verschillende kernreactoren) en 48,8 % in 2019) en aardgas (32,1 % in 2018 en 27,2 % in 2019)⁷⁷, waarbij het aandeel van hernieuwbare energiebronnen 24,3 % bedroeg in 2018 en 26,2 % in 2019).

De toename van de productie van hernieuwbare energie gaat gepaard met extra investeringen in het transport- en distributienetwerk, wat leidt tot hogere tarieven op dat vlak. De kosten zijn het hoogst in België, hoewel Duitsland in het eerste kwartaal 2020 een niveau heeft bereikt dat vergelijkbaar is met dat van België (267 euro voor Duitsland en België op jaarbasis, volgens de gegevens van de CREG). In Frankrijk en Nederland zijn de netkosten relatief vergelijkbaar, met respectievelijk 192 euro en 199 euro op jaarbasis in het eerste kwartaal 2020.

Meer bepaald wordt in **Duitsland** het hoge niveau van de netkosten verklaard door een hoog percentage van ingravingen van zijn netten, namelijk ongeveer 70 % van het laagspanningsnet (tegenover ongeveer 30 % voor Frankrijk bijvoorbeeld), en vooral door het beleid van energietransitie. Duitsland heeft in 2000 een energietransitie op gang gebracht, die in 2011 werd versterkt en uitgebreid, waarbij het inzet op hernieuwbare energieën om zijn uitstap uit kern-

⁷³ Dit verschil in de elektriciteitsmix wordt ook verklaard door historische keuzes. Frankrijk en België hebben namelijk gekozen voor kernenergie, terwijl de elektriciteitsproductie in Nederland vooral gebaseerd is op gas vanwege het aardgasveld in Groningen. Duitsland daarentegen heeft zich gericht op fossiele brandstoffen, met name steenkool en bruinkool, omdat deze in het land beschikbaar zijn, en op gas, dat grotendeels wordt geïmporteerd.

⁷⁴ Bron: CRE.

⁷⁵ Bron: strom-report.de : Electricity mix 2019 : Stromerzeugung in Deutschland.

⁷⁶ Bron: Energieopwek.nl.

⁷⁷ Bronnen: Eurostat (2018) en Elia (2019).

energie te versnellen. Zo is de Duitse elektriciteitsmix de afgelopen jaren sterk veranderd, waarbij een verschuiving heeft plaatsgevonden van gecentraliseerde elektriciteitsproductie in grote elektriciteitscentrales (op aardgas, steenkool of kernenergie) naar gedecentraliseerde productie via wind- en zonnepaneelinstallaties die over het hele land zijn verspreid. Deze decentralisatie van de elektriciteitsproductie heeft ertoe geleid, en leidt er nog steeds toe, dat Duitsland belangrijke investeringen moet doen om zijn netwerk aan te passen, zowel voor de integratie van deze nieuwe energieën als voor het transport ervan. Deze energie wordt voornamelijk vanuit het noorden van het land (waar de offshore-windproductie zich voornamelijk bevindt, namelijk in de Noordzee en de Baltische Zee) naar het zuiden (waar de economische activiteit van het land zich voornamelijk bevindt) getransporteerd⁷⁸. Deze investeringen liggen aan de basis van de stijging van de netkosten van de afgelopen jaren. Ook moet worden opgemerkt dat de transmissie- en distributienetwerken in Duitsland sterk gedecentraliseerd zijn, waardoor er minder ruimte is voor schaalvoordelen. De nettarieven worden namelijk vastgelegd door ongeveer 883 distributienetbeheerders en 4 transmissienetbeheerders⁷⁹. Tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 zijn de netkosten in Duitsland met 17,3 % gestegen tot 267 euro op jaarbasis, wat neerkomt op een gemiddeld aandeel van 29,2 % van de totale factuur op jaarbasis in het eerste kwartaal 2020.

In **Frankrijk** wordt het transmissienet beheerd door de RTE (Réseau de Transport d'Electricité) en wordt het distributienet voornamelijk beheerd door Enedis (ongeveer 95 % van het marktaandeel op het Franse vasteland)⁸⁰. De kosten van de transmissie- en distributienetwerken zijn geïntegreerd in één enkel tarief, zoals ook in Duitsland het geval is. Dit land heeft de laagste netkosten in vergelijking met de andere geanalyseerde landen, maar deze kosten zijn sinds het derde kwartaal 2017 gestegen als gevolg van de ontwikkeling van hernieuwbare energie. Volgens RTE (het transmissienet) wordt ongeveer een derde van de investeringen besteed aan de aanpassing van het net aan nieuwe hernieuwbare energiebronnen, met name zonne- en windenergie. Zo zijn de netkosten tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 met 13,0 % gestegen tot 192 euro, oftewel gemiddeld 23,6 % van de totale jaarlijkse factuur in het eerste kwartaal 2020.

Ook in **Nederland** wordt het transmissienet door één beheerder beheerd, namelijk TenneT. Het distributienet wordt beheerd door zeven distributienetbeheerders die elk hun eigen tarieven toepassen. De netkosten zijn tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 met 3,9 % gestegen, wat neerkomt op 199 euro, ofwel gemiddeld 34,9 % van de totale jaarlijkse factuur in het eerste kwartaal 2020. Deze kostenstijging is weliswaar gematigd, maar wordt onder meer verklaard door de stijging van de transmissietarieven sinds 2018 als gevolg van investeringen in de uitbreiding van het hoogspanningsnet met het oog op de versterking ervan om grote hoeveelheden elektriciteit uit offshore windmolenparken te kunnen transporteren en om energiemarkten in Europa verder te kunnen integreren⁸¹.

In **België** wordt de transmissie van elektriciteit, zoals reeds vermeld in de vorige verslagen van het Prijzenobservatorium⁸², beheerd door één enkele beheerder, namelijk Elia, terwijl de lokale distributie van elektriciteit naar de eindverbruikers in België op gewestelijk niveau wordt georganiseerd. Vlaanderen heeft tien distributienetbeheerders, Wallo-

⁷⁸ <http://www.smartgrids-cre.fr/index.php?p=allemagne-modernisation>.

⁷⁹ Bron: CREG, A European comparison of electricity and natural gas prices for residential, small professional and large industrial consumers, mei 2020; Bundesnetzagentur 2019, https://www.bundesnetzagentur.de/SharedDocs/Mediathek/Berichte/2019/Monitoringbericht_Energie2019.pdf?__blob=publicationFile&v=6.

⁸⁰ Enedis, 2020.

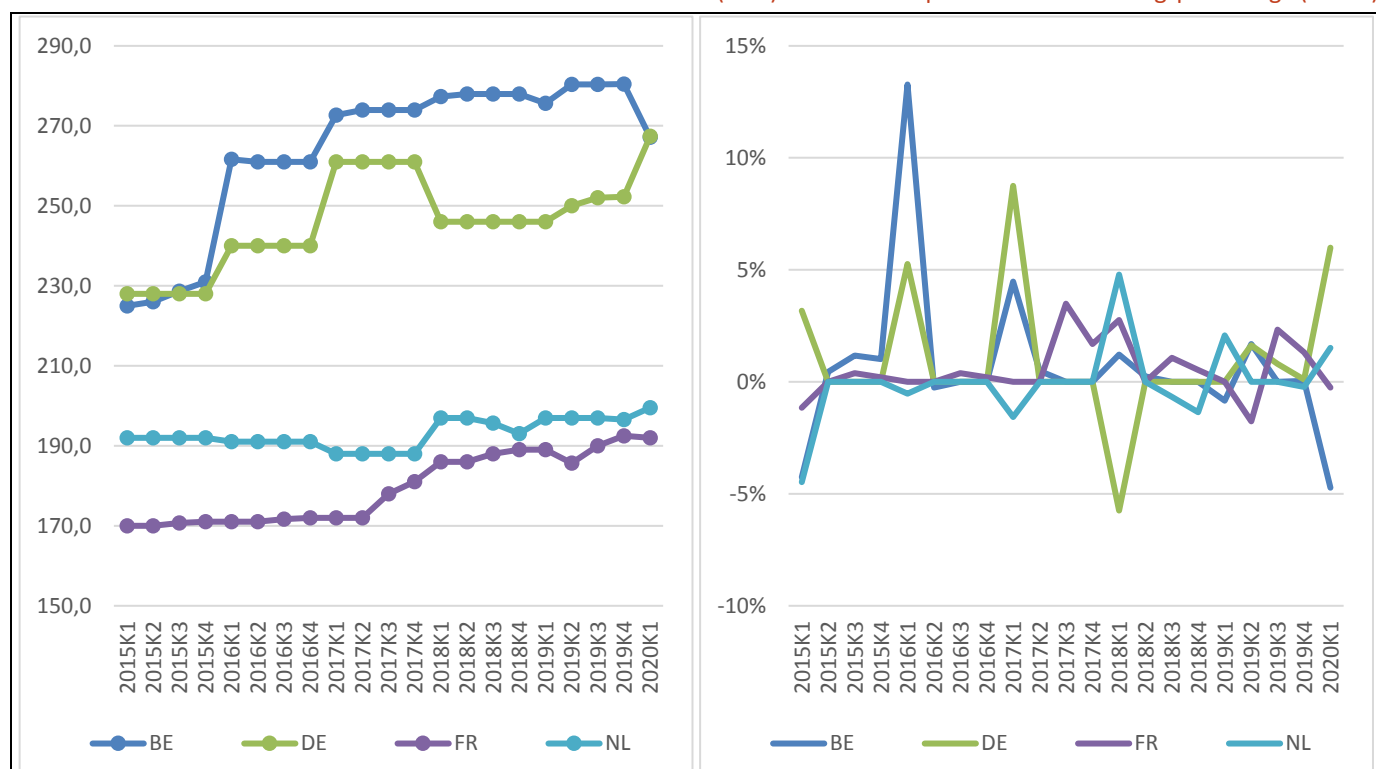
⁸¹ Bron: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/huishouden-betaalt-2018-12-euro-meer-voor-transport-energie>.

⁸² Zie onder andere het jaarverslag 2019 van het Prijzenobservatorium, deel II, Financiële prestaties van de distributienetbeheerders voor elektriciteit en aardgas in België.

nië vijf en Brussel één (Sibelga)⁸³. De netkosten in België zijn in de geanalyseerde periode gemiddeld met 18,7 % gestegen tot 267 euro op jaarbasis, ofwel 29,3 % van de totale jaarlijkse factuur in het eerste kwartaal 2020. Meer bepaald zijn de stijgingen van de nettatarieven in het eerste kwartaal 2016 en het eerste kwartaal 2017 vooral te wijten aan de stijging van de distributietarieven in de drie gewesten, onder meer door de doorrekening van kosten in verband met investeringen in deze netwerken in het verleden, de stijging van kosten in verband met budgetmeters en de ontwikkeling van slimme netwerken, en ook door een begrotingstekort dat onder meer veroorzaakt werd door de invoering van de vennootschapsbelasting in 2015⁸⁴. Ter herinnering: de distributietarieven in het eerste kwartaal 2020 werden onder andere verlaagd door de incorporatie van de historische saldi van 2010-2014 (in het Vlaams Gewest), door de invoering van een prosumementarief in de loop van 2020 (in het Waals Gewest), en door de invoering van een capacitaire term (in Brussel, zie deel II.1).

Grafiek 16. Evolutie van de nettatarieven (excl. btw) in België en in de buurlanden tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020

In euro (links) en kwartaal-op-kwartaal veranderingspercentage (rechts)

Bron: Eigen berekeningen op basis van gegevens van de CREG.

4. Taksen en heffingen (exclusief btw)

Het verschil tussen de totale elektriciteitsfactuur in België en die van de buurlanden is grotendeels toe te schrijven aan de component taksen en belastingen, die de laatste jaren sterk is beïnvloed door de verschillende nationale beleidslijnen inzake energietransitie (zie hierboven). Deze energietransitie brengt extra productiekosten met zich mee, die via

⁸³ In het Vlaams Gewest zijn dat Gaselwest, Fluvius Antwerpen, Fluvius Limburg, Fluvius West, Provinciale Brabantse Energiemaatschappij (PBE), IMEWO, INTERGEM, IVERLEK, IVEKA en Sibelgas. In het Waals Gewest gaat het over Ores Assets, RESA, AIEG, AIESH, Réseau d'Énergies de Wavre. In Brussel is dat Sibelga.

⁸⁴ In het kader van de programmawet van 19 december 2014 heeft de federale regering besloten het toepassingsveld van de vennootschapsbelasting te wijzigen, zodat voortaan ook de intercommunales eraan zijn onderworpen vanaf 1 januari 2015. Dit nieuwe "vennootschapsbelasting"-tarief werd in de eerste twee kwartalen van het jaar 2015 goedgekeurd door de verschillende gewestelijke regulatoren. In het Vlaams Gewest werden de distributietarieven op 1 augustus 2015 gewijzigd. Voor de eerste zeven maanden van 2015 was er dus een tekort, dat nu in de boeken is opgenomen.

de belastingheffing door de elektriciteitsverbruikers worden gedragen. En deze belastingheffing verschilt sterk van land tot land.

Zo is **Duitsland**, zoals hierboven reeds vermeld, in 2000 begonnen met een energietransitie (die in 2011 is versterkt en uitgebreid) om de uitstap uit kernenergie te bespoedigen. Het belang van taksen en belastingen in dit land hangt nauw samen met de investeringen in het kader van hernieuwbare energie. De kosten ter ondersteuning van hernieuwbare energiebronnen zijn in Duitsland de hoogste in Europa volgens Eurostat. Deze kosten worden in Duitsland (EEG-Umlage, zie hieronder) voornamelijk door de huishoudens gedragen om het concurrentievermogen van de Duitse industrie te bewaren.

Een van de belangrijkste toeslagen is de EEG-Umlage (Erneuerbaren-Energien-Gesetz), die als doel heeft de ontwikkeling van hernieuwbare energie in de elektriciteitssector te financieren, voornamelijk in de sectoren fotovoltaïsche energie, windenergie en biomassa. Deze EEG-belasting is verantwoordelijk voor het hoge belastingniveau in Duitsland en de evolutie ervan in de afgelopen jaren. Deze belasting bedraagt 6,756 eurocent/kWh in 2020, dit is een stijging van 5,5 % ten opzichte van 2019. In het eerste kwartaal 2020 had de EEG-belasting een aandeel van 58,1 % in de component taksen en belastingen. Er bestaat ook een belasting op elektriciteit (Stromsteuer, 2,05 eurocent/kWh tussen 2015 en 2020, met een aandeel van 17,6 % in de component taksen) en de concessiebijdrage (Konzessionabgabe, tussen 1,32 en 1,99 eurocent/kWh afhankelijk van het aantal inwoners in de gemeente tussen 2015 en 2020⁸⁵, gemeentetaks op het gebruik van de openbare weg door de netbeheerder)⁸⁶. Volgens gegevens van de CREG zijn de taksen en belastingen (exclusief btw) tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 met 7,2 % gestegen tot 407 euro op jaarbasis. Het aandeel van de fiscaliteit (exclusief btw) in de Duitse elektriciteitsfactuur bedroeg dus 35,9 % in het eerste kwartaal 2020 (51,8 % inclusief 19 % btw).

In **Frankrijk** is de prijsstijging van de afgelopen jaren ook grotendeels toe te schrijven aan de stijging van de belastingen, mede als gevolg van een bepaalde versterking van de hernieuwbare energiebronnen in de Franse elektriciteitsmix in de afgelopen jaren. De belangrijkste belasting⁸⁷ is de CSPE (contribution au service public de l'électricité). Het doel ervan is de financiering van bepaalde openbare dienstverplichtingen in de elektriciteitssector, zoals de ondersteuning van de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen (voornamelijk zonne- en windenergie). De evolutie van deze belasting is sinds 2016 bevroren en bedraagt 2,25 eurocent/kWh⁸⁸. Het aandeel van deze belasting in de fiscale component bedroeg 60,9 % in het eerste kwartaal 2020. Volgens de gegevens van de CREG is de component taksen en belastingen (exclusief btw) tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 met 12,5 % gestegen (voornamelijk als gevolg van de stijging met 9,6 % van de gemeentelijke en departementale belastingen op het eindverbruik van elektriciteit tussen het vierde kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2016). De fiscaliteit (exclusief btw) bedraagt 129 euro op jaarbasis, wat neerkomt op een aandeel van 19,7 % van de Franse elektriciteitsfactuur in het eerste kwartaal 2020 (35,6 % inclusief btw tegen een tarief van 20 %⁸⁹).

In **Nederland** betaalt de consument een belasting op het energieverbruik (Regulerende Energie Belasting - REB), die dus op een degressieve manier gebaseerd is op het aantal kWh dat wordt verbruikt voor elektriciteit (en het aantal m³ dat wordt verbruikt in het geval van een aardgasfactuur). Om een duurzaam energiegebruik te stimuleren, heeft de

⁸⁵ Bron : <https://bnnetze.de/downloads/marktpartner/lieferanten/lieferanten-strom/netzentgelte/2020/bnnetze-konzessionsabgabe-und-umlagen-strom-2020.pdf>.

⁸⁶ De 3 toeslagen (EEG, Stromsteuer en Konzessionabgabe) zijn goed voor ongeveer 90 % van alle belastingen in het eerste kwartaal 2020.

⁸⁷ Er is ook de CTA (Contribution tarifaire d'acheminement) voor de financiering van de pensioenen in de elektriciteits- en gassector, en de gemeentelijke en departementale belastingen op het eindverbruik van elektriciteit.

⁸⁸ Deze CSPE-bevriezing werd vanaf 2016 gecompenseerd door een herdefiniëring van de belastingen op het eindverbruik van elektriciteit (TCFE).

⁸⁹ In Frankrijk zijn er twee btw-tarieven voor energie: btw van 20 % die van toepassing is op de prijs per kWh, de TCFE en CSPE, en het verlaagde btw-tarief van 5,5 % dat van toepassing is op de abonnementsprijs en de CTA.

regering in 2020 besloten de belasting op aardgas geleidelijk te verhogen en de belasting op elektriciteit te verlagen. Die komt neer op 9,77 eurocent/kWh in 2020 voor een standaard huishouden, dit is een daling van 0,09 eurocent/kWh. Dit percentage zal de komende jaren blijven dalen. Daarnaast is er ook een belasting met betrekking tot de

financiering van hernieuwbare energie (ODE-belasting, opslag duurzame energie- en klimaattransitie (2,73 euro-cent/kWh in 2020⁹⁰). Sinds 2020 dragen bedrijven meer bij aan de ODE-belasting dan particuliere gebruikers (twee derde in plaats van de helft). Parallel met deze maatregelen, en gezien het feit dat elektriciteit als een basisbehoefte van de bevolking wordt aanzien, heeft de Nederlandse regering ook besloten om sinds januari 2020 een verlaging ("Belastingvermindering") van 435,68 euro per jaar toe te kennen op de belasting van elke residentiële elektriciteitsaansluiting (voordien bedroeg deze verlaging 178,14 euro). Deze verlaging wordt gefinancierd door de Nederlandse regering⁹¹. De taksen en toeslagen in Nederland bedroegen dus 1,8 euro op jaarbasis in het eerste kwartaal 2020 (gegevens CREG). De btw op elektriciteit bedraagt 21 % voor residentiële verbruikers, net zoals in België.

In België bestaat er ook een hele reeks belastingen, zowel op nationaal als op gewestelijk niveau (zie jaarverslag 2013 en de verschillende kwartaalverslagen van het Prijzenobservatorium). De belangrijkste taksen zijn de heffing groene energie en warmtekrachtkoppeling en de openbare dienstverplichtingen (ODV) die geïntegreerd zijn in zowel de distributietarieven als de transporttarieven⁹² (deze verschillen afhankelijk van het gewest). Volgens de gegevens van de CREG zijn deze taksen en toeslagen (exclusief btw) in de beschouwde periode met gemiddeld 20,5 % gestegen. Dit is de sterkste stijging in vergelijking met de buurlanden. Deze component bedroeg gemiddeld 240 euro op jaarbasis in het eerste kwartaal 2020, met een aandeel van 26,4 % in de Belgische elektriciteitsfactuur in het eerste kwartaal 2020 (43,7 % inclusief 21 % btw). In het eerste kwartaal 2016 wordt de stijging van de taksen en heffingen in België vooral verklaard door de integratie van een bijkomende belasting in de bijdrage voor het Energiefonds⁹³ in het Vlaams Gewest in maart 2016. Deze bijkomende belasting is bedoeld om de schuld in verband met de groenestroomcertificaten⁹⁴ te financieren. De kosten voor groene energie (bijdragen voor groene energie en voor warmtekrachtkoppeling) zijn in het eerste kwartaal 2016 ook gestegen⁹⁵. De daling van het niveau van de taksen en heffingen die in het eerste kwartaal 2018 werd waargenomen, is voornamelijk het gevolg van de afschaffing op 1 januari 2018 van de bijkomende belasting die in de bijdrage voor het Energiefonds was opgenomen. Ter herinnering: deze belasting werd afgeschaft na een beslissing van het Grondwettelijk Hof van 22 juni 2017.

⁹⁰

https://www.belastingdienst.nl/wps/wcm/connect/bldcontentnl/belastingdienst/zakelijk/overige_belastingen/belastingen_op_milieugrondslag/tarieven_milieubelastingen/tabellen_tarieven_milieubelastingen?projectid=6750bae7%2D383b%2D4c97%2Dbc7a%2D802790bd1110.

⁹¹ Bron: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/belastingplan/belastingwijzigingen-voor-ons-allemaal/energiebelasting>

⁹² Binnen de elektriciteitsindicator van het Prijzenobservatorium zijn deze ODV's opgenomen in de transmissie- en distributietarieven. Zij maken dus geen deel uit van de component taksen en toeslagen in deze indicator. In de gegevens van de CREG werden deze ODV's uit de nettarieven gehaald om een globale component van de taksen en toeslagen te bekomen.

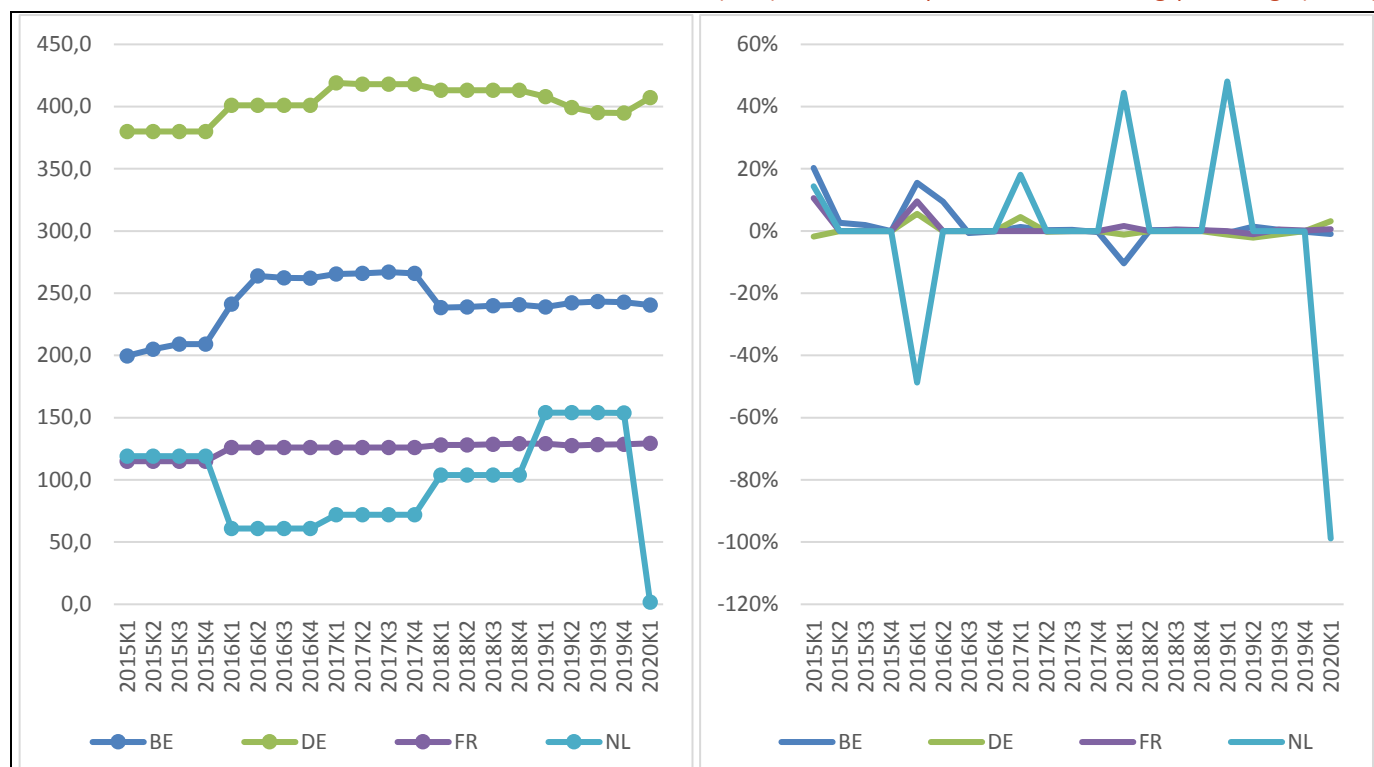
⁹³ Het Energiefonds financiert onder meer de activiteiten van de Vlaamse regulator.

⁹⁴ De privé-personen die groene stroom produceerden, ontvingen in ruil daarvoor groenestroomcertificaten. Deze konden worden doorverkocht aan hun energieleverancier. Leveranciers zijn immers verplicht een bepaald quotum aan groenestroomcertificaten te kopen om bij te dragen aan de financiering van hernieuwbare energie. De distributienetbeheerders hebben echter meer groenestroomcertificaten ter beschikking gesteld dan het quotum dat van de leveranciers wordt vereist. Deze situatie heeft dus een schuld gegenereerd.

⁹⁵ Ter herinnering: de bijdrage voor groene energie (in de drie gewesten) en de bijdrage voor warmtekrachtkoppeling (enkel in Vlaanderen) worden vrij vastgesteld door de elektriciteitsleveranciers. Die bijdragen dienen om de kosten met betrekking tot de verplichte aankoop van groenestroomcertificaten terug te winnen (quotum vastgelegd per decreet). Voor bijkomende informatie: FOD Economie, "[Eerste kwartaalverslag 2013 van het Prijzenobservatorium](#)".

Grafiek 17. Evolutie van de taken en heffingen (exclusief btw) in België en in de buurlanden tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020

In euro (links) en kwartaal-op-kwartaal veranderingspercentage (rechts)

Bron: Eigen berekeningen op basis van gegevens van de CREG.

5. Besluit:

Het kostenverschil tussen de Belgische elektriciteitsfactuur en die van de buurlanden voor een doorsnee huishouden (3.500 kWh aan enkelvoudig tarief), maar ook de verschillen in evolutie vinden hun oorsprong in één of meer componenten van de factuur.

Uit gegevens van de CREG blijkt dat de kosten van de zuivere energiecomponent (die de enige component is die in de meeste landen onderworpen is aan concurrentie) tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 in de verschillende betrokken landen over het algemeen dezelfde trend volgen omwille van de koppeling van de elektriciteitsmarkten in de Centraal-West-Europese regio sinds 2015. De stijging die in 2018 werd waargenomen, is voornamelijk te wijten aan de prijsstijging op de groothandelsmarkten als gevolg van de stijging van de prijzen van energiegrondstoffen en de aanzienlijke stijging van de prijzen van CO₂-emissierechten. Zo schommelde de kostprijs van de zuivere energiecomponent sterk in België tijdens de beschouwde periode, maar keerde hij op het einde van de periode terug naar het oorspronkelijke niveau (-0,01 %, tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020, voornamelijk als gevolg van de recente daling van de energieprijzen (aardgas, Brent aardolie, enz.) dewelke sneller werden doorgerekend in de Belgische elektriciteitscontracten (hogere volatiliteit van de consumptieprijzen voor elektriciteit in België in vergelijking met de buurlanden als gevolg van een groter aandeel van contracten met variabele prijzen). In Duitsland, Frankrijk en Nederland daarentegen steeg de kostprijs voor die component met respectievelijk 15,9 %, 6,2 % en 7,6 %. In het eerste kwartaal 2020 moesten de Belgische consumenten dus gemiddeld minder betalen voor de zuivere energiecomponent (op jaarbasis) dan in Nederland en Duitsland (namelijk 247 euro in België, tegenover 271 euro in Nederland en 279 euro in Duitsland). In Frankrijk daarentegen bedroeg deze component 232 euro. Het lagere niveau van de Franse prijzen voor die component is voornamelijk te wijten aan de handhaving van gereguleerde tarieven in dit land (ARENH-mechanisme en bestaand gereguleerd tarief).

De netkosten (transport en distributie) verschillen sterk van land tot land, mede door de investeringen in deze infrastructuur als gevolg van de verschillende nationale beleidsmaatregelen op het gebied van hernieuwbare energie. Dit is het geval in Duitsland, waar het hoge niveau van deze kosten wordt verklaard door de noodzaak om te investeren in

de ontwikkeling van het netwerk om de productie van elektriciteit, voornamelijk windenergie, te kunnen vervoeren van voornamelijk het noorden van het land (de offshore windenergieproductie) naar het zuiden (waar de economische activiteit van het land voornamelijk plaatsvindt). Zo zijn de netkosten in Duitsland tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 met 17,3 % gestegen tot 267 euro op jaarbasis in het eerste kwartaal 2020. In België bedroegen de netkosten eveneens 267 euro in het eerste kwartaal 2020. Ze stegen met gemiddeld 18,7 % over deze periode, als gevolg van de stijging van de distributietarieven in de drie gewesten om verschillende redenen (doorrekening van de kosten van vroegere investeringen, begrotingstekort veroorzaakt door onder meer de invoering van de vennootschapsbelasting in 2015, hogere kosten in verband met de budgetmeters, hogere kosten voor de ontwikkeling van de slimme netten,...). In Nederland bedroegen de netkosten 199 euro in het eerste kwartaal 2020. De matige stijging (+3,9 %) ervan wordt onder meer verklaard door de stijging van de transporttarieven sinds 2018 als gevolg van investeringen in de uitbreiding van het hoogspanningsnet met het oog op onder meer het vervoer van elektriciteit uit offshore windmolenparken. Met 192 euro heeft Frankrijk in het eerste kwartaal 2020 de laagste netkosten, hoewel deze in de loop van de periode met 13 % zijn gestegen als gevolg van de ontwikkeling van de hernieuwbare energie.

De component taken en heffingen (exclusief btw) verklaart grotendeels het totale prijsverschil tussen België en zijn buurlanden. Deze werd de afgelopen jaren beïnvloed door de verschillende nationale beleidsmaatregelen inzake energietransitie. In Duitsland bijvoorbeeld is de belangrijkste toeslag de EEG-Umlage, die tot doel heeft de ontwikkeling van hernieuwbare energie in de elektriciteitssector te financieren dewelke voornamelijk wordt gedragen door de huishoudens. Tussen het eerste kwartaal 2015 en het eerste kwartaal 2020 is deze component met 7,2 % gestegen tot 407 euro op jaarbasis. In Frankrijk is de belangrijkste taks de CSPE (contribution au service public de l'électricité (bijdrage tot de openbare dienst van elektriciteit). Deze belasting is bedoeld om bepaalde openbare dienstverplichtingen te financieren, zoals de steun aan de ontwikkeling van hernieuwbare energie. De component taken en toeslagen steeg met 12,5 %, voornamelijk als gevolg van de ontwikkeling van hernieuwbare energie. De belastingen bedroegen dus 129 euro op jaarbasis in Frankrijk. In Nederland betaalt de consument een belasting op de verbruikte energie (die sinds 2020 afneemt en voor aardgas toeneemt om duurzaam energieverbruik te stimuleren) en een belasting voor de financiering van duurzame energie. Daarnaast beschouwde de Nederlandse regering elektriciteit als een basisbehoefte en besloot daarom om vanaf januari 2020 een belastingverlaging van 435,68 euro per jaar toe te kennen voor elke residentiële elektriciteitsaansluiting. Hierdoor bedroegen de taken en toeslagen in Nederland in het eerste kwartaal 2020 op jaarbasis 1,8 euro. In België is er ook een hele reeks taken, zowel op nationaal als op gewestelijk niveau. De belangrijkste taken zijn de heffing groene energie en warmtekrachtkoppeling en de openbare dienstverplichtingen, deze verschillen afhankelijk van het gewest (het gaat bijvoorbeeld om het beheer van groenestroomcertificaten, de verschillende mechanismen voor rationeel energiegebruik, de installatie en het beheer van budgetmeters,...). Deze taken en toeslagen zijn in de beschouwde periode met gemiddeld 20,5 % gestegen, of de grootste stijging in vergelijking met de buurlanden. Deze component bedroeg gemiddeld 240 euro in het eerste kwartaal 2020.

In het eerste kwartaal van 2020 was de totale elektriciteitsfactuur dus hoger in België (912,6 euro per jaar) dan in Nederland (571,9 euro), waar de belastingen en netwerktarieven lager zijn dan in ons land. De Belgische factuur was ook hoger dan die van onze Franse burens (657,5 euro), door de lagere kosten in Frankrijk in vergelijking met België voor elk van de componenten. Anderzijds betalen de Belgische verbruikers minder voor hun elektriciteit dan de Duitse verbruikers (1.134,9 euro), aangezien het niveau van de belastingen en heffingen in Duitsland bijzonder hoog is in vergelijking met de andere betrokken landen.

Tabel 7: Evolutie en niveau van de kost van elke component van de totale elektriciteitsfactuur (jaarlijks verbruik van 3.500 kWh aan enkelvoudig tarief) in België en in de buurlanden

		BE	DE	FR	NL
K1-2020	Zuivere energiecomponent	246,6	279,1	231,7	271,3
	Nettarief	267,2	267,4	192,0	199,5
	Belastingen en heffingen	240,6	407,2	129,4	1,8
	BTW	158,2	181,2	104,3	99,3
	Totaal	912,6	1134,9	657,5	571,9
Evolutie tussen K1-2015 en K1-2020	Zuivere energiecomponent	-0,00%	15,9%	6,2%	7,6%
	Nettarief	18,8%	17,3%	13,0%	3,9%
	Belastingen en heffingen	20,5%	7,2%	12,5%	-98,5%
	BTW	298,9%	12,5%	18,6%	-16,4%
	Totaal	28,4%	12,4%	11,2%	-16,1%

Bron: Eigen berekeningen op basis van gegevens van de CREG.

Noot 1: De stijging van het btw-niveau in België tussen het eerste kwartaal 2015 en dat van 2020 wordt verklaard door de stijging van het btw-tarief na de tijdelijke verlaging van 21 % naar 6 % tussen april 2014 en augustus 2015, en dit in het kader van de tax shift.

Noot 2: De daling van het btw-niveau in Nederland tussen het eerste kwartaal van 2015 en het eerste kwartaal van 2020 wordt verklaard door het besluit van de Nederlandse regering om sinds januari 2020 een verlaging van 435,68 euro per jaar toe te kennen op de belasting van elke elektrische aansluiting voor residentieel gebruik.

III Inflatie voor levensmiddelen in het tweede kwartaal 2020

III.1 Inflatie voor levensmiddelen in België

In vergelijking met het tweede kwartaal 2019 zijn de consumptieprijsen voor levensmiddelen in het tweede kwartaal 2020 op jaarbasis met 3,2 % gestegen. Dit komt overeen met een stijging van de inflatie ten opzichte van het voorgaande kwartaal (2,1 %). De prijzen van niet-bewerkte levensmiddelen lieten een grote positieve inflatie optekenen (6,1 %). Het gaat om de grootste kwartaalinflatie sinds het tweede kwartaal 2013. De inflatie is vooral sterk voor fruit (11,6 %), maar ook voor groenten (5,2 %), vis (3,7 %) en vlees (3,5 %). De prijzen van bewerkte levensmiddelen zijn ook opnieuw gestegen (2,4 %, onder andere door alcoholische dranken en de categorie suiker en confituur). Voor niet-bewerkte levensmiddelen was de inflatie bijzonder hoog in elke maand van het kwartaal, met een piek in mei. Deze inflatie werd vooral veroorzaakt door de evolutie van de prijzen voor vlees (vooral varkensvlees), groenten en fruit. Voor fruit kunnen de slechte oogsten van het afgelopen seizoen deze inflatie deels verklaren, maar ook de exportvolumes die de afgelopen maanden zijn toegenomen. Logistieke problemen verbonden aan de gezondheidscrisis, in combinatie met de weersomstandigheden in het voorjaar (droogte), hebben bijgedragen aan de inflatie van de groenteprijzen. De inflatie van de prijs van varkensvlees maakt deel uit van een vrij duidelijke opwaartse trend die in april vorig jaar begon en die verband houdt met de aanhoudende vraag vanuit Azië (vooral China). Voor bewerkte levensmiddelen was de inflatie in april en mei vrij hoog (2,7 %), maar daalde in juni (1,8 %). Sinds januari van dit jaar zijn de prijzen van levensmiddelen gestegen (tussen december en juni 2020 is de index van de prijzen van bewerkte levensmiddelen met 3,2 % gestegen), en de inflatie in het tweede kwartaal weerspiegelt deze ontwikkeling. Het verbod op promoties dat in het begin van de lockdown werd afgekondigd om reserveaankopen te vermijden, heeft ook bijgedragen tot de stijging van de inflatie (zie focus 3 in dit verslag).

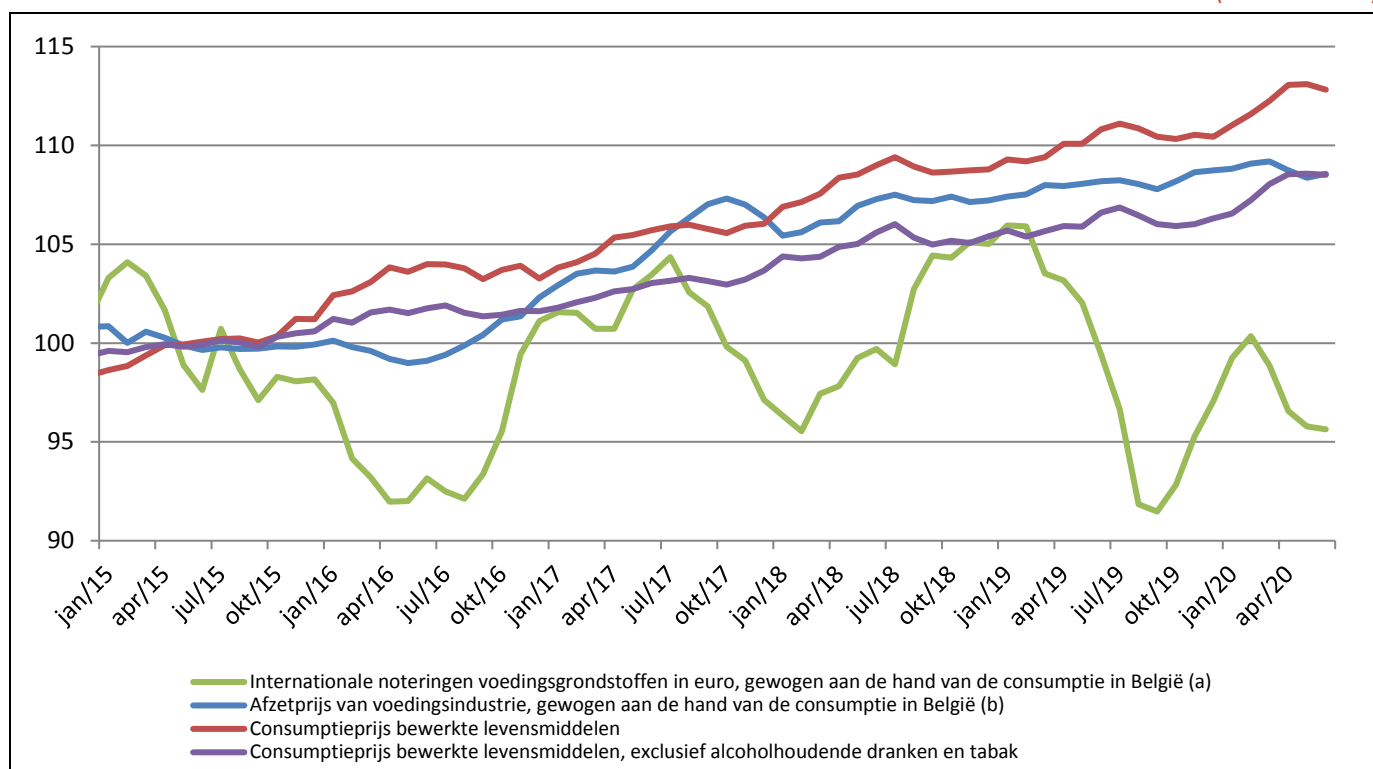
In vergelijking met het vorige kwartaal is de inflatie in alle categorieën gestegen, met uitzondering van tabak. De laagste inflatie werd geregistreerd voor de categorie brood en granen en oliën (1,2 %).

Met een gewicht van 20,7 % in de totale consumptiekorf bedroeg de impact van de levensmiddelen op de totale inflatie 0,65 procentpunt (tegenover 0,44 procentpunt in het voorgaande kwartaal). Op kwartaalbasis is de bijdrage van niet-bewerkte levensmiddelen gestegen van 0,07 procentpunt tot 0,25 procentpunt, terwijl de bijdrage van bewerkte levensmiddelen is gestegen van 0,36 procentpunt tot 0,40 procentpunt.

Wat het prijsverloop in de voedingskolom voor bewerkte levensmiddelen betreft, daalden de grondstoffennoteringen (uitgedrukt in euro) opnieuw sinds maart, na 6 maanden gestegen te zijn (van september 2019 tot februari 2020). In het tweede kwartaal 2020 lagen ze gemiddeld 5,5 % lager dan het vorige jaar. De daling is het gevolg van de noteringen van oliën (-32,3 % op jaarbasis) en zuivelproducten (-11,7 %). Anderzijds zijn de noteringen voor suiker gestegen (+17,2 % op jaarbasis).

Grafiek 18. Prijsverloop in de voedingskolom

(Index 2015=100)

Bronnen: EC, IMF, FOD Economie, Statbel, NBB

(a) Voor de grondstoffenprijzen werd op basis van de gegevens betreffende de Europese interne marktprijzen (granen, melk, eieren en vetten), de grondstoffenprijzen van het IMF (cacao, koffie en vetten) en de gemiddelde Europese prijs voor witte suiker (verkooprijzen van de suikerraffinaderijen voor bulkproducten, beschikbaar vanaf juli 2006 tot april 2020, en geëxtrapoleerd aan de hand van de afzetprijs van de suikerindustrie in de Eurozone – 19 landen, en de laatste maand constant gehouden) een index samengesteld die het gemiddelde verloop van de voedingsgrondstoffennoteringen weergeeft.

(b) Voor de berekening van de index betreffende de afzetprijzen werd een gewogen gemiddelde gemaakt van enerzijds de afzetprijzen voor de binnenlandse Belgische markt (voor de sectoren NACE 1040 Oliën en vetten, 1050 Zuivelproducten, 1060 Maalderijproducten, 1070 Bakkerijproducten, 1080 Andere voedingsmiddelen en 1100 Dranken) en anderzijds de (via Eurostat beschikbare) afzetprijzenstatistiek van dezelfde sectoren voor de Eurozone (19 landen). De in de detailhandel verkochte goederen worden immers zowel in België als in het buitenland geproduceerd. Aan beide reeksen werd, op basis van de input-outputtabellen, een gewicht toegekend van respectievelijk 60 % en 40 % (overeenkomstig het intermediair verbruik van bewerkte voedingsproducten van Belgische en buitenlandse oorsprong in de detailhandel). Voor het samenstellen van de index werden de gewichten van de betreffende sectoren binnen het GICP gebruikt.

Tabel 8. Recent verloop van de consumptieprijsen voor levensmiddelen

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2017	2018	2019	2019			2020		2020 – II			Bijdrage 2020K1 ¹	Bijdrage 2020K2 ¹	Gewicht ²
				III	III	IV	I	II	apr	mei	juni			
Vlees	0,8	1,3	1,1	0,8	1,2	1,7	3,0	3,5	4,4	3,5	2,6	0,59	0,68	19,6
Fruit	-4,9	3,5	-1,3	-1,2	0,0	-2,2	5,7	11,6	9,5	12,0	13,5	0,30	0,61	5,2
Groenten	-0,8	-0,5	2,0	4,6	1,6	-1,9	0,2	5,2	4,5	5,3	5,9	0,02	0,41	7,3
Tabak	5,7	6,6	5,4	5,0	5,6	5,2	4,4	2,3	2,8	2,5	1,6	0,63	0,34	15,1
Alcoholische dranken	0,3	2,1	0,4	0,3	0,0	0,4	1,8	3,6	4,0	4,4	2,3	0,16	0,33	8,9
<i>Wijnen</i>	-0,1	2,3	1,3	1,6	0,8	1,0	2,5	3,9	4,1	5,0	2,6	0,14	0,22	5,4
<i>Bier</i>	1,2	2,3	-1,0	-1,7	-1,4	-0,6	0,5	3,4	4,8	3,6	1,9	0,01	0,10	2,8
<i>Gedistilleerde dranken</i>	0,2	0,3	-0,2	-0,4	-0,1	0,3	1,4	1,4	0,7	1,9	1,7	0,01	0,01	0,8
Brood en granen	1,0	1,7	1,2	1,2	1,2	1,0	1,1	1,2	1,1	1,8	0,6	0,15	0,17	14,3
Melk, kaas en eieren	1,2	4,7	0,5	0,3	1,0	0,4	1,2	1,8	1,8	2,3	1,3	0,11	0,16	8,9
Vis en zeevruchten	4,7	2,8	-1,6	-2,8	-3,6	-0,9	-0,3	3,7	3,0	4,8	3,3	-0,02	0,16	4,2
Suiker, jam, chocolade	0,8	1,4	0,7	-0,1	0,8	0,9	0,9	2,7	3,0	2,7	2,5	0,04	0,14	5,2
Alcoholvrije dranken	1,3	3,0	-0,1	0,0	-0,4	-0,4	0,7	1,6	2,1	1,5	1,2	0,04	0,10	6,5
<i>Mineraalwater, frisdranken en sappen</i>	1,3	3,8	0,2	0,4	0,0	-0,1	1,0	1,6	2,3	1,4	1,2	0,05	0,09	5,3
<i>Koffie, thee en cacao</i>	1,4	0,0	-1,6	-1,7	-2,3	-1,9	-0,8	1,4	1,1	1,9	1,1	-0,01	0,02	1,2
Voeding n.e.g.	2,6	0,1	-0,1	-0,3	0,0	0,5	1,3	1,4	1,7	1,5	0,9	0,04	0,04	3,0
Oliën en vetten	7,6	7,0	0,3	1,0	-0,7	-1,2	-0,4	1,2	1,5	1,5	0,5	-0,01	0,02	1,5
Levensmiddelen	1,4	2,7	1,3	1,2	1,2	1,0	2,1	3,2	3,3	3,5	2,7	2,1	3,2	100,0
Bewerkte levensmiddelen	1,8	2,9	1,7	1,6	1,7	1,6	2,1	2,4	2,7	2,7	1,8	1,70	1,94	80,4
Niet-bewerkte levensmiddelen	-0,2	1,8	-0,4	-0,2	-0,5	-1,1	1,9	6,1	5,7	6,4	6,3	0,37	1,21	19,6

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep (in procentpunt), ² p.m. Gewicht in de groep in 2020 (in %).

Met een bijdrage van 0,68 procentpunt, droeg **vlees**, de productcategorie met het grootste gewicht (19,6 %) binnen de levensmiddelen, tijdens het tweede kwartaal 2020 voor 21,6 % bij tot de inflatie voor levensmiddelen. Ten opzichte van het vorige kwartaal stijgt de inflatie (3,5 % in het tweede kwartaal 2020 tegenover 3,0 % in het eerste kwartaal van dit jaar) en dit is het vierde kwartaal op rij dat de inflatie stijgt. April was de piekmaand voor de inflatie (4,4 %). De index van de prijzen is tussen het eerste kwartaal 2020 en het tweede kwartaal met 1,1 % gestegen. De inflatie is positief voor alle soorten vlees, maar is vooral hoog voor varkensvlees (gemiddeld 5,6 % per kwartaal). De consumptieprijs van varkensvlees vertoont sinds april 2019 een duidelijk stijgende trend.

Sindsdien is de prijs met 9,9 % gestegen. De prijsstijging in 2019 kan worden gekoppeld aan het verloop van de karkas-prijzen (zie focus 3 in dit verslag). In april en mei van dit jaar is de prijs van karkassen gedaald als gevolg van de gezondheidscrisis, terwijl de consumptieprijs zich heeft gestabiliseerd. Voor charcuterie is de evolutie gelijkaardig, maar minder uitgesproken (kwartaalinflatie van 4,8 %). Ook andere vleessoorten vertoonden een relatief hoge kwartaalinflatie (vooral voor rundvlees, met een kwartaalinflatie van 2,3 %, zie focus 3 in dit verslag), met uitzondering van vlees van gevogelte (0,7 %).

De tweede grootste bijdrage aan de inflatie kwam van **fruit** (0,61 procentpunt). De inflatie was in het vorige kwartaal al hoog (5,7 %), maar is in het tweede kwartaal van dit jaar weer gestegen (11,6 %). De prijzen bereiken over het algemeen hun hoogtepunt in maart. Deze piek is dit jaar bijzonder hoog geweest, zodat de inflatie in maart 2020 4,5 % bedroeg. Vervolgens zijn de prijzen in april en mei verder gestegen, terwijl ze in de voorgaande jaren in deze periode zijn gedaald. De oogst van peren en vooral van appels is in 2019 nogal mager geweest. De prijzen aan de producent waren hoger dan vorig jaar in dezelfde periode, en de afzetprijzen liggen in dit tweede kwartaal op een zeer hoog niveau. In mei 2020 waren deze prijzen 64 % hoger dan in mei 2019 voor appels en 197 % hoger voor peren⁹⁶. De vraag wordt gestimuleerd door de sterk toegenomen export sinds eind vorig jaar. De export in de periode januari-maart 2020 was 41 % hoger (in waarde) dan in dezelfde periode in 2019⁹⁷.

⁹⁶ Volgens gegevens van Statbel.

⁹⁷ Volgens gegevens van de Nationale Bank van België (buitenlandse handel, nationaal concept).

Voor **groenten** was de inflatie op kwartaalbasis relatief sterk (5,2 %), met een bijdrage van 0,41 procentpunt aan de totale inflatie. De inflatie van groenten werd duidelijk gestimuleerd door verse groenten (exclusief aardappelen), die in het tweede kwartaal een inflatie van 8,5 % optekenden. De traditionele prijspiek in april was bijzonder hoog (+10,7 % ten opzichte van april 2019). Dit hoge prijsniveau kan in verband worden gebracht met de voorjaarsdroogte, maar ook met de logistieke problemen die de groentetelers ondervinden als gevolg van de gezondheidscrisis (gebrek aan arbeidskrachten). De gemiddelde prijzen die tussen maart en mei van dit jaar aan de producenten werden betaald, lagen 22 % hoger dan de gemiddelde prijzen voor dezelfde periode in 2019⁹⁸. Voor aardappelproducten bleven de consumptieprijzen in april en mei dicht bij die van 2019, terwijl de productie- en verwerkingssector, met de sluiting van de horeca en de kantines en de exportmoeilijkheden, een situatie van sterke overproductie kende (gedurende deze periode lag de vrije markt in feite stil en kon een groot deel van de voorraden niet worden verkocht).

In juni zijn de prijzen gestegen met de komst van de eerste vroege aardappelen op de markt. De maandelijkse stijging in juni 2020 was hoger dan deze in juni 2019 en de inflatie voor deze maand juni bedroeg 5,5 % (voor een kwartaalinflatie van aardappelen van 3,5 %).

De prijsinflatie van **tabak** is opnieuw gedaald (van 4,4 % in het eerste kwartaal naar 2,3 % in het tweede kwartaal) en de daling is ook binnen het kwartaal waargenomen. De prijzen van sigaretten zijn in april zeer licht gestegen ten opzichte van maart en zijn de daaropvolgende twee maanden vrijwel onveranderd gebleven.

De inflatie voor **alcoholische dranken** is in dit kwartaal daarentegen sterk gestegen (van 1,8 % in het vorige kwartaal naar 3,6 %). De stijging is vooral te wijten aan bier (kwartaalinflatie van 3,4 %), maar ook voor wijn en gegiste dranken is de inflatie hoog (3,9 %). De prijzen voor bier stegen in maart en april (tussen februari en april bedroeg de stijging 4,0 %), maar daalden daarna weer in mei en juni. De prijzen in juni keerden terug naar hetzelfde niveau als in januari en februari. Deze evolutie kan worden gekoppeld aan het verbod op promoties aan het begin van de lockdown. Voor wijnen vond de stijging vooral plaats in april en mei, maar in juni was er ook sprake van een daling.

Voor **zuivelproducten** was er een prijsstijging van magere en halfvolle melk in april (+3,3 % ten opzichte van de voorgaande maand), terwijl de afzetprijs van rauwe melk en de prijs van melkpoeder (industrieprijs) sterk zijn gedaald (zie focus 3 in dit verslag). In mei en juni zijn de consumptieprijzen gestabiliseerd.

De stijging van de inflatie omvatte ook **vis en zeevruchten**, met een inflatie die in het tweede kwartaal 2020 3,7 % bedroeg na enkele kwartalen met een negatieve inflatie. De prijsstijging is vooral groot voor bevroren vis (kwartaalinflatie van 5,3 %) en verse zeevruchten (11,1 %). Met betrekking tot zeevruchten was de stijging sterk voor garnalen daar, omwille van de gezondheidscrisis, het pellen in Marokko sterk ingeperkt was.

III.2 Inflatie voor levensmiddelen in de voornaamste buurlanden

In het tweede kwartaal 2020 is de **inflatie van levensmiddelen** in de buurlanden gestegen ten opzichte van het vorige kwartaal (4,1 % ten opzichte van 3,0 % in het eerste kwartaal 2020). In alle buurlanden, net als in België, nam de inflatie toe. De inflatie steeg het minst in België en Duitsland (+1,1 procentpunt) en het sterkst in Nederland (+1,5 procentpunt). In Frankrijk nam de inflatie met 1,2 procentpunt toe ten opzichte van de inflatie in het eerste kwartaal 2020. In het tweede kwartaal bleef de inflatie het laagst in België (3,2 %, tegenover 4,1 % gemiddeld in de buurlanden, dus hetzelfde inflatieverschil (-0,9 procentpunt) als in het vorige kwartaal, en het hoogst in Frankrijk (4,4 %).

De inflatie voor **niet-bewerkte levensmiddelen** steeg sterk in de buurlanden van 3,7 % tot 9,1 %. Hoewel ook sterk gestegen, bleef de inflatie in België (6,1 %) toch lager dan gemiddeld in de buurlanden voor deze productgroep. Het inflatieverschil tussen België en de buurlanden werd daardoor groter (van -1,8 tot -2,9 procentpunt). De inflatie voor niet-bewerkte levensmiddelen is het hoogst in Frankrijk (10,9 %, tegenover 7,9 % in Duitsland en 5,0 % in Nederland). Alleen in Nederland was de inflatie voor deze productgroep dus lager dan in België.

De gemiddelde inflatie voor bewerkte **levensmiddelen inclusief alcohol en tabak** is licht gestegen in de drie buurlanden ten opzichte van het vorige kwartaal (3,0 %, tegenover 2,8 %). In de loop van dit kwartaal is de inflatie voor deze

⁹⁸ Volgens gegevens van Statbel.

producten weinig veranderd. Het verschil met de buurlanden is licht gedaald van -0,7 procentpunt in het eerste kwartaal tot -0,6 procentpunt in het tweede kwartaal 2020. Maar in België bleef de inflatie voor deze producten het laagst (2,4 %)⁹⁹. Zij is het hoogst in Nederland (3,4 %). De Nederlandse inflatie wordt aangedreven door de tabak, waarvan de prijzen op jaarbasis met 11,3 % zijn gestegen (deels na een verhoging van de accijnzen in april). Wanneer tabak en alcoholische dranken niet worden meegerekend, zouden de prijzen voor bewerkte levensmiddelen in het tweede kwartaal 2020 in België op jaarbasis met 2,3 % gestegen zijn. In de buurlanden stegen deze prijzen minder snel, met gemiddeld 2,1 %. Zonder deze producten is het verschil tussen België en de buurlanden dus 0,2 procentpunt. In Frankrijk is de inflatie voor bewerkte levensmiddelen, met uitzondering van tabak en alcohol, opnieuw het laagst.

Levensmiddelen droegen bij tot het totale inflatieverschil met -0,07 procentpunt. Zowel niet-bewerkte als bewerkte levensmiddelen hebben respectievelijk -0,05 en -0,01 procentpunt bijgedragen aan dit totale inflatieverschil. In het beschouwde kwartaal was de inflatie van levensmiddelen in de buurlanden het hoogst in april (4,3 %) om vervolgens te dalen (4,2 % in mei en 3,9 % in juni), terwijl in België de inflatie in mei het hoogst was. Voor de buurlanden zijn het de niet-bewerkte levensmiddelen die deze trend verklaren, aangezien de inflatie van bewerkte producten gedurende het hele kwartaal is gestegen.

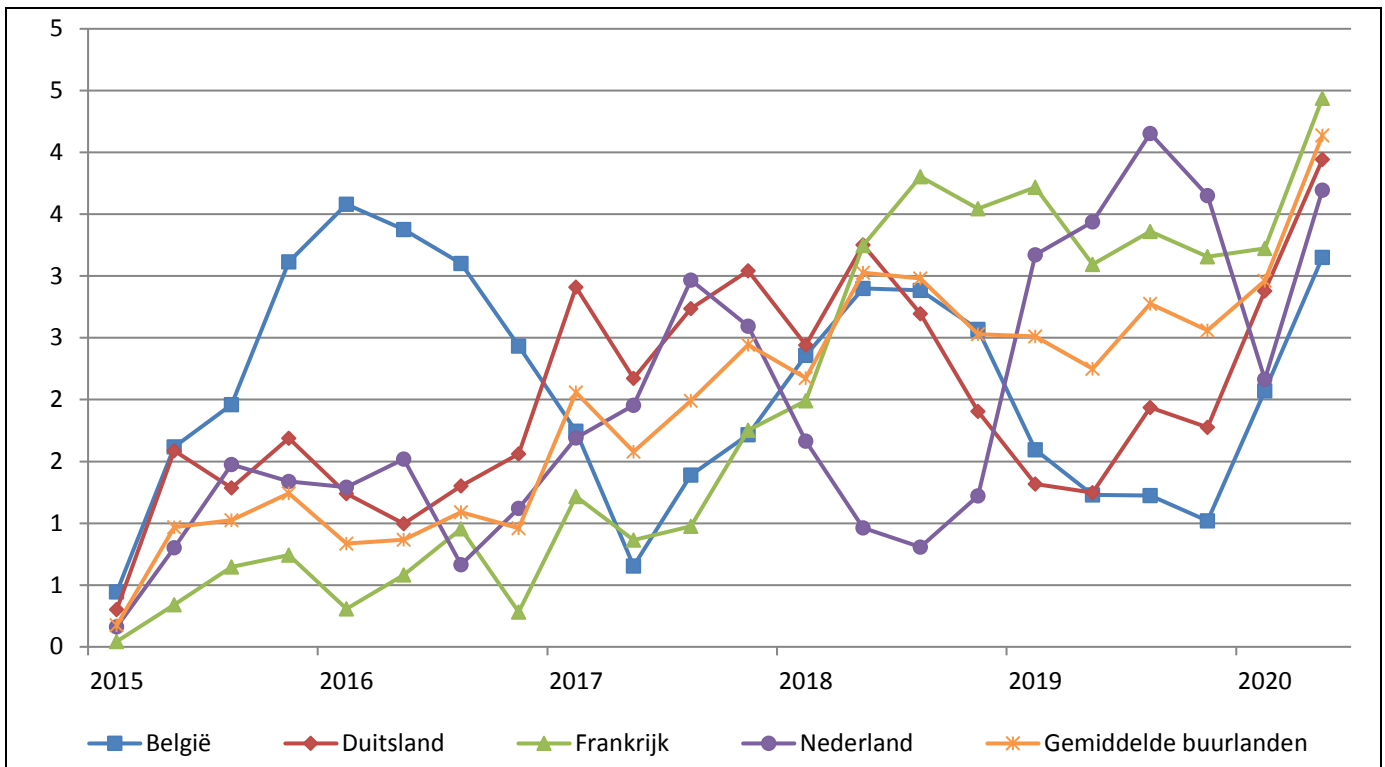
Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie van levensmiddelen in België ook lager zijn gebleven dan gemiddeld in de drie voornaamste buurlanden (3,2 % in België en 3,7 % in de buurlanden). De inflatie in Nederland is het laagst geworden (2,5 %, in plaats van 3,7 % in werkelijkheid). Dit verschil is toe te schrijven aan **tabak**. De accijnzen op tabak zijn in Nederland op 1 april opnieuw gestegen, na de verhoging in januari van dit jaar. Ten opzichte van 2019 zijn de accijnzen op sigaretten met 25 % gestegen¹⁰⁰. Bij ongewijzigde indirecte belastingen bedraagt de inflatie voor tabak in Nederland slechts 0,2 %. In Frankrijk zijn de accijnzen voor tabak begin 2020 verhoogd (wat leidt tot een reële inflatie van 13,8 %, tegenover 7,5 % bij ongewijzigde indirecte belastingen).

⁹⁹ In bijlage 5 zijn de grafieken opgenomen inzake de kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor enerzijds de bewerkte levensmiddelen in België en de voornaamste buurlanden en anderzijds de niet-bewerkte levensmiddelen in België en de voornaamste buurlanden.

¹⁰⁰ <https://accijnsmonitor.nl/accijnstarieven-2019-2021/>.

Grafiek 19. Kwartaalevolutie van de consumptieprijsen voor levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

In het tweede kwartaal 2020 heeft België over het algemeen een lagere stijging van de prijzen van levensmiddelen gekend dan gemiddeld in de buurlanden, maar voor bepaalde producten was de inflatie in ons land beduidend hoger. Dat geldt vooral voor **wijn** en **bier**. Voor bier was de inflatie in de drie buurlanden gemiddeld negatief (-0,6 %), terwijl ze in ons land 3,4 % bedroeg. Voor wijn bedroeg de inflatie in de buurlanden gemiddeld 0,8 %, tegenover 3,9 % in België. Dit zou verband kunnen houden met het verbod op promoties in België (er wordt vastgesteld dat de inflatie voor wijn in België in de maand juni sterk is gedaald en zeer dicht in de buurt komt van de inflatie in de buurlanden).

In punt III.1 werd de stijging van de prijzen van **groenten** in België benadrukt (5,2 %). Er werd vastgesteld dat de inflatie voor deze producten gemiddeld nog hoger was in de buurlanden (7,0 %), vooral in Frankrijk (11,9 %). In dat land was de inflatie, net als in Duitsland, bijzonder hoog in april, om vervolgens in mei en juni terug te dalen. In Frankrijk zijn de prijzen tussen maart en april van dit jaar met 11,5 % gestegen. Verse groenten zijn de reden voor deze stijging¹⁰¹. Wat de aardappelen betreft, zijn de consumptieprijsen tussen januari en juni van dit jaar in alle landen sterk gestegen (behalve in Frankrijk, waar de prijzen vrij stabiel zijn gebleven). Het prijsniveau was echter zeer hoog in het eerste en tweede kwartaal 2019, zodat de inflatie op kwartaalbasis relatief laag (1,5 % in Nederland) of negatief (-7,1 % in Duitsland) was. In België was de kwartaalinflatie voor dit product het hoogst (3,5 %).

Hetzelfde geldt voor **vlees**, een product waarvan de inflatie zich in België onderscheidt van deze in de buurlanden, met een beduidend lager percentage dan in de buurlanden (3,5 % in België tegenover gemiddeld 6,2 % in de buurlanden). In de buurlanden zijn het, net als in België, vooral varkensvlees en gedroogd, gezouten of gerookt vlees (charcuterie) die de inflatie opdrijven. Voor varkensvlees bedraagt de kwartaalinflatie 11,7 % in Duitsland en 10,1 % in Nederland, 8,7 % in Frankrijk tegenover 5,6 % in België. Deze waarden zijn vrijwel hetzelfde voor charcuterie (11,1 % in Duitsland,

¹⁰¹ Eurostat heeft een waarschuwing gegeven met betrekking tot de gegevens voor bepaalde producten in bepaalde landen, in het bijzonder voor groenten (index voor april en mei 2020) voor Frankrijk. Als gevolg van de gezondheids crisis moesten er soms imputaties worden gedaan, waardoor het risico ontstond dat gegevens minder betrouwbaar werden. Zie hiervoor de nota van Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/HICP_guidance.pdf).

10,0 % in Nederland en 4,8 % in België en 5,8 % in Frankrijk)¹⁰². Voor andere vleesproducten, zoals rundvlees of gevogelte, is de inflatie in ons land het laagst van de vier betrokken landen (behalve voor lamsvlees). Ter herinnering, België had voor vleesproducten in het eerste kwartaal van dit jaar al een lagere inflatie dan de buurlanden (3,0 % in België tegenover gemiddeld 5,6 % in de buurlanden).

Voor **fruit** is de kwartaalinflatie hoog in België (11,6 %), maar dit is ook het geval in de andere landen (gemiddeld 11,0 %).

Tabel 9. Inflatie voor levensmiddelen en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in het tweede kwartaal 2020

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Vlees	3,5	6,2	8,9	3,8	7,0	19,6	16,0
Fruit	11,6	11,0	10,6	12,4	6,9	5,2	6,2
Groenten	5,2	7,0	3,3	11,9	2,4	7,3	9,0
Tabak	2,3	8,9	5,0	13,8	11,3	15,1	12,8
Alcoholische dranken	3,6	0,5	0,4	0,6	-0,2	8,9	10,2
<i>Wijnen</i>	3,9	0,8	1,0	0,5	1,3	5,4	5,0
<i>Bier</i>	3,4	-0,6	-0,3	-0,5	-3,5	2,8	3,2
<i>Gedistilleerde dranken</i>	1,4	1,2	0,8	1,4	1,4	0,8	2,9
Brood en granen	1,2	1,6	2,2	1,3	1,1	14,3	12,8
Melk, kaas en eieren	1,8	1,2	2,4	-0,3	1,9	8,9	11,1
Vis en zeevruchten	3,7	4,4	2,7	6,0	0,7	4,2	3,2
Suiker, jam, chocolade	2,7	1,0	2,2	-0,2	1,8	5,2	5,6
Alcoholvrije dranken	1,6	1,5	2,6	-0,3	2,1	6,5	7,9
<i>Mineraalwater, frisdranken en sappen</i>	1,6	1,9	3,7	-0,3	1,4	5,3	5,4
<i>Koffie, thee en cacao</i>	1,4	0,5	0,4	-0,2	3,2	1,2	2,6
Voeding n.e.g.	1,4	1,1	1,5	0,4	2,0	3,0	3,6
Oliën en vetten	1,2	-1,3	-3,2	-0,2	1,6	1,5	1,7
Levensmiddelen	3,2	4,1	3,9	4,4	3,7	100,0	100,0
Levensmiddelen (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	3,2	3,7	3,9	3,7	2,5		
Bewerkte levensmiddelen	2,4	3,0	3,0	2,7	3,4	80,4	80,8
<i>Bewerkte levensmiddelen (zonder alcohol en tabak)</i>	2,3	2,1	3,1	1,0	2,6	56,3	56,9
<i>Bewerkte levensmiddelen (bij ongewijzigde indirecte belastingen)</i>	2,4	2,4	3,1	1,8	2,0		
Niet bewerkte levensmiddelen	6,1	9,1	7,9	10,9	5,0	19,6	19,2

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Focus 3: Evolutie van de consumptie- en afzetprijzen tijdens de gezondheidscrisis: focus op 3 sectoren

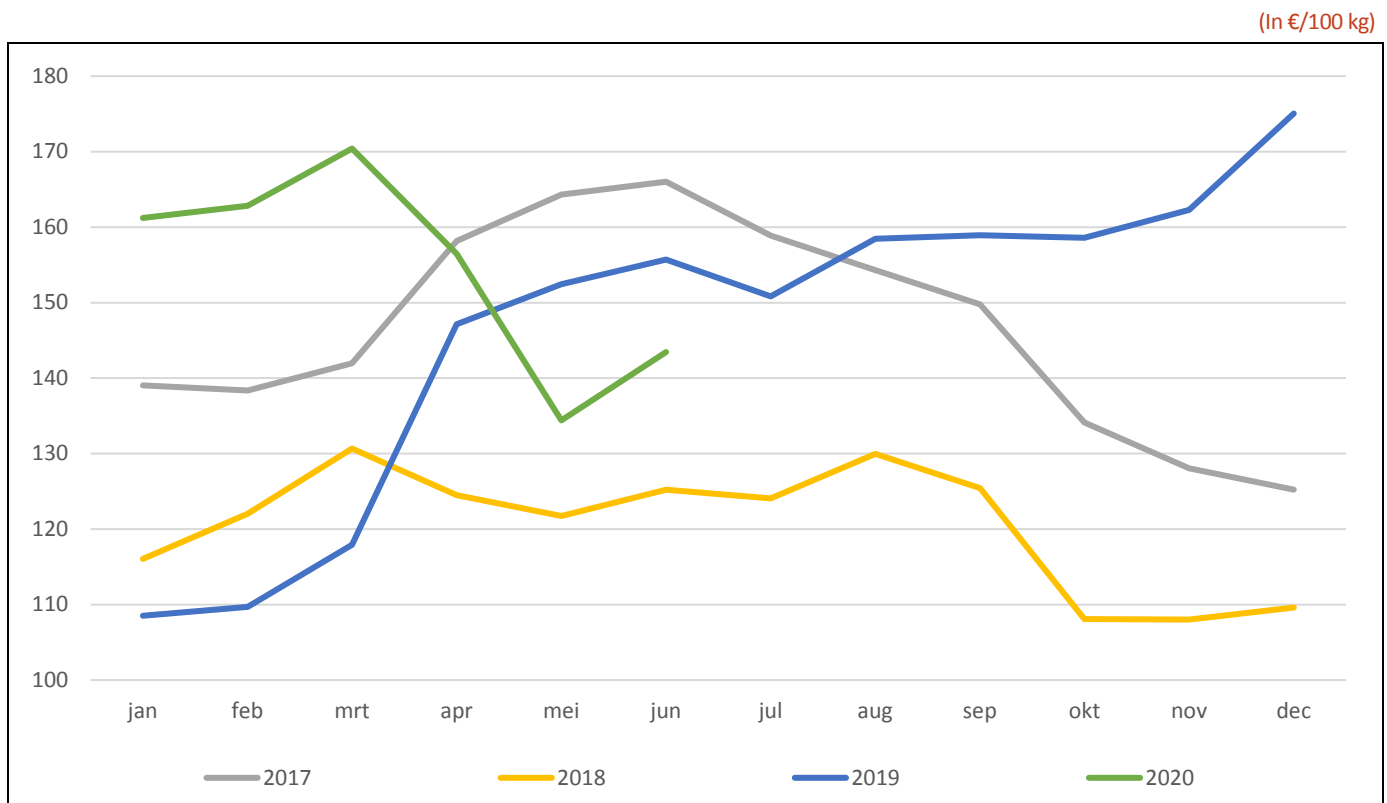
In het begin van de gezondheidscrisis wereldwijd en de lockdownperiode in België begonnen twee landbouwsectoren in het bijzonder economische moeilijkheden te vertonen: deze van varkensvlees en deze van zuivelproducten. Ook de rundvleesprijzen schommelden relatief sterk, zowel voor de karkassen als in kleinhandel. Deze focus concentreert zich op deze drie sectoren. De analyse richt zich op de evolutie van de landbouwprijzen en de consumptieprijzen. De analyse heeft voornamelijk betrekking op de periode tussen januari 2017 en juni 2020.

¹⁰² Zie Focus 3, na punt III.2., voor een analyse over varkensvlees en vleeswaren.

1. Varkensvlees

De prijzen voor varkensskarkassen waren in het begin van 2019 op een zeer laag niveau, maar zijn over het hele jaar aanzienlijk gestegen (grafiek 20). Die opwaartse trend van de prijzen in de loop van 2019 wordt onder meer verklaard door een sterke toename van de Europese export naar China, waarvan de vraag is toegenomen als gevolg van de epidemie van de Afrikaanse varkenspest in deze regio van de wereld. Voorafgaand aan deze groei van de uitvoer naar China bedroeg het aandeel van China in de uitvoer naar landen buiten de EU ongeveer 25 %. Op het einde van 2019 bedroeg dit aandeel ongeveer 60 %. Het Belgische varkensvlees is door China onder embargo geplaatst (na de ontdekking van een haard van Afrikaanse varkenspest in België in 2018), maar de Belgische uitvoer profiteerde toch van de Chinese vraag, door een toename van de uitvoer naar andere EU-landen (grafiek 21). In het eerste kwartaal 2020 is de uitvoer licht gedaald ten opzichte van het vorige kwartaal. Deze daling houdt deels verband met de moeilijkheden bij de Europese uitvoer naar China als gevolg van de gezondheidscrisis (meer bepaald logistieke problemen in de Chinese havens). De karkasprijzen begonnen daarna terug te vallen in maart van dit jaar. De sluiting van de horeca en de kantines zorgde voor een daling van de vraag die niet volledig werd gecompenseerd door de stijging van het thuisverbruik. De Europese uitvoer naar China werd bovendien belemmerd door logistieke problemen als gevolg van de gezondheidscrisis. Vanaf juni gingen de karkasprijzen weer in stijgende lijn¹⁰³. De evolutie van de karkasprijzen was zeer vergelijkbaar in Duitsland en Nederland. De evolutie was minder uitgesproken in Frankrijk, waar de noteringen stabiel bleven.

Grafiek 20. Evolutie van de prijs voor een varkensskarkas van type S + E op de Belgische markt

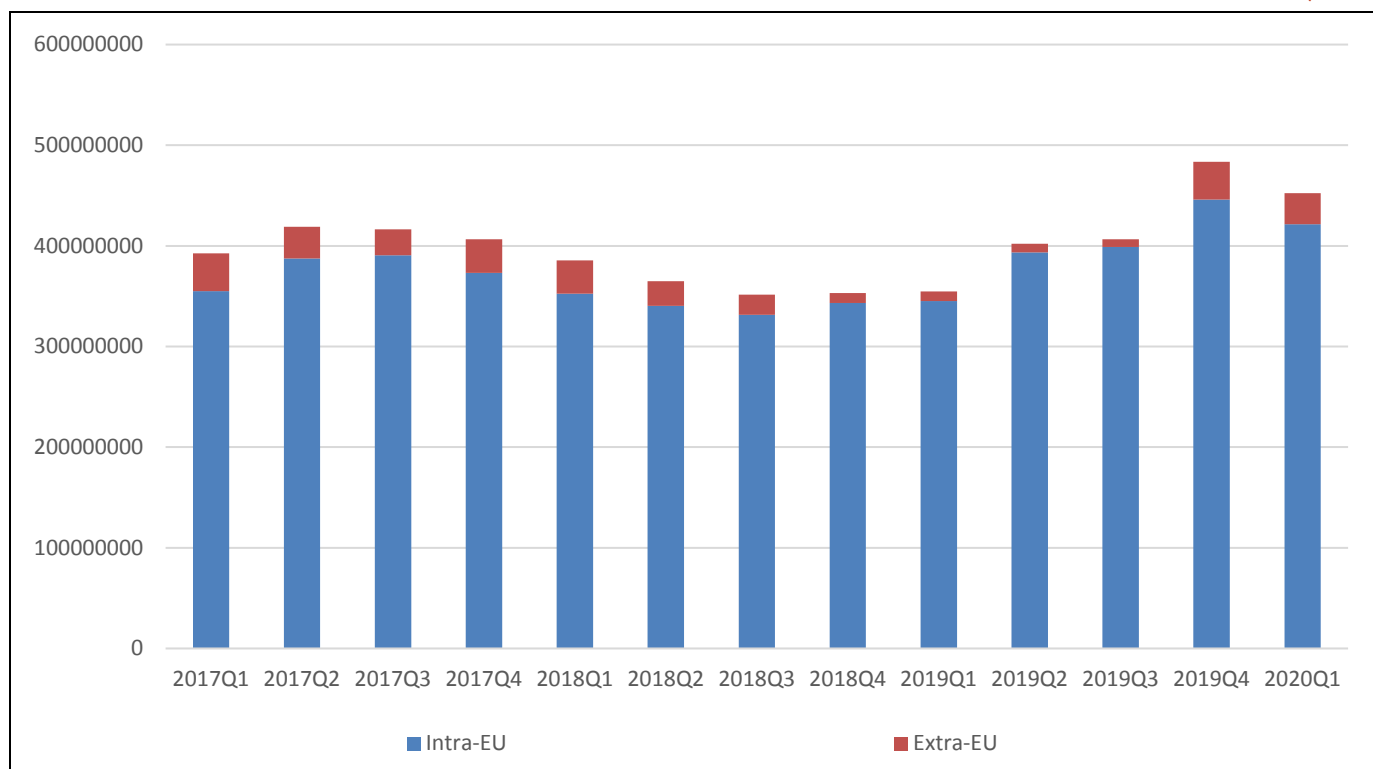

Bron: Vlaamse Overheid, Departement Landbouw en Visserij.

¹⁰³ Er dient opgemerkt te worden dat sinds begin juli de karkasprijzen opnieuw aan het dalen zijn. Deze daling is gelinkt aan de problemen waarmee slachthuizen en de vleesverwerkende industrie in Duitsland werden geconfronteerd, waardoor sommigen tijdelijk dienden te sluiten als gevolg van besmettingen door Covid-19. Daarnaast heeft China beslist geen varkensvlees meer in te voeren dat werd behandeld door besmette bedrijven. Het aanbod van Europese karkassen kende dus problemen met de doorstroming.

Grafiek 21. Evolutie van de Belgische uitvoer van varkensproducten

(In euro)

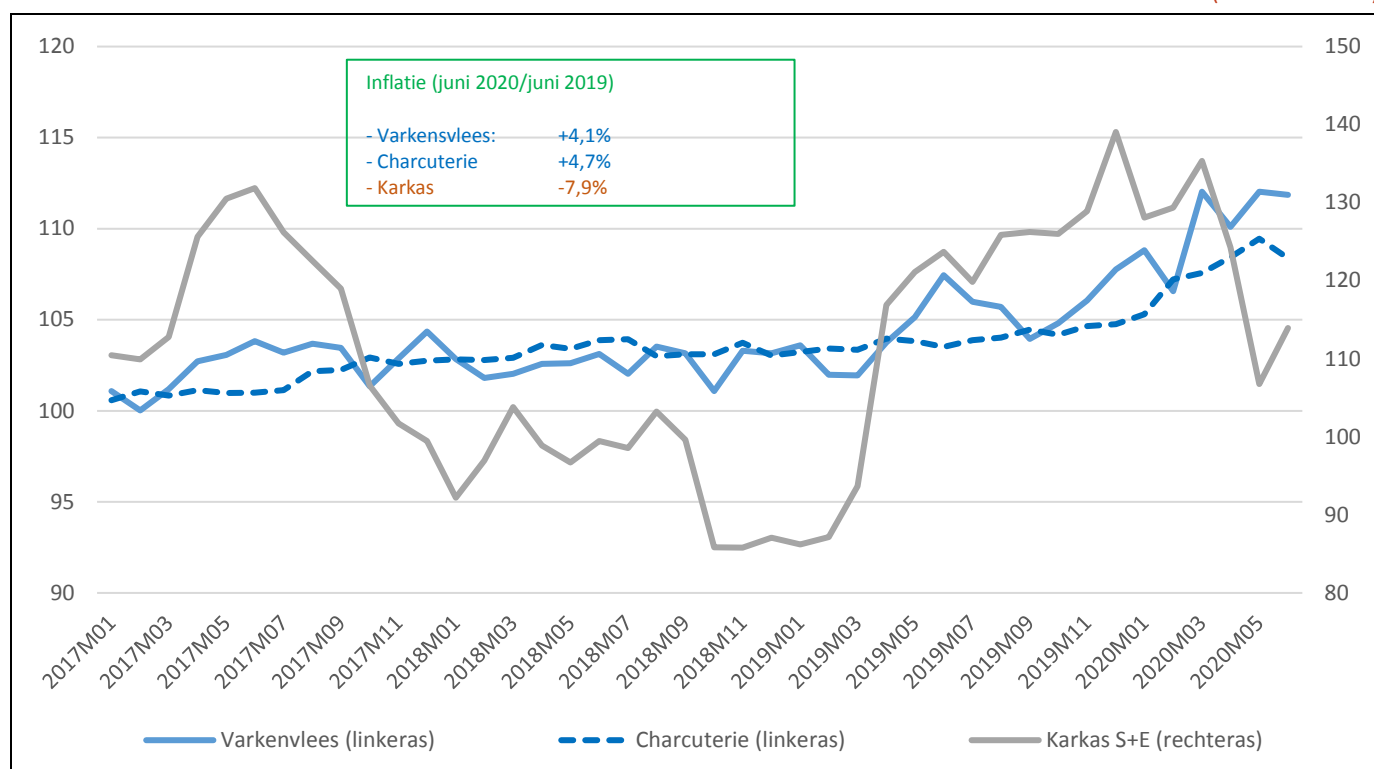

Bron: Berekeningen op basis van gegevens van de buitenlandse handel, nationaal concept (Nationale Bank van België).

Wat de consumptie betreft, ging de stijging van de karkasprijzen in 2019 gepaard met een vrij aanzienlijke stijging van de consumptieprijzen. De inflatie op jaarbasis bedroeg 4,6 % voor varkensvlees en 1,6 % voor vleeswaren in het vierde kwartaal 2019 (grafiek 22). De consumptieprijzen zijn in de eerste maanden van 2020 verder gestegen. Tussen januari en juni 2020 zijn de consumptieprijzen voor varkensvlees met 3,8 % en voor vleeswaren met 3,5 % gestegen. De jaarinflatie is in juni 2020 gestegen tot 5,6 % voor vlees en 4,8 % voor vleeswaren. De karkasprijs daalde in dezelfde periode met 7,9 %. De neerwaartse beweging van de karkasprijzen werd dus nog niet weerspiegeld in de kleinhandelsprijzen. Voor de kleinhandelsprijzen van varkensvlees wordt er in de drie buurlanden dezelfde recente trend waargenomen als in België, namelijk een vrij sterke opwaartse trend vanaf het voorjaar van 2019 (grafiek 23). De stijging was zelfs aanzienlijk hoger in Duitsland en Nederland.

Grafiek 22. Evolutie van de consumptieprijsen van varkensvlees en vleeswaren en van karkasprijzen van varkensvlees in België

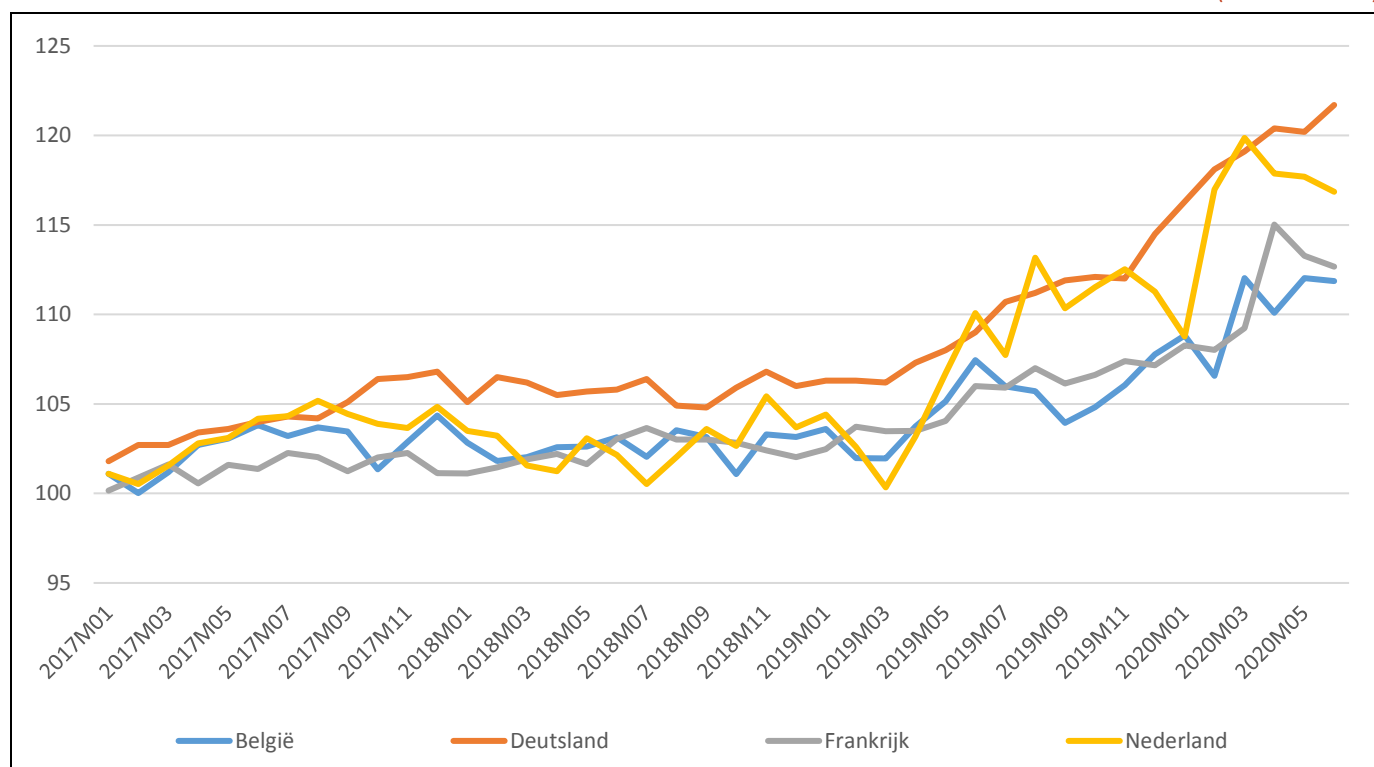
(Index 2015 =100)

Bronnen: Statbel en Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij.

Grafiek 23. Evolutie van de consumptieprijsen van varkensvlees in België en de buurlanden

(Index 2015=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

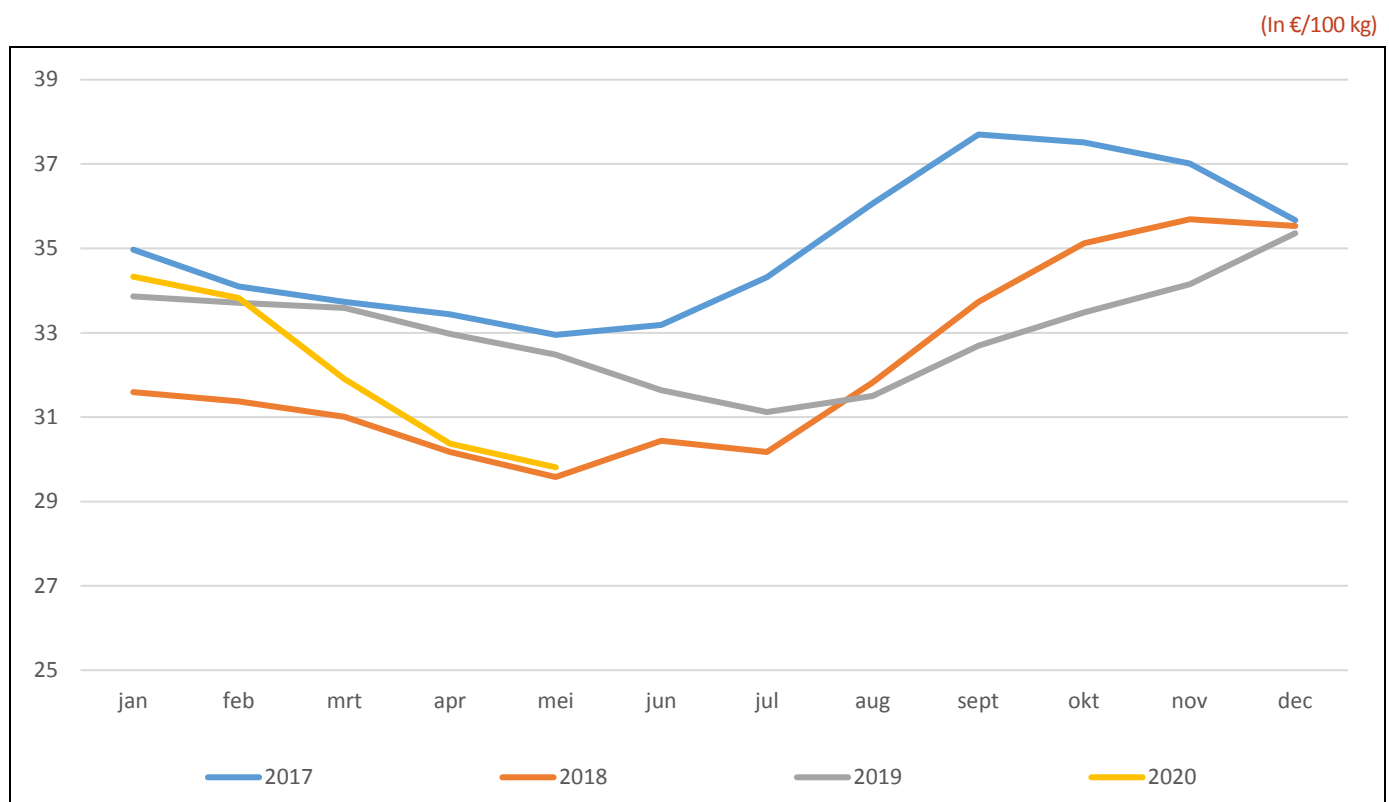
2. Zuivelproducten

De melkprijs aan de producent is sinds begin 2020 gedaald (grafiek 24). De prijs daalt altijd in deze periode, omdat de melkproductie piekt in het voorjaar. De prijsdaling was meer uitgesproken dit jaar dan in voorgaande jaren. In mei 2020 was de producentenprijs in België 8,2 % lager dan een jaar eerder en 1,8 % lager dan in de voorgaande maand. Deze situatie kan worden toegeschreven aan de gezondheidscrisis en de sluiting van de horeca en de kantines. De impact hiervan is vooral zichtbaar in de noteringen van industriële zuivelproducten. Boter in bulk en magere melkpoeder kenden tussen februari en mei aanzienlijke prijsdalingen. De noteringen daalden elk met bijna 17 % in deze periode. Met de geleidelijke opening van de horeca in Europa en het einde van de productiepiek zijn de prijzen echter sinds midden mei opnieuw aan het stijgen. Ook de prijzen voor rauwe melk op de spotmarkten zijn sinds deze periode aanzienlijk gestegen.

Wat de consumptieprijzen betreft, is de prijs van magere en halfvolle melk in 2018 en 2019 relatief stabiel gebleven (grafiek 25, blauwe stippellijn). Deze prijs is daarna in het eerste kwartaal 2020 aanzienlijk gestegen (+6,6 % tussen december 2019 en maart 2020). De prijs is in april en mei lichtjes gedaald, maar het huidige niveau blijft vrij hoog in vergelijking met dezelfde maand van vorig jaar. De jaarinflatie bedraagt 3,4 % in juni 2020 (ter herinnering, de producentenprijs van rauwe melk lag in mei 8,2 % lager dan vorig jaar). In de buurlanden is de consumptieprijs van magere en halfvolle melk de afgelopen maanden stabiel gebleven, vooral in Frankrijk en Nederland (maar in dit laatste land ligt de index 2015=100 beduidend hoger dan in de andere 3 landen).

De consumptieprijs van boter is tussen medio 2016 en medio 2018 aanzienlijk gestegen, wel in verschillende fasen. Deze opwaartse trend (+65 % tussen juni 2016 en juni 2018) houdt verband met de stijging van de notering van industriële bulkboter, die in dezelfde periode meer dan verdubbeld is. Vanaf juni 2018 is de notering van industriële boter gedaald en bereikte in april 2020 opnieuw hetzelfde niveau als vóór de stijging in 2016-2018. De daling van de notering was vooral uitgesproken tijdens de lockdown (-23 % tussen eind februari en eind april). De notering is echter opnieuw gestegen sinds mei. De consumptieprijs van boter is daarentegen sinds medio 2018 relatief stabiel gebleven, ook tijdens de lockdown.

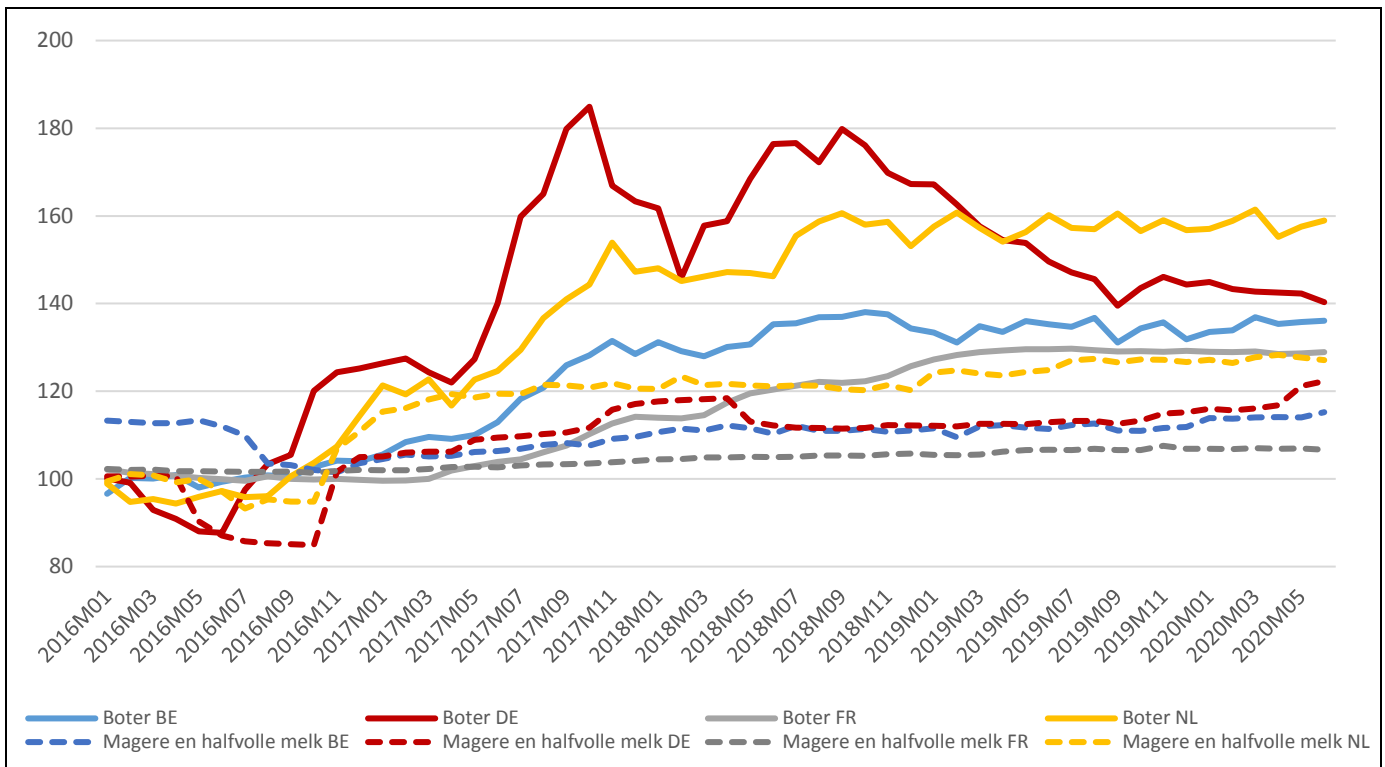
Grafiek 24. Evolutie van de melkprijs aan de producent in België

Bron: BCZ-CBL.

Grafiek 25. Evolutie van de consumptieprijsen van boter en van magere en halfvolle melk in België en de buurlanden

(Index 2015=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Uit deze evolutie blijkt dat er geen rechtstreeks verband bestaat tussen de notering van bulkboter (die voornamelijk voor industriële doeleinden wordt gebruikt) en de consumptieprijs van boter. Het zijn inderdaad verschillende producten, omdat boter die bestemd is voor consumptie nog moet worden verwerkt (zouten, verdelen in porties, verpakken,...).

3. Rundvlees

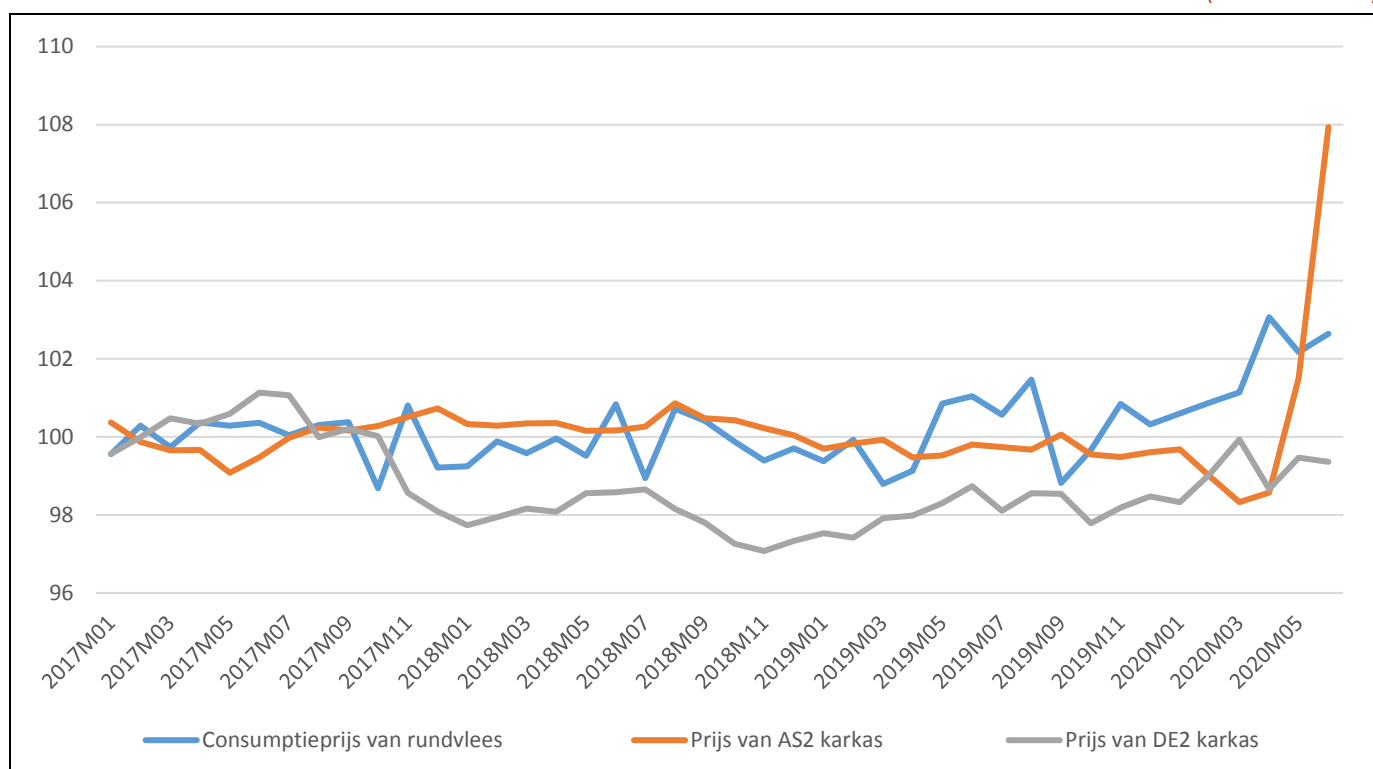
De karkasprijs van mannelijke runderen (vertegenwoordigd door AS2-karkassen, de meest verkochte karkassen in België) is de laatste jaren zeer stabiel gebleven tot eind 2019. De karkasprijs van vrouwelijke runderen (vertegenwoordigd door de DE2-karkassen, die ook een aanzienlijk deel van de slachtingen uitmaken) schommelde meer, met een langzame daling tot eind 2018, gevolgd door een stijging tot juni 2019. De consumptieprijs van rundvlees kende wat meer schommelingen, hoewel deze prijs over het algemeen vrij stabiel is gebleven.

De prijs van het AS2-karkas is echter vanaf medio mei sterk gestegen. Deze stijging heeft zich in juni voortgezet. In juni lag de prijs van het AS2-karkas 8,4 % hoger dan de gemiddelde prijs in februari. Met de heropening van de horeca is er een grote vraag naar kwaliteitsvlees, terwijl het aanbod van karkassen van Belgisch witblauw eerder afneemt.

De consumptieprijs van rundvlees heeft zich de afgelopen weken bijna omgekeerd ontwikkeld in vergelijking met de prijs van het AS2-karkas. De prijs steeg licht in maart en april. De prijs is met 2,2 % gestegen gedurende deze 2 maanden. De prijs is daarna in mei en juni gedaald, maar blijft op een relatief hoog niveau. In vergelijking met de evolutie van de prijs voor rundvlees in de buurlanden, is de prijs in België echter veel minder gestegen sinds 2017 (grafiek 27). Zoals vermeld is de Belgische prijs tot begin 2020 zeer stabiel gebleven, terwijl hij bij in onze buurlanden gestaag is gestegen.

Grafiek 26. Evolutie van de consumptieprijs van rundvlees en van de prijs van AS2- en DE2-karkassen in België

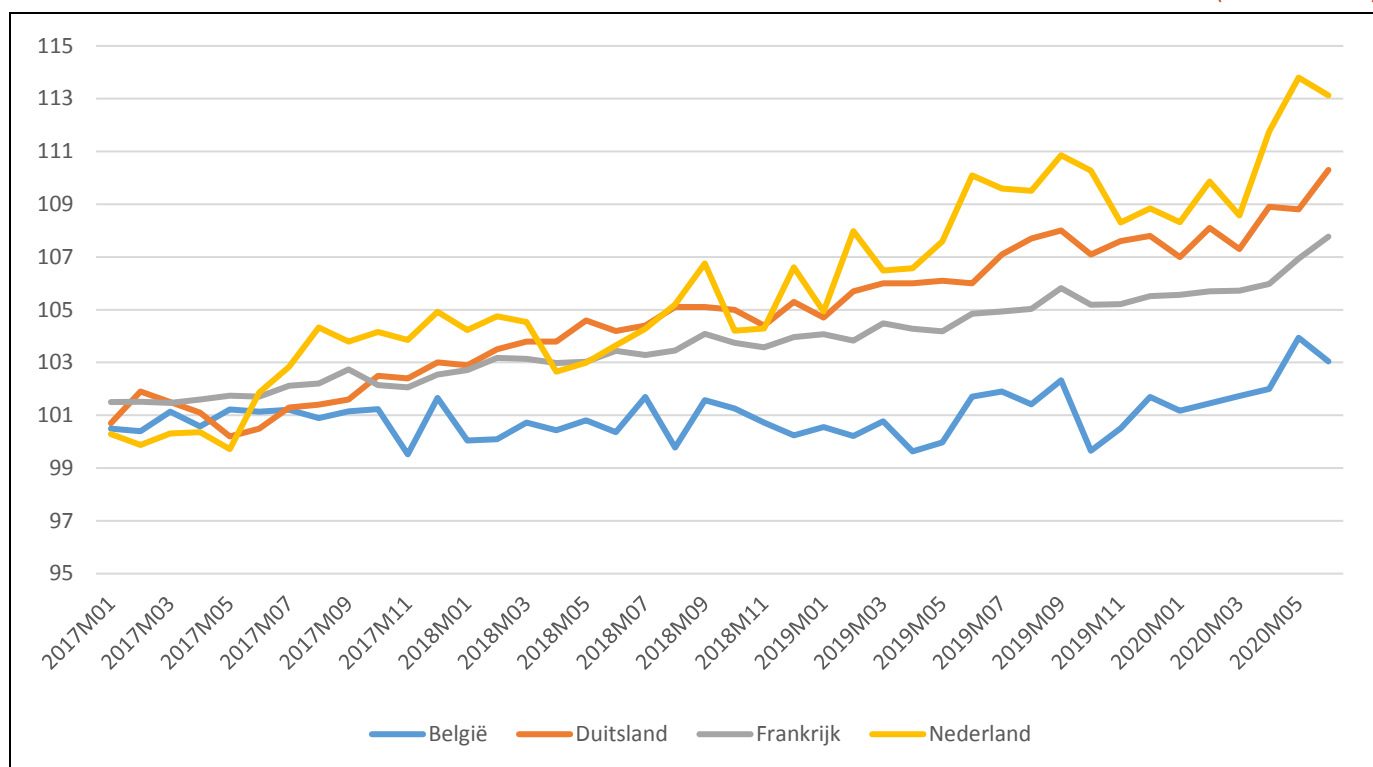
(Index 100 = 2017)

Bronnen: Statbel en Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij.

Grafiek 27. Evolutie van de consumptieprijs van rund- en kalfsvlees in België en in de buurlanden

(Index 2015=100)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

IV Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in het tweede kwartaal 2020

IV.1 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in België

In vergelijking met het eerste kwartaal 2020 nam de inflatie voor de productgroep niet-energetische industriële goederen (NEIG) en diensten in het tweede kwartaal 2020 af: van 1,6 % in het eerste kwartaal naar 1,3 % in het tweede kwartaal. Het prijsstijgingstempo voor de diensten daalde van 2,1 % in het eerste kwartaal 2020 naar 1,6 % in het tweede kwartaal 2020, terwijl dit voor de NEIG in dezelfde periode lichtjes toenam van 0,8 % tot 0,9 %.

In de periode april tot juni 2020 bleef de inflatie voor de diensten stabiel op 1,6 % terwijl deze voor de NEIG lichtjes daalde van 1,0 % in april naar 0,9 % in mei en juni. Mede door het grote gewicht in de consumptiekorf (69,8 %) leverde de productgroep NEIG en diensten de grootste bijdrage tot het GICP in het tweede kwartaal 2020 (0,9 procentpunt op een totale inflatie van gemiddeld 0,0 %).

In het tweede kwartaal 2020 hebben vijf categorieën op individuele basis elk minstens 0,10 procentpunt bijgedragen tot de inflatie van de NEIG en diensten. Het gaat om: werkelijke woninghuur (0,27), cateringdiensten (0,22 procentpunt), goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning (0,13 procentpunt), de aankoop van voertuigen (0,12 procentpunt) en pakketreizen (0,11 procentpunt). De diensten hebben gemiddeld 0,97 procentpunt bijgedragen tot de inflatie van deze productgroep, tegenover 0,36 procentpunt voor de NEIG.

De drie categorieën die in het tweede kwartaal 2020 het meest hebben bijgedragen tot de daling (met 0,28 procentpunt) van het prijsstijgingstempo voor NEIG en diensten zijn: (i) accommodatie (van een inflatie van gemiddeld 5,0 % in het eerste kwartaal 2020 naar -5,0 % in het tweede kwartaal 2020 oftewel een daling van de bijdrage met 0,12 procentpunt). Deze negatieve inflatie kan verklaard worden door factoren van methodologische aard oftewel door de impact die covid-19 heeft gehad op de indexberekening en inflatiemeting¹⁰⁴ voor ondermeer hotels, vakantiecentra, campings, jeugdherbergen en andere accommodatie. Deze verschillende types van accommodatie zijn, ten gevolge van de gezondheidscrisis, voor een aanzienlijke periode (tijdelijk) gesloten geweest in het tweede kwartaal 2020 waardoor de indexberekening en inflatiemeting moest aangepast worden¹⁰⁵. Dit resulteerde veelal in lagere prijzen en bijgevolg een negatieve inflatie in het tweede kwartaal 2020; (ii) culturele diensten (van 2,3 % in het eerste kwartaal 2020 naar -1,3 % in het tweede kwartaal 2020 oftewel een afname van de bijdrage met 0,08 procentpunt). Ook hier ligt de verklaring voor de negatieve inflatie in het tweede kwartaal 2020 bij de gehanteerde methodologie voor sectoren die (tijdelijk) gesloten werden omwille van covid-19. Als gevolg hiervan waren er fors lagere prijzen voor popconcerten wat op haar beurt de inflatie voor culturele diensten negatief deed evolueren; (iii) cateringdiensten (van gemiddeld 2,4 % in het eerste kwartaal 2020 naar 2,1 % in het tweede kwartaal 2020 oftewel een daling van de bijdrage met 0,04 procentpunt). Deze inflatievertraging werd deels tenietgedaan door de toename van het prijsstijgingstempo voor (i) schoenen (van gemiddeld -1,7 % in het eerste kwartaal 2020 naar -0,2 % in het tweede kwartaal 2020 oftewel een stijging van de bijdrage met 0,04 procentpunt) en voor werkelijke woninghuur (van gemiddeld 2,4 % in het eerste kwartaal 2020 naar 2,7 % in het tweede kwartaal 2020 oftewel een stijging van de bijdrage met 0,03 procentpunt).

¹⁰⁴ Zie "<https://statbel.fgov.be/nl/nieuws/impact-van-covid-19-op-de-indexberekening-en-inflatiemeting>".

¹⁰⁵ Voor sectoren die (tijdelijk) gesloten werden, waren er uiteraard geen consumptieve bestedingen meer en kon er dus ook geen prijswaarneming meer plaatsvinden. Indien ze geen seizoenpatroon vertoonden in de maandelijkse prijszetting, voorzag de gehanteerde methodologie (van Statbel) dat de laatst beschikbare prijzen gewoon doorgetrokken werden. Voor gesloten sectoren met een seizoenspatroon werden de prijzen ook doorgetrokken maar daarbovenop gecorrigeerd met de maand-op-maand prijsbeweging van het vorige jaar.

Binnen de NEIG en diensten zijn er een aantal producten en diensten waarvan de prijzen gereguleerd zijn¹⁰⁶. Gereguleerde prijzen zijn prijzen die rechtstreeks vastgelegd of sterk beïnvloed worden door de overheid of die door een regulerende overheid worden gecontroleerd. Dergelijke prijzen hebben een grote invloed op de inflatie van de NEIG en diensten. De inflatie voor de gereguleerde NEIG en diensten bleef in het tweede kwartaal 2020 stabiel op gemiddeld 1,6 %. De gereguleerde NEIG en diensten hadden in het tweede kwartaal 2020 een bijdrage van 0,32 procentpunt tot de NEIG en diensteninflatie van 1,3 % (voornamelijk door huishoudelijke diensten van betaald personeel, ziekenhuisdiensten, private verzekering in verband met de gezondheid en sociale bescherming) en waren aldus verantwoordelijk voor 24,0 % van de totale NEIG en diensteninflatie. In vergelijking met het eerste kwartaal 2020 (20,0 % of 0,32 procentpunt op een inflatie van 1,6 %) nam het aandeel van de gereguleerde NEIG en diensten in de totale NEIG en diensteninflatie toe.

¹⁰⁶ Gereguleerde goederen en diensten in België zijn: huisvuilophaling (04.4.2), riolering (04.4.3), huishoudelijke diensten van betaald personeel (05.6.2.1), farmaceutische producten (06.1.1), hoorapparaten (06.1.3.2), geneeskundige prestaties en paramedische diensten (06.2.1/3), diensten door tandartsen (06.2.2), verpleging in het ziekenhuis (06.3.0), personenvervoer per spoor (07.3.1), personenvervoer over de weg (07.3.2), postdiensten (08.1.0), onderwijs (10), sociale bescherming (12.4.0), verzekering i.v.m. gezondheid (12.5.3) en andere diensten (12.7.0).

Tabel 10. Recent verloop van de consumptieprijzen voor niet-energetische industriële goederen en diensten

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	2017	2018	2019	2019			2020		2020 – II			Bijdrage 2020K1 ¹	Bijdrage 2020K2 ¹	Gewicht ²
				II	III	IV	I	II	apr	mei	juni			
Huisvesting exclusief energie	1,6	1,3	1,2	1,3	1,3	1,3	2,4	2,5	2,6	2,5	2,5	0,33	0,35	13,4
Werkelijke woninghuur	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,2	2,4	2,7	2,8	2,6	2,7	0,24	0,27	10,2
Watervoorziening en diverse diensten in verband met de woning	2,9	1,6	1,1	1,3	1,2	1,0	1,1	1,5	1,3	1,6	1,7	0,03	0,04	2,6
Onderhoud en reparatie van de woning	1,8	1,8	2,1	2,2	2,3	2,3	2,6	2,3	2,3	2,3	2,3	0,06	0,04	0,6
Vervoer exclusief energie	1,5	1,7	2,0	2,3	2,0	1,9	2,1	1,7	1,9	1,8	1,6	0,27	0,23	13,1
Aankoop van voertuigen	1,5	1,6	1,8	1,8	1,7	1,7	1,9	2,0	1,9	2,0	2,1	0,12	0,12	6,1
Onderhoud van privé-voertuigen	1,8	1,7	2,5	2,7	2,8	2,5	2,5	1,6	1,8	1,4	1,4	0,09	0,06	3,8
Vervoerdiensten	0,6	2,2	2,2	3,9	2,0	1,6	2,2	1,9	2,8	2,4	0,6	0,05	0,04	2,0
Overige diensten in verband met privé- voertuigen	0,8	3,1	3,6	3,4	3,1	3,7	2,7	1,7	1,6	1,9	1,7	0,01	0,01	0,5
Onderdelen van privé-voertuigen	2,8	1,2	-0,1	-0,1	0,0	0,1	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,00	0,00	0,7
Smeermiddelen	1,0	0,9	1,0	0,9	0,7	0,9	0,8	0,6	0,7	0,6	0,6	0,00	0,00	0,0
Recreatie en cultuur	0,9	0,6	2,3	2,3	1,7	2,5	2,5	1,7	1,7	1,7	1,6	0,32	0,21	13,3
Pakketreizen	0,4	2,0	4,0	2,5	1,7	3,8	6,2	5,9	6,0	6,0	5,8	0,12	0,11	2,2
Overige artikelen voor recreatie, tuinen en huisdieren	0,7	0,9	1,3	1,6	1,3	1,6	1,7	1,8	1,6	1,8	2,1	0,06	0,06	3,4
Kranten, boeken en schrijfwaren	2,1	3,7	4,7	5,3	4,6	4,2	3,4	2,8	3,0	2,8	2,7	0,06	0,05	1,9
Diensten voor recreatie en sport	1,9	3,0	2,4	2,2	2,1	2,7	2,9	1,9	1,9	1,9	2,0	0,04	0,03	1,5
Grote duurzame goederen voor recreatie buitenshuis	1,2	0,4	-0,1	-0,3	0,1	0,2	0,0	0,2	0,5	0,2	0,1	0,00	0,00	0,3
Audio, video, foto, film en gegevenver- werkende apparatuur	-2,1	-2,2	-1,2	-0,8	-2,0	-0,3	-0,8	-0,7	-1,0	-0,5	-0,6	-0,02	-0,01	2,1
Culturele diensten	2,7	-2,7	3,1	2,7	3,6	3,1	2,3	-1,3	-0,5	-1,4	-1,9	0,05	-0,03	2,0
Diverse goederen en diensten	1,7	1,5	2,0	2,1	2,1	1,9	1,5	1,5	1,6	1,3	1,7	0,18	0,18	11,9
Persoonlijke verzorging	0,8	1,1	1,6	1,8	1,8	1,1	1,0	1,5	1,5	0,8	2,0	0,04	0,06	4,0
Verzekeringen	2,3	1,7	2,8	2,8	2,7	3,0	1,5	1,3	1,3	1,2	1,4	0,06	0,05	3,9
Sociale bescherming	2,2	2,0	1,9	2,1	1,9	1,9	1,8	1,5	1,6	1,5	1,4	0,05	0,04	2,0
Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	2,3	0,9	2,2	2,1	2,4	2,7	2,3	2,7	3,0	2,7	2,4	0,02	0,02	0,9
Overige diensten n.e.g.	1,0	1,3	1,0	1,0	1,0	0,9	1,1	1,2	1,2	1,2	1,1	0,01	0,01	0,9
Financiële diensten n.e.g.	2,0	2,9	2,6	2,2	3,2	5,1	5,1	4,6	5,7	4,1	4,1	0,00	0,00	0,1
Stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning	0,4	0,7	0,7	0,7	0,8	0,5	1,6	1,5	1,8	1,4	1,4	0,17	0,16	10,6
Goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning	0,3	0,9	0,4	0,5	0,2	0,2	3,6	4,2	4,9	3,7	3,9	0,12	0,13	3,2
Meubelen en stoffering, vloerbe- dekking	0,9	1,3	1,2	1,2	1,4	1,3	1,2	0,6	1,0	0,6	0,2	0,04	0,02	3,6
Huishoudtextiel	0,8	0,3	1,2	0,9	2,3	1,5	1,9	1,2	1,3	1,1	1,1	0,02	0,01	0,7
Glas, servies en huishoudelijke artikelen	1,3	1,0	0,7	1,0	0,6	0,2	0,3	0,6	0,4	0,7	0,7	0,00	0,00	0,8
Gereedschappen voor huis en tuin	-0,1	-0,2	0,4	0,5	0,5	0,7	0,5	0,1	0,0	0,3	0,1	0,00	0,00	0,9
Huishoudelijke apparaten	-0,8	-0,4	-0,3	-0,1	-0,1	-1,4	-1,0	-0,5	-1,1	-0,3	0,0	-0,02	-0,01	1,5
Restaurants, cafés en hotels	3,0	2,1	2,2	2,9	2,4	2,1	2,6	1,3	1,5	1,4	0,9	0,30	0,15	11,9
Cateringdiensten	2,5	2,0	2,1	2,0	2,1	2,3	2,4	2,1	2,3	2,0	2,0	0,25	0,22	10,5
Accommodatie	7,0	3,5	2,8	10,2	3,9	0,7	5,0	-5,0	-4,4	-3,3	-7,3	0,05	-0,07	1,4
Gezondheid	1,8	1,8	1,0	1,1	1,0	1,0	0,6	0,6	0,7	0,6	0,6	0,07	0,07	11,8
Diensten van ziekenhuizen	2,0	2,1	1,8	1,9	1,8	1,8	1,0	0,9	0,9	0,9	0,9	0,07	0,05	5,8
Medische producten en toestellen	1,2	0,6	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	0,4	0,5	0,5	0,3	0,00	0,01	3,1
Extramurale gezondheidszorg	2,1	2,9	0,4	0,5	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,01	0,01	2,9
Onderwijs	0,4	1,6	1,4	1,3	1,3	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,01	0,01	0,7
Kleding en schoenen	0,5	0,4	0,7	0,3	1,3	0,8	0,7	0,2	0,1	0,2	0,2	-0,03	0,01	8,9
Kleding en kledingstoffen	0,4	0,3	0,9	0,3	1,6	1,0	1,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,01	0,01	7,4
Schoenen	1,2	0,8	0,2	0,3	-0,2	-0,3	-1,7	-0,2	-0,5	-0,1	0,1	-0,05	0,00	1,5
Communicatie	2,0	0,3	0,1	0,2	-0,2	0,1	-0,2	-1,0	-2,6	-0,7	0,3	-0,01	-0,04	4,5
Post- en pakketdiensten	0,0	11,3	14,7	12,5	12,5	12,5	13,8	13,8	13,8	13,8	13,8	0,02	0,02	0,1
Telefoonapparatuur	-3,1	-4,0	-2,4	-0,6	-2,5	-3,0	-3,7	-4,3	-4,2	-4,3	-4,4	-0,01	-0,01	0,2
Telefoon- en internetdiensten	2,3	0,1	-0,2	-0,1	-0,5	-0,1	-0,5	-1,4	-3,1	-1,1	0,1	-0,02	-0,06	4,2
NEIG en diensten	1,5	1,3	1,5	1,6	1,5	1,5	1,6	1,3	1,3	1,3	1,3	1,61	1,33	100,0
Diensten	1,9	1,6	1,8	2,0	1,7	1,8	2,1	1,6	1,6	1,6	1,6	1,30	0,97	61,1
NEIG	0,8	0,8	1,0	1,1	1,1	1,0	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9	0,31	0,36	38,9

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

¹ Bijdrage tot de inflatie van de groep (in procentpunt), ² p.m. gewicht in de groep in 2020 (in %).

De productgroep NEIG en diensten wordt onderverdeeld in tien hoofdgroepen die op hun beurt bestaan uit een aantal categorieën. De analyse van deze hoofdgroepen en categorieën wordt beperkt tot deze waarvan de bijdrage tot de inflatie het grootst of het meest gewijzigd is en/of waarvan de inflatieniveaus het meest uitgesproken of het meest gewijzigd zijn.

De grootste bijdrage tot de inflatie voor NEIG en diensten werd in het tweede kwartaal 2020 geleverd door de hoofdgroep huisvesting exclusief energie (0,35 procentpunt). De inflatie voor deze hoofdgroep kwam in het huidige kwartaal uit op 2,5 % in vergelijking met 2,4 % in het voorgaande kwartaal. Binnen deze hoofdgroep leverde de categorie werkelijke woninghuur veruit de grootste bijdrage tot de inflatie voor NEIG en diensten (0,27 procentpunt), mede door het grote gewicht. De werkelijke woninghuur werd in het tweede kwartaal 2020 op jaarbasis gemiddeld 2,7 % duurder (tegenover 2,4 % in het eerste kwartaal 2020). Vanaf januari 2020 heeft Statbel de methode van gegevensverzameling in indexberekening voor de private huur grondig gewijzigd. Daar waar voorheen een steekproef werd gebruikt voor ongeveer 2.000 woningen, maakt Statbel nu gebruik van de volledige databank van de geregistreerde huurcontracten van de FOD Financiën. Daarnaast is sinds 1 januari 2020 de berekening van de sociale huurprijs in Vlaanderen gewijzigd¹⁰⁷. Grosso modo is de nieuwe berekening als volgt. Er wordt voortaan rekening gehouden met de inkomsten van alle gezinsleden, met uitzondering van de kinderbijlaggerechtigde kinderen. Daarnaast werd de inkomensdefinitie geactualiseerd zodat duidelijk is welke inkomsten worden meegerekend en welke niet. Er wordt geen rekening meer gehouden met een minimaal inkomen. Ook wordt er een energiecorrectie ingevoerd dat een toeslag vastlegt voor woningen die energetisch beter presteren en de marktwaarde wordt voortaan berekend aan de hand van een objectief schattingsmodel.

Vervoer exclusief energie leverde de tweede grootste bijdrage (0,23 procentpunt) tot de inflatie voor NEIG en diensten. De inflatie voor deze hoofdgroep daalde van 2,1 % in het eerste kwartaal 2020 naar 1,7 % in het tweede kwartaal 2020. Binnen de hoofdgroep was de categorie aankoop van voertuigen goed voor een bijdrage van 0,12 procentpunt tot de inflatie voor NEIG en diensten. Het prijsstijgingstempo voor de aankoop van voertuigen nam in het tweede kwartaal 2020 lichtjes toe: van 1,9 % in het eerste kwartaal 2020 naar 2,0 %.

Het prijsstijgingstempo voor recreatie en cultuur (bijdrage van 0,21 procentpunt tot de inflatie voor NEIG en diensten) daalde in het tweede kwartaal 2020 naar 1,7 % tegenover 2,5 % in het eerste kwartaal 2020. Pakketreizen (goed voor een bijdrage tot de inflatie van NEIG en diensten van 0,11 procentpunt) werden in het huidige kwartaal gemiddeld 5,9 % duurder dan in dezelfde periode een jaar voordien, wat een lichte daling is ten opzichte van het voorgaande kwartaal (6,2 % in het eerste kwartaal 2020). Culturele diensten werden op jaarbasis 1,3 % goedkoper¹⁰⁸ in het tweede kwartaal 2020 tegenover een prijstoenname van 2,3 % in het eerste kwartaal 2020. Culturele diensten leverden - 0,03 procentpunt bij tot de inflatie voor NEIG en diensten in het tweede kwartaal 2020. Het prijsstijgingstempo voor de categorie boeken, kranten en tijdschriften bleef verder dalen en kwam in het tweede kwartaal 2020 uit op 2,8 % (3,4 % in het eerste kwartaal 2020). Dit is reeds voor het vierde kwartaal op rij een vertraging van het inflatiepeil voor deze categorie (nog 5,3 % in het tweede kwartaal 2019).

De inflatie voor diverse goederen en diensten bleef in het tweede kwartaal 2020 stabiel op 1,5 %. Deze hoofdgroep droeg 0,18 procentpunt bij tot de inflatie voor NEIG en diensten in het huidige kwartaal. Binnen deze hoofdgroep heeft de categorie persoonlijke verzorging de grootste bijdrage geleverd tot de inflatie voor NEIG en diensten (0,06 procentpunt). De inflatie voor deze categorie nam toe van 1,0 % in het eerste kwartaal 2020 naar 1,5 % in het tweede kwartaal 2020. De inflatie voor verzekeringen is verder gedaald. In het vierde kwartaal 2019 bedroeg het prijsstijgingstempo voor deze categorie nog 3,0 %. In het tweede kwartaal 2020 kwam de inflatie voor verzekeringen uit op 1,3 % tegenover 1,5 % in het eerste kwartaal 2020. Onder meer woningverzekeringen en private verzekeringen in verband met de gezondheid werden duurder in het tweede kwartaal 2020 (respectievelijk +3,2 % en +2,9 %) terwijl voertuigverzekeringen goedkoper werden (-1,1 %). Wat betreft de woningverzekering worden de premies voor de brandverzekering geïndexeerd aan de hand van de ABEX-index. Deze index wordt jaarlijks in mei en november aangepast. In mei 2020 lag

¹⁰⁷ De nieuwe formule is: inkomen/55 - gezinskorting - patrimoniumkorting + huurlasten + energiecorrectie = huurprijs.

¹⁰⁸ Voor meer informatie wordt verwezen naar de vierde paragraaf van deze analyse die handelt over de drie categorieën van goederen en/of diensten die het meest hebben bijgedragen tot de daling van de inflatie voor NEIG en diensten.

de index op 847 tegenover 819 in mei 2019. Het prijsstijgingstempo voor bankdiensten bedroeg 4,6 % in het tweede kwartaal 2020 (tegenover 5,1 % in het eerste kwartaal 2020). In de loop van het huidige kwartaal hebben verschillende grootbanken hun banktarieven opgetrokken.

Binnen de hoofdgroep stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning, waarvoor de inflatie in het tweede kwartaal 2020 lichtjes daalde naar 1,5 % (1,6 % in het eerste kwartaal 2020), nam het prijsstijgingstempo voor de categorie goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning toe van 3,6 % in het eerste kwartaal 2020 naar 4,2 % in het tweede kwartaal 2020. Vanaf januari 2020 is de fiscale aftrekbaarheid van dienstencheques in Vlaanderen verlaagd van 30 % naar 20 %. De prijs bij aankoop van een dienstencheque bedraagt nog steeds 9,00 euro, maar finaal kost deze 7,20 euro in Vlaanderen (in plaats van 6,30 euro voordien), 7,65 euro in Brussel en 8,10 euro in Wallonië. De categorie goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning leverde binnen de hoofdgroep de grootste bijdrage tot de inflatie voor NEIG en diensten (0,13 procentpunt).

Restaurants en hotels hadden een bijdrage van 0,15 procentpunt tot de inflatie voor NEIG en diensten. Tevens leverden zij de grootste bijdrage tot de vertraging van deze inflatie (-0,15 procentpunt). De inflatie voor restaurants en hotels kwam in het tweede kwartaal 2020 uit op 1,3 %, wat een halvering is ten opzichte van het voorgaande kwartaal (2,6 %). Ten gevolge van het coronavirus gingen restaurants en cafés dicht vanaf 14 maart 2020 om pas vanaf 8 juni 2020 terug te openen (mits het naleven van een reeks sectorspecifieke maatregelen). De inflatie voor de categorie cateringdiensten daalde van 2,4 % in eerste kwartaal 2020 naar 2,1 % in het tweede kwartaal 2020. Deze categorie leverde de tweede grootste bijdrage (0,22 procentpunt) tot de inflatie voor NEIG en diensten. De daling van het inflatiepeil voor restaurants en hotels werd grotendeels veroorzaakt door de vertraging van het prijsstijgingstempo voor accommodatie (voornamelijk hotelkamers). De inflatie voor deze categorie daalde van 5,0 % in het eerste kwartaal 2020 naar -5,0 % in het tweede kwartaal 2020¹⁰⁹. In het huidige kwartaal daalden de prijzen voor hotels op jaarbasis met 1,0 % en deze voor vakantiecentra, campings en jeugdhoeven met 10,9 %. Accommodatie zorgde voor een negatieve bijdrage van 0,07 procentpunt tot de inflatie voor NEIG en diensten. Deze categorie leverde tevens een bijdrage van -0,12 procentpunt tot de vertraging van de inflatie voor NEIG en diensten.

Voor communicatie diende de consument in het tweede kwartaal 2020 gemiddeld 1,0 % minder te betalen op jaarbasis (0,2 % minder in het eerste kwartaal 2020). Deze hoofdgroep had in het tweede kwartaal 2020 een negatieve bijdrage tot de inflatie van NEIG en diensten van 0,04 procentpunt. De inflatie voor postdiensten bleef in het tweede kwartaal 2020 onveranderd op gemiddeld 13,8 %. Op 1 januari 2020 heeft Bpost opnieuw de tarieven voor de postzegel verhoogd. De prior-zegel kost vanaf januari 1,21 euro bij enkelvoudige verkoop in plaats van 1,00 euro. De non-prior-zegel is opgetrokken van 0,95 euro naar 1,01 euro bij enkelvoudige verkoop. Bij aankoop van 10 stuks kost de non-prior zegel 0,98 euro per stuk en de prior-zegel 1,18 euro per stuk. Sinds maart 2018 zijn de tarieven voor postzegels jaarlijks sterk verhoogd. Deze jaarlijkse prijsstijgingen hebben geleid tot een cumulatieve prijsstijging van maar liefst 45,3 % tussen februari 2018 en juni 2020. Telefoon- en internetdiensten werden in het tweede kwartaal 2020 gemiddeld 1,4 % goedkoper op jaarbasis (0,5 % goedkoper in het eerste kwartaal 2020). De sterk negatieve inflatie voor telecomdiensten in april (-3,1 %) is het gevolg van tijdelijke tegemoetkomingen van de telecomoperatoren wegens de covid-crisis (bv. meer data, meer belminuten, ...). De prijzen voor bundels, dewelke goed zijn voor tweederde van het gewicht van telefoon- en internetdiensten, zijn gemiddeld op jaarbasis 0,3 % duurder geworden in het tweede kwartaal 2020. Mobiele telefoondiensten waren in datzelfde kwartaal maar liefst gemiddeld 10,3 % goedkoper in vergelijking met dezelfde periode een jaar voordien. Deze daling is onder andere het gevolg van de nieuwe Europese wetgeving die een maximum oplegt aan de tarieven voor het bellen (€0.19/minuut) en sms-en (€0.06/sms) van België naar het buitenland. Deze wetgeving is van kracht sinds 15 mei 2019.

¹⁰⁹ Voor meer informatie wordt verwezen naar de vierde paragraaf van deze analyse die handelt over de drie categorieën van goederen en/of diensten die het meest hebben bijgedragen tot de daling van de inflatie voor NEIG en diensten.

Op 8 juli 2020 publiceerde het BIPT het verslag betreffende de situatie van de communicatiesector in 2019¹¹⁰. Uit deze studie blijkt dat in 2019 iets meer dan 3,28 miljoen huishoudens in België een multiplay- abonnement¹¹¹ hadden. Dit betekent een toename van 11 % ten opzichte van 2015 (2,94 miljoen huishoudens). In 2019 had 49 % van de huishoudens met een bundel een triple-play abonnement (1,6 miljoen huishoudens). Terwijl het marktaandeel van dit type bundel het afgelopen jaar teruggevallen is (in termen van het aantal aangesloten huishoudens, -6 % ten opzichte van 2018), heeft het quadruple-play abonnement (breedbandinternet, TV, vaste telefonie en mobiele telefonie) de afgelopen jaren aan populariteit gewonnen (+22 % ten opzichte van 2018 en +46 % ten opzichte van 2015). Er lijkt dus een switch te zijn van triple-play (en ook double-play bundels) naar quadruple-play bundels. In 2019 hadden 1.077.528 huishoudens een bundel met breedband, TV, vaste en mobiele telefonie (33 % van het aantal huishoudens met een bundel).

De stijging van het aantal quadruple-play abonnementen zou evenwel kunnen leiden tot minder concurrentie. De churn rate bij dit soort bundels (dit is het aantal huishoudens dat klant werd bij een andere operator)¹¹² ligt een stuk lager dan bij double-play of triple-play. In 2019 bedroeg de churn rate bij quadruple play 2,7 % tegenover 9,4 % bij triple play en 17,4 % bij double-play. Ten opzichte van 2017, is de churn rate bij quadruple-play overigens teruggevallen met 3,0 procentpunt.

Op 3 juli 2017 werd in België de Easy Switch – procedure van kracht die het voor de consument eenvoudiger maakt om van operator te veranderen voor vaste telecomdiensten (spraak, breedband, TV en bundels). In 2019 hebben 19,7 % van de klanten die van operator zijn veranderd, gebruik gemaakt van de Easy Switch – procedure, wat hetzelfde aandeel is als in 2018.

IV.2 Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten in de voornaamste buurlanden

De inflatie voor de niet-energetische industriële goederen (NEIG) en diensten in de buurlanden vertraagde in het tweede kwartaal 2020 en kwam uit op gemiddeld 1,0 % (1,2 % in het eerste kwartaal 2020). In Frankrijk en Duitsland daalde de inflatie van respectievelijk 0,9 % en 1,3 % in eerste kwartaal 2020 naar respectievelijk 0,5 % en 1,1 % in het tweede kwartaal 2020. In Nederland nam de inflatie in het tweede kwartaal 2020 toe tot 2,3 % (1,9 % in het vorige kwartaal)¹¹³. In België daalde het prijsstijgingstempo voor NEIG en diensten van 1,6 % naar 1,3 % in het tweede kwartaal 2020. De NEIG en diensteninflatie lag in het tweede kwartaal 2020 in België hoger dan gemiddeld in de buurlanden. Enkel in Nederland lag de NEIG en diensteninflatie hoger dan in België. De NEIG en diensten is de enige productgroep die een bijdrage heeft geleverd (0,20 procentpunt) tot het verkleinen van het verschil in totale inflatie met de buurlanden dat -0,61 procentpunt bedroeg in het tweede kwartaal 2020.

110

https://www.bipt.be/file/cc73d96153bbd5448a56f19d925d05b1379c7f21/9b70d37ea9c0da730cdfb7245ba3d132488071c5/Statistisch_verslag_2019.pdf.

¹¹¹ Onder multiplay wordt verstaan alle abonnementen waarbij 2 of meer diensten (televisie, vast breedband, vaste telefonie, mobiel) worden gecombineerd en waarvan de gezamenlijke aankoop wordt aangemoedigd door het verlenen van permanente gunstige voorwaarden die niet kunnen worden bekomen wanneer de diensten afzonderlijk worden aangekocht.

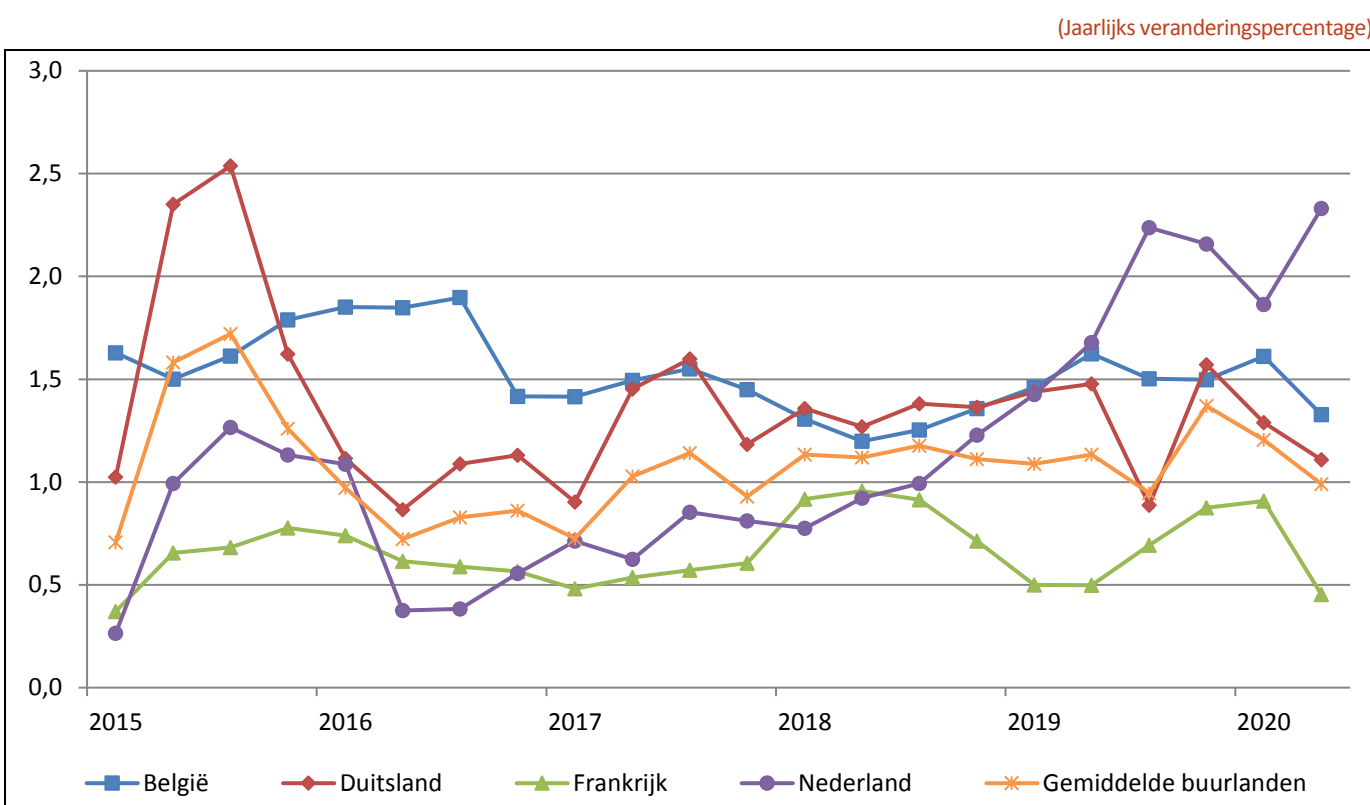
¹¹² De churn rate wordt berekend als het aantal verloren klanten in een jaar gedeeld door het totale aantal klanten aan het begin van het jaar.

¹¹³ Bij ongewijzigde indirecte belastingen zou de inflatie voor de niet-energetische industriële goederen en diensten in het tweede kwartaal 2020 in België en Nederland identiek geweest zijn aan de reële inflatie. In Duitsland zou de inflatie voor niet-energetische goederen en diensten bij ongewijzigde indirecte belastingen uitgekomen zijn op 1,4 % in plaats van 1,1 % nu. In Frankrijk zou de niet-energetische industriële goederen en diensteninflatie bij ongewijzigde indirecte belastingen uitgekomen zijn op 0,4 % (tegenover 0,5 % nu).

De inflatie voor diensten vertraagde lichtjes in de buurlanden (van gemiddeld 1,5 % in het eerste kwartaal 2020 naar gemiddeld 1,4 % in het tweede kwartaal 2020). Ter herinnering, ook in België daalde de inflatie voor diensten: van 2,1 % in het eerste kwartaal 2020 naar 1,6 % in het tweede kwartaal 2020. In de buurlanden vertraagde enkel in Frankrijk de diensteninflatie (van 1,3 % in het eerste kwartaal 2020 naar 1,0 % in het tweede kwartaal 2020). In Duitsland bleef de diensteninflatie ongewijzigd op 1,4 % terwijl deze in Nederland toenam tot 2,9 % in het tweede kwartaal 2020 (2,6 % in het eerste kwartaal 2020). In het tweede kwartaal 2020 hebben de diensten een positieve bijdrage van 0,04 procentpunt geleverd tot het verschil in totale inflatie met de buurlanden.

Ook voor de NEIG vertraagde de inflatie in de buurlanden: van gemiddeld 0,7 % in het eerste kwartaal 2020 naar gemiddeld 0,4 % in het tweede kwartaal 2020 en dit in tegenstelling tot België waar de inflatie voor de NEIG licht toenam tot 0,9 % in het tweede kwartaal 2020 (0,8 % in het vorige kwartaal). In Duitsland en Frankrijk daalde de inflatie voor de NEIG in het tweede kwartaal 2020 in vergelijking met het eerste kwartaal 2020, respectievelijk van 1,1 % en 0,1 % naar 0,7 % en -0,5 %. In Nederland steeg de inflatie naar gemiddeld 1,4 % in het tweede kwartaal 2020 tegenover 0,7 % in het vorige kwartaal. In het tweede kwartaal 2020 hebben de NEIG, net als de diensten, een positieve bijdrage geleverd van 0,15 procentpunt tot het verschil in totale inflatie met de buurlanden¹¹⁴.

Grafiek 28. Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor niet-energetische industriële goederen en diensten in België en in de voornaamste buurlanden

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Voor de NEIG en diensten is het inflatieverschil tussen België en de buurlanden in het tweede kwartaal 2020 afgenomen tot 0,34 procentpunt (0,41 procentpunt in het vorige kwartaal), door een grotere daling van de inflatie in België in vergelijking met de buurlanden. Let op: door de coronacrisis heeft de berekening van de inflatie voor bepaalde NEIG en diensten in de buurlanden mogelijk methodologische aanpassingen ondergaan¹¹⁵. Met 0,16 procentpunt heeft de categorie pakketreizen de grootste bijdrage geleverd tot dit inflatieverschil. De inflatie voor pakketreizen kwam in België

¹¹⁴ In bijlage 3 zijn de grafieken opgenomen betreffende de kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor enerzijds de diensten in België en de voornaamste buurlanden en anderzijds de niet-energetische industriële goederen in België en de voornaamste buurlanden.

¹¹⁵ Zie "https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/HICP_guidance.pdf".

in het tweede kwartaal 2020 uit op 5,9 %, terwijl deze gemiddeld in de buurlanden uitkwam op -2,1 % (voornamelijk door de negatieve inflatie van -3,0 % in Duitsland, tegenover respectievelijk 0,1 % en 5,7 % in Frankrijk en Nederland). Daarnaast leverden ook goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning (met 0,11 procentpunt) en werkelijke woninghuur (eveneens met 0,11 procentpunt) een belangrijke bijdrage tot dit inflatieverschil. De inflatie voor goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning kwam in België in het tweede kwartaal 2020 uit op 4,2 % tegenover 1,3 % gemiddeld in de buurlanden. Deze categorie heeft bovendien een groter gewicht in België dan in de buurlanden. De inflatie voor werkelijke woninghuur kwam in het tweede kwartaal 2020 in België uit op gemiddeld 2,7 % (onder meer beïnvloed door enkele methodologische aanpassingen op het vlak van de berekening van de sociale huurprijs in Vlaanderen sinds 1 januari 2020 en het gebruik van de volledige databank van geregistreerde huurcontracten van de FOD Financiën in plaats van een steekproef) tegenover 1,3 % gemiddeld in de buurlanden.

Het inflatieverschil met de buurlanden voor de NEIG en diensten werd deels getemperd door onder meer de categorieën accommodatie, culturele diensten en onderhoud en herstelling van privé-voertuigen. De inflatie voor deze categorieën was telkens gemiddeld hoger in de buurlanden dan in België. Voor accommodatie (bijdrage van -0,07 procentpunt tot het verkleinen van het inflatieverschil) kwam in het tweede kwartaal 2020 de inflatie in de buurlanden uit op gemiddeld 0,0 % tegenover -5,0 % in België. Niet alleen in Nederland was accommodatie op jaarbasis duurder in het tweede kwartaal 2020 (2,1 %), maar ook in Duitsland (0,7 %) en Frankrijk (-1,5 %) lag de inflatie voor accommodatie hoger. Voor culturele diensten (bijdrage van -0,06 procentpunt) bedroeg de inflatie in het tweede kwartaal 2020 in de buurlanden 1,3 % vergeleken met -1,3 % in België. Voor onderhoud en herstelling van privé-voertuigen (bijdrage van -0,06 procentpunt) kwam de inflatie in het tweede kwartaal 2020 in de buurlanden uit op 3,3 % tegenover 1,6 % in België.

Tabel 11. Inflatie voor niet-energetische industriële goederen en diensten en voornaamste categorieën in België en in de voornaamste buurlanden in het tweede kwartaal 2020

(Jaarlijks veranderingspercentage, tenzij anders vermeld)

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht in 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
Huisvesting exclusief energie	2,5	1,4	1,6	0,6	2,6	13,4	18,6
Werkelijke woninghuur	2,7	1,3	1,5	0,3	2,5	10,2	12,5
Watervoorziening en diverse diensten in verband met de woning	1,5	1,5	1,5	1,0	2,8	2,6	4,0
Onderhoud en reparatie van de woning	2,3	1,9	2,5	1,2	2,3	0,6	2,1
Vervoer exclusief energie	1,7	1,6	1,6	0,8	3,5	13,1	16,6
Aankoop van voertuigen	2,0	1,1	1,7	0,4	1,0	6,1	5,9
Onderhoud van privé-voertuigen	1,6	3,3	3,8	3,0	3,0	3,8	3,6
Vervoerdiensten	1,9	0,5	0,4	-1,0	6,6	2,0	4,1
Overige diensten in verband met privé-voertuigen	1,7	0,9	1,0	0,4	4,3	0,5	2,1
Onderdelen van privé-voertuigen	0,2	1,2	0,7	0,9	10,3	0,7	0,9
Smeermiddelen	0,6	0,2	-0,5	0,4	0,3	0,0	0,1
Recreatie en cultuur	1,7	0,5	-0,2	0,9	2,9	13,3	14,1
Pakketreizen	5,9	-2,1	-3,0	0,1	5,7	2,2	2,6
Overige artikelen voor recreatie, tuinen en huisdieren	1,8	1,5	1,8	1,2	1,5	3,4	3,5
Kranten, boeken en schrijfwaren	2,8	1,9	2,2	1,1	3,3	1,9	2,1
Diensten voor recreatie en sport	1,9	1,3	1,6	0,6	2,0	1,5	1,6
Grote duurzame goederen voor recreatie buitenshuis	0,2	0,8	1,1	-0,2	2,9	0,3	0,6
Audio, video, foto, film en gegevensverwerkende apparatuur	-0,7	-1,9	-3,1	-2,2	4,3	2,1	1,9
Culturele diensten	-1,3	1,3	0,3	3,6	2,7	2,0	1,7
Diverse goederen en diensten	1,5	1,7	2,3	0,8	3,2	11,9	14,1
Persoonlijke verzorging	1,5	1,4	2,4	-0,1	3,0	4,0	3,9
Verzekeringen	1,3	1,3	0,7	1,5	3,4	3,9	4,1
Sociale bescherming	1,5	3,2	4,9	1,2	3,4	2,0	3,0
Artikelen voor persoonlijk gebruik n.e.g.	2,7	0,6	0,8	0,5	0,7	0,9	1,2
Overige diensten n.e.g.	1,2	1,5	1,3	0,8	3,8	0,9	1,4
Financiële diensten n.e.g.	4,6	2,6	3,4	1,1	4,0	0,1	0,6
Stoffering, huishoudelijke apparaten en dagelijks onderhoud van de woning	1,5	1,0	1,2	0,5	1,7	10,6	7,9
Goederen en diensten voor het dagelijks onderhoud van de woning	4,2	1,3	2,5	0,1	1,2	3,2	1,4
Meubelen en stoffering, vloerbedekking	0,6	1,4	1,5	1,4	0,8	3,6	2,9
Huishoudtextiel	1,2	1,5	1,0	0,4	5,5	0,7	0,6
Glas, servies en huishoudelijke artikelen	0,6	0,7	0,5	0,8	0,9	0,8	0,8
Gereedschappen voor huis en tuin	0,1	0,6	0,5	0,5	1,9	0,9	0,9
Huishoudelijke apparaten	-0,5	0,1	0,2	-0,6	2,8	1,5	1,3
Restaurants, cafés en hotels	1,3	1,6	2,1	0,8	2,3	11,9	10,2
Cateringdiensten	2,1	2,1	2,6	1,5	2,3	10,5	8,0
Accommodatie	-5,0	0,0	0,7	-1,5	2,1	1,4	2,2
Gezondheid	0,6	1,0	1,5	0,1	1,9	11,8	6,5
Diensten van ziekenhuizen	0,9	3,4	4,0	0,5	Nb	5,8	0,6
Medische producten en toestellen	0,4	0,7	1,2	-0,5	2,2	3,1	2,7
Extramurale gezondheidszorg	0,2	0,8	0,8	0,5	1,7	2,9	3,1
Onderwijs	1,5	-0,6	-1,6	2,2	0,2	0,7	1,0
Kleding en schoenen	0,2	-1,1	-0,4	-2,4	-0,6	8,9	6,9
Kleding en kledingstoffen	0,2	-0,8	-0,5	-1,8	0,8	7,4	5,5
Schoenen	-0,2	-2,6	-0,2	-4,9	-7,7	1,5	1,4
Communicatie	-1,0	-0,6	-0,4	-1,1	0,7	4,5	4,0
Post- en pakketdiensten	13,8	6,3	6,6	6,8	4,3	0,1	0,3
Telefoonapparatuur	-4,3	-6,6	-5,4	-9,6	-1,9	0,2	0,5
Telefoon- en internetdiensten	-1,4	-0,2	-0,4	-0,1	1,0	4,2	3,3

	België	Gemiddelde buurlanden	Duitsland	Frankrijk	Nederland	Gewicht in 2020 (in %)	
						België	Gemiddelde buurlanden
NEIG en diensten	1,3	1,0	1,1	0,5	2,3	100,0	100,0
<i>Diensten</i>	1,6	1,4	1,4	1,0	2,9	61,1	63,8
<i>NEIG</i>	0,9	0,4	0,7	-0,5	1,4	38,9	36,2
NEIG en diensten (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	1,3	1,0	1,4	0,4	2,3		
<i>NEIG</i> (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	0,9	0,3	0,7	-0,6	1,4		
<i>Diensten</i> (bij ongewijzigde indirecte belastingen)	1,6	1,4	1,5	1,0	2,9		

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Nb: niet beschikbaar.

Lijst van afkortingen

Statbel	Algemene Directie Statistiek van de FOD Economie
BRUGEL	Brusselse regulator voor energie (BRUssel Gas Elektriciteit)
Btw	Belasting op toegevoegde waarde
CPI	Consumptieprijsindex
CREG	Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas
CSPE	Contribution au Service Public de l'Électricité (France)
CWaPE	Commission wallonne pour l'Energie
EC	Europese Commissie
EU	Europese Unie
Eurostat	Statistical Office of the European Commission
FOD Economie	Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie
GICP	Geharmoniseerde index der consumptieprijzen
IEA	International Energy Agency
IMF	Internationaal Monetair Fonds
INR	Instituut voor de nationale rekeningen
Insee	Institut national de la statistique et des études économiques (Frankrijk)
K1	Eerste kwartaal
K2	Tweede kwartaal
K3	Derde kwartaal
K4	Vierde kwartaal
KB	Koninklijk Besluit
kWh	Kilowattuur
NACE	Economische activiteiten nomenclatuur in de Europese Gemeenschap
Nb	Niet beschikbaar
NBB	Nationale Bank van België
NCPI	Nationale consumptieprijsindex
NEIG	Niet-energetische industriële goederen
NZa	Nederlandse Zorgautoriteit (Nederland)
USD	United States dollar
USDA	United States Department of Agriculture
VREG	Vlaamse regulator van de elektriciteits- en gasmarkt
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning (Nederland)

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht van de prijsbewegingen van producten en diensten tussen het tweede kwartaal 2019 en 2020

(Rangschikking in dalende volgorde van prijsstijging)

Benaming	Inflatie in %
Software	15,43
Postverzending	13,83
Vers fruit	13,05
Verse of gekoelde zeevruchten	11,12
Livres éducatifs	7,47
Sieraden	7,24
Andere medische prod neg	6,99
Verse groenten,uitgez.aard.	6,60
Geconc.melk,melk in poeder	6,37
Buitenlandse reizen	6,26
Huis- en dienstpersoneel	6,19
Kranten	6,19
Toebehoren voor PC	6,08
Room- en vruchtenijs	5,94
Wijn op basis van ander fruit	5,78
Alcoholische frisdranken	5,77
Koffie-/theezetter & gelijk	5,59
Varkensvlees	5,59
Diepgevroren vis	5,30
Gedroogd, gezouten of gerookt vlees	4,81
Huur voor een tweede woning	4,71
Bankdiensten	4,63
Fotografische diensten	4,56
Wijn op basis van druiven	4,44
Suiker	4,29
Pilsbier	4,14
Andere vleesbereidingen	3,97
Andere boeken	3,87
Lam- en geitenvlees	3,81
Chips	3,74
Hout en andere vaste brandstoffen	3,68
Spel en hobby	3,60
Margarine en andere plantaardige vetten	3,55
Aardappelen	3,49
Ander vlees	3,44
Taxi & verhuur auto met bestuurder	3,43
Verhuur garages, parkeer, voertuigui-gen	3,40
Deegwaren	3,39
Tweedehands auto's	3,30

Benaming	Inflatie in %
Andere schrijfwaren en tekenartik.	3,30
Andere diensten ivm de woning	3,26
And. verduurz. of bewerkte op vis en zee	3,22
Verzekeringen betreffende de woning	3,20
Andere tabakswaaren	3,10
Tuinierproducten	2,95
Recreatieve en sportdiensten - deel-name	2,90
Private verzekering . i.v.m. de gezondhe	2,85
Kantines	2,75
Lichaamsverzorging	2,69
Yoghurt	2,64
Huur voor hoofdverblijfplaats	2,64
Cacao	2,63
Reinigings-&onderh.product.	2,62
Ander alcoholhoudend bier	2,61
Tijdschriften	2,59
Product voor courant onderhoud wo-ning	2,57
Musea, bibliotheken, dierentuinen	2,57
Vervoer per bus	2,56
Producten voor huisdieren	2,51
Diensten van elektriciens	2,49
And.therap.appar.&material.	2,49
Siroop, honing en confituur	2,47
Verse halfvolle melk	2,39
Sappen	2,36
Haarverzorging voor heren	2,28
Runds-en kalfsvlees	2,28
Baby artikelen	2,26
Bereid.& conserv.v.groenten	2,24
Andere vloerbedekkingen	2,21
Huisvuilophaling	2,19
Restaurants, cafés en dancings	2,17
Chocolade	2,16
Lichaamsverzorg. voor dames	2,11
Diepgevroren groenten	2,10
Elektr.toest.lichaamsverz.	2,09
Diensten van schilder	2,04
Tapijten en vloerkleden	2,02

Benaming	Inflatie in %
Schoonmaak van kleding	1,99
Andere melkproducten	1,97
Kijk- en luistergeld, abonnementen	1,96
Diensten om mensen thuis te verzorgen	1,91
Huur van garage en andere huur	1,89
Diepvriezers en koelkasten	1,86
Werken aan verwarming	1,85
Ontbijtgranen	1,83
Diensten voor leggen van carpet	1,82
Thee	1,81
Andere voedingsmid. n.e.g.	1,80
Sigaretten	1,80
Rijst	1,77
Diensten van loodgieter	1,74
Kant-en-klare maaltijden	1,67
Nieuwe & tweedehandse auto's	1,67
Personenvervoer per trein	1,66
Andere accommodaties	1,65
Bloemen en planten	1,58
Meubelstoffen en gordijnen	1,58
Hoger onderwijs	1,57
Onderhoud en reparatie	1,56
Personal computers	1,56
Maisons de retraite soins aux handicapés	1,56
Veeartsen en and. diensten vr huisdieren	1,54
Frituren, fastfood & snackbars	1,53
Riolering	1,52
Diensten voor verhuis en opslag	1,52
Limonades	1,52
Kaas en kwark	1,47
Internationale vluchten	1,47
Verse of gekoelde vis	1,47
Herstelling van klokken en uurwerken	1,44
Eieren	1,43
Reinigingsapparatuur	1,43
Juridische diensten en boekhouding	1,40
Mineraalwater	1,40
Klokken en uurwerken	1,39
Onderhoudskosten in meergezinswoningen	1,37
Motorfietsen	1,37
Andere uitrusting voor de ontvangst	1,32
Reparatie en huur van schoeisel	1,31
Calculatrices et mat. traitement info	1,31
Andere verzekeringen	1,26

Benaming	Inflatie in %
Rijlessen, testen, vergunningen, keuringen	1,24
Gedistilleerde dranken en likeuren	1,24
Suikergoed	1,22
Koffie	1,22
Andere kosten en diensten	1,22
Andere bakkerijproducten	1,21
Babyvoeding	1,15
Andere onderhoudsproducten	1,15
Niet-elekt. materiaal lichaamsverzorging	1,14
Fietsen	1,11
Overige diensten reparatie van de woning	1,10
Sauzen en specerijen	1,10
Andere kleding artikelen	1,08
Kinderopvang	1,07
Algem. geneeskund. prestaties	0,99
Begrafenis diensten	0,98
Verrijkte wijnen	0,98
Herstelling audio-, videoapparatuur, pc	0,96
Voedselverwerkende apparatuur	0,95
Brood en broodjes	0,94
Verse volle melk	0,92
Verpleging in ziekenhuis	0,90
Herstelling en huur van kleding	0,90
Niet-elektrische huish. app.	0,84
Fruitconserven	0,82
Gedr., ger. of gez. vis en zeevruchten	0,82
Speelgoed en feestartikelen	0,82
Bedlinen	0,82
Grote gemotoriseerde gereedschappen	0,82
Fictie boeken	0,78
Binnenhuismeubelen	0,75
Accessoires bij kledij	0,75
Zout en keukenkruiden	0,75
Diensten van timmerlieden	0,74
Verschillende drukwerken	0,74
Waterverbruik	0,65
Huisgevoelte	0,65
Reisartikelen	0,64
Diepgevroren zeevruchten	0,63
Smeermiddelen	0,63
Sportartikelen	0,62
Meel en andere granen	0,62
Boter	0,61
Grote artikelen voor spelen en sport	0,59
Gehoorapparaat	0,55

Benaming	Inflatie in %
Verzekeringen betreffende reizen	0,54
Andere meubelen en stoffering	0,53
Producten voor lichaamsverz. en well-ness	0,53
Reserveonderdelen	0,52
Brilglazen en lenzen	0,52
Petits outils non motorisés	0,47
Andere kleine elekt. huishoudapparaat	0,38
Tafellinnen en badkamerlinnen	0,38
Herenkleding	0,34
Packs	0,33
Fornuizen	0,32
Kledingstoffen	0,31
Accessoires voor voertuigen	0,29
Herstel en huur van grote gereedschap- peb	0,27
Herenschoenen	0,25
Onderwijs niet gedefinieerd per niveau	0,23
Kleding voor dames	0,22
Fototoestellen en camera's	0,13
Internettoegang dienst	0,12
Vaat- en glaswerk	0,11
Andere prod. o.b.v. granen	0,10
Muziekinstrumenten	0,05
Klin. biologie & radiografie	0,03
Administratieve kosten	0,01
Huur van therapeutische toestellen	0,00
Geneesk. prest.specialisten	0,00
And. paramedische diensten	0,00
Geneesk.prestat.tandartsen	0,00
Geneesmiddelen	-0,03
Banden	-0,05
Andere eetbare oliën	-0,06
Tuinmeubelen	-0,14
Tol en parkeermeters	-0,21
Pizza en quiche	-0,24
Damesschoenen	-0,27
Campinguitrusting	-0,29
Verlichtingsapparatuur	-0,31
Kleding voor kinderen	-0,34
Messenwerk	-0,34
Kinder- en babyschoenen	-0,51
Radiatoren & airconditioning	-0,55
Allerlei toebehoren van klein gereed.	-0,58
Binnenlandse reizen	-0,70
Papier	-0,71
Gedroogd fruit	-0,72
Hotels	-1,03

Benaming	Inflatie in %
Verzekering voertuigen	-1,05
Sportieve en recreatieve evenementen	-1,30
Olijfolie	-1,52
Drag.beeld&geluid(pré-reg.)	-1,90
Strijkijzers	-1,99
Zwangerschapstest en anticonceptie	-2,92
Petroleumgas	-2,95
Cinema, theater, concerten	-3,33
Droogk., wasmach.,vaatwasm.	-3,37
Andere dragers beeld & geluid	-3,45
Mobiele toestellen	-4,41
Televisies & videorecorders	-4,92
Vaste tel. gesprekken en dienste	-5,77
Elektriciteit	-7,74
Mobiele telefoondiensten	-10,29
Vakantiecentra, campings, jeugdher- bergen	-10,89
Diesel	-16,10
Benzine	-16,64
Aardgas	-16,66
Andere brandstoffen	-18,33
Vloeibare brandstoffen	-40,71

Bronnen: Statbel, Eigen berekeningen: FOD Economie.

Bijlage 2: Inflatie in het tweede kwartaal 2020 met en zonder gewijzigde indirecte belastingen in België en in de voornaamste buurlanden

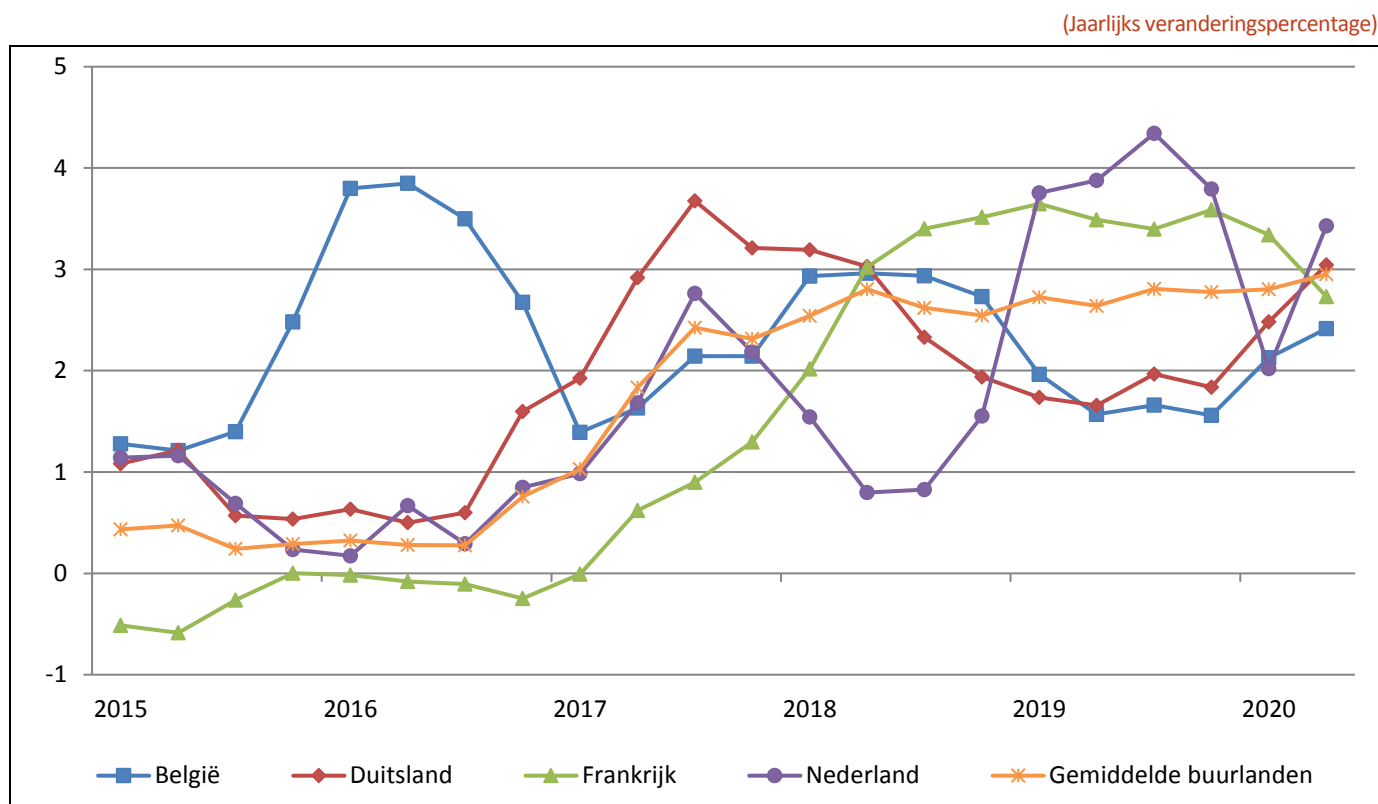
(Jaarlijks veranderingpercentage)

	België		Gemiddelde van de buurlanden		Duitsland		Frankrijk		Nederland	
	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen	Met gewijzigde indirecte belastingen	Zonder gewijzigde indirecte belastingen
Elektriciteit	-7,7	-7,7	2,7	4,8	4,2	4,2	7,6	7,2	-40,8	-5,5
Gas	-16,1	-16,1	-1,8	-3,0	2,1	2,0	-13,7	-13,7	2,0	-6,3
Vloeibare brandstoffen	-40,7	-40,7	-20,1	-20,1	-18,6	-18,6	-23,0	-23,0		0,0
Vaste brandstoffen	3,7	3,7	0,7	0,7	-2,2	-2,2	4,4	4,4		
Stadsverwarming			-1,6	-1,6	-0,4	-0,4	-6,5	-6,5	-0,8	-0,8
Brandstoffen voor privévoertuigen	-16,3	-16,3	-16,8	-17,0	-17,1	-17,2	-17,8	-17,8	-11,9	-12,7
Energie	-16,3	-16,3	-8,1	-7,9	-6,6	-6,7	-9,6	-9,7	-12,3	-9,1
Tabak	2,3	2,4	8,9	5,5	5,0	5,0	13,8	7,5	11,3	0,2
Groenten	5,2	5,2	7,0	7,0	3,3	3,3	11,9	11,9	2,4	2,4
Brood en granen	1,2	1,2	1,6	1,6	2,2	2,2	1,3	1,3	1,1	1,1
Vlees	3,5	3,5	6,2	6,2	8,9	8,9	3,8	3,8	7,0	7,0
<i>Wijnen</i>	3,9	3,9	0,8	0,8	1,0	1,0	0,5	0,4	1,3	1,3
<i>Bier</i>	3,4	3,4	-0,6	-0,7	-0,3	-0,3	-0,5	-0,8	-3,5	-3,6
<i>Gedistilleerde dranken</i>	1,4	1,4	1,2	0,7	0,8	0,8	1,4	0,5	1,4	1,4
Suiker, jam, chocolade	2,7	2,7	1,0	1,0	2,2	2,2	-0,2	-0,2	1,8	1,8
Vis en zeevruchten	3,7	3,7	4,4	4,4	2,7	2,7	6,0	6,0	0,7	0,7
Oliën en vetten	1,2	1,2	-1,3	-1,3	-3,2	-3,2	-0,2	-0,2	1,6	1,6
Melk, kaas en eieren	1,8	1,8	1,2	1,2	2,4	2,4	-0,3	-0,3	1,9	1,9
<i>Mineraalwater, frisdranken en sappen</i>	1,6	1,6	1,9	1,9	3,7	3,7	-0,3	-0,4	1,4	1,4
<i>Koffie, thee en cacao</i>	1,4	1,4	0,5	0,5	0,4	0,4	-0,2	-0,2	3,2	3,2
Voeding n.e.g.	1,4	1,4	1,1	1,1	1,5	1,5	0,4	0,4	2,0	2,0
Fruit	11,6	11,6	11,0	11,0	10,6	10,6	12,4	12,4	6,9	6,9
Levensmiddelen	3,2	3,2	4,1	3,7	3,9	3,9	4,4	3,7	3,7	2,5
Bewerkte levensmiddelen	2,4	2,4	3,0	2,4	3,0	3,1	2,7	1,8	3,4	2,0
Niet-bewerkte levensmiddelen	6,1	6,1	9,1	9,1	7,9	7,9	10,9	10,9	5,0	5,0
Niet-energetische industriële goederen en diensten	1,3	1,3	1,0	1,0	1,1	1,2	0,5	0,4	2,3	2,3
Diensten	1,6	1,6	1,4	1,4	1,4	1,5	1,0	1,0	2,9	2,9
Niet-energetische industriële goederen	0,9	0,9	0,4	0,3	0,7	0,7	-0,5	-0,6	1,4	1,4
Onderliggende inflatie	1,5	1,5	1,3	1,3	1,4	1,5	0,9	0,7	2,5	2,3
GICP	0,0	0,0	0,6	0,6	0,7	0,7	0,3	0,2	1,2	1,3

FOD Economie, Statbel.

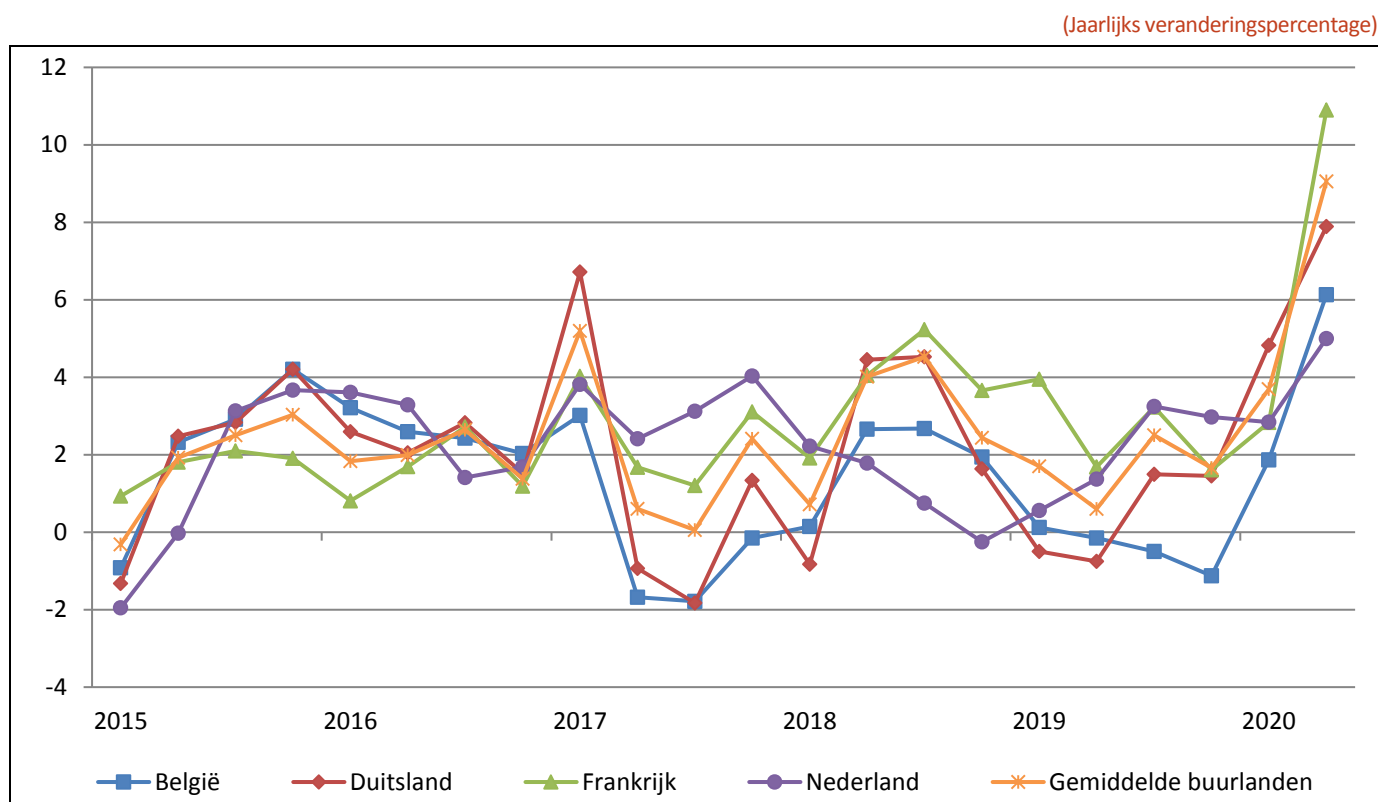
Bijlage 3: Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor bewerkte en niet-bewerkte levensmiddelen en voor diensten en niet-energetische industriële goederen

Grafiek 1. Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor bewerkte levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden

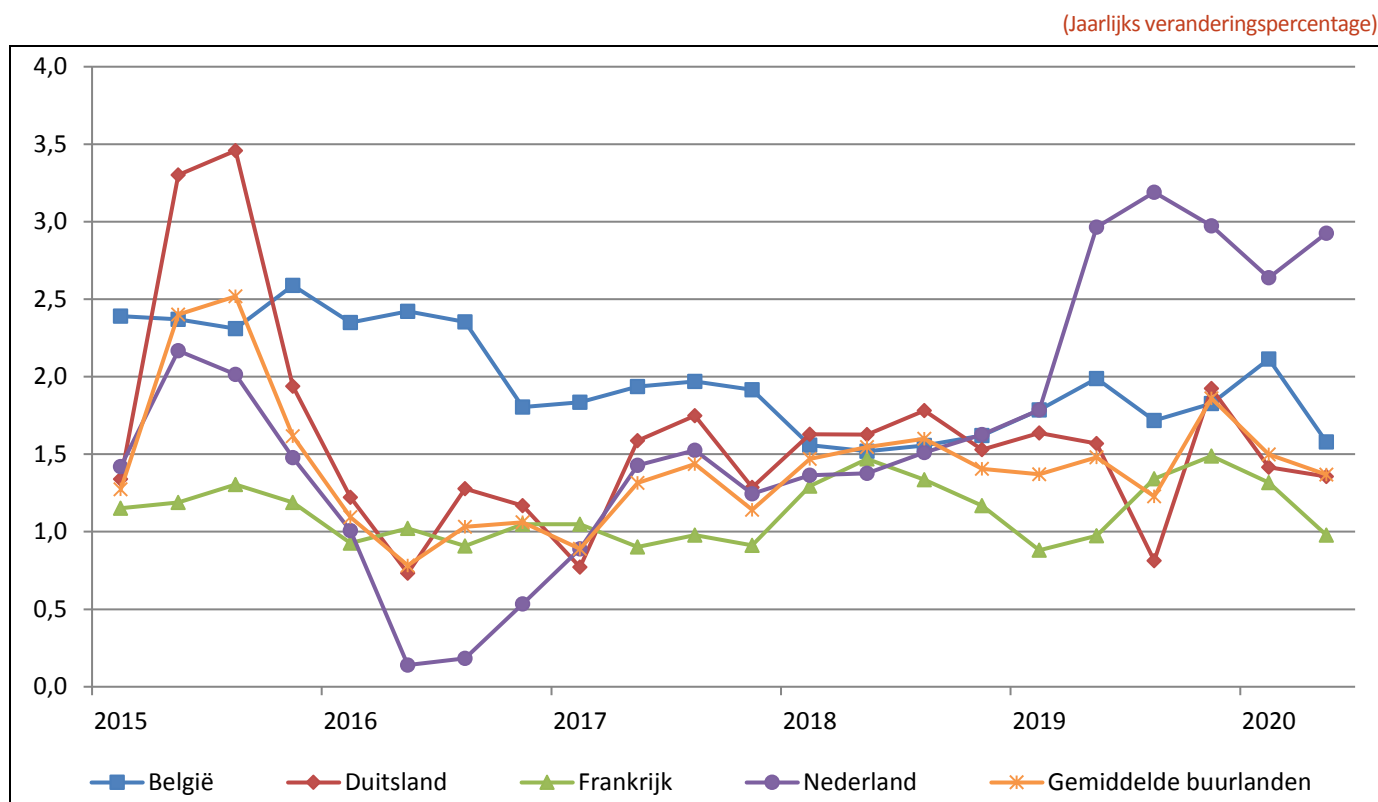

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.

Grafiek 2. Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor niet-bewerkte levensmiddelen in België en in de voornaamste buurlanden

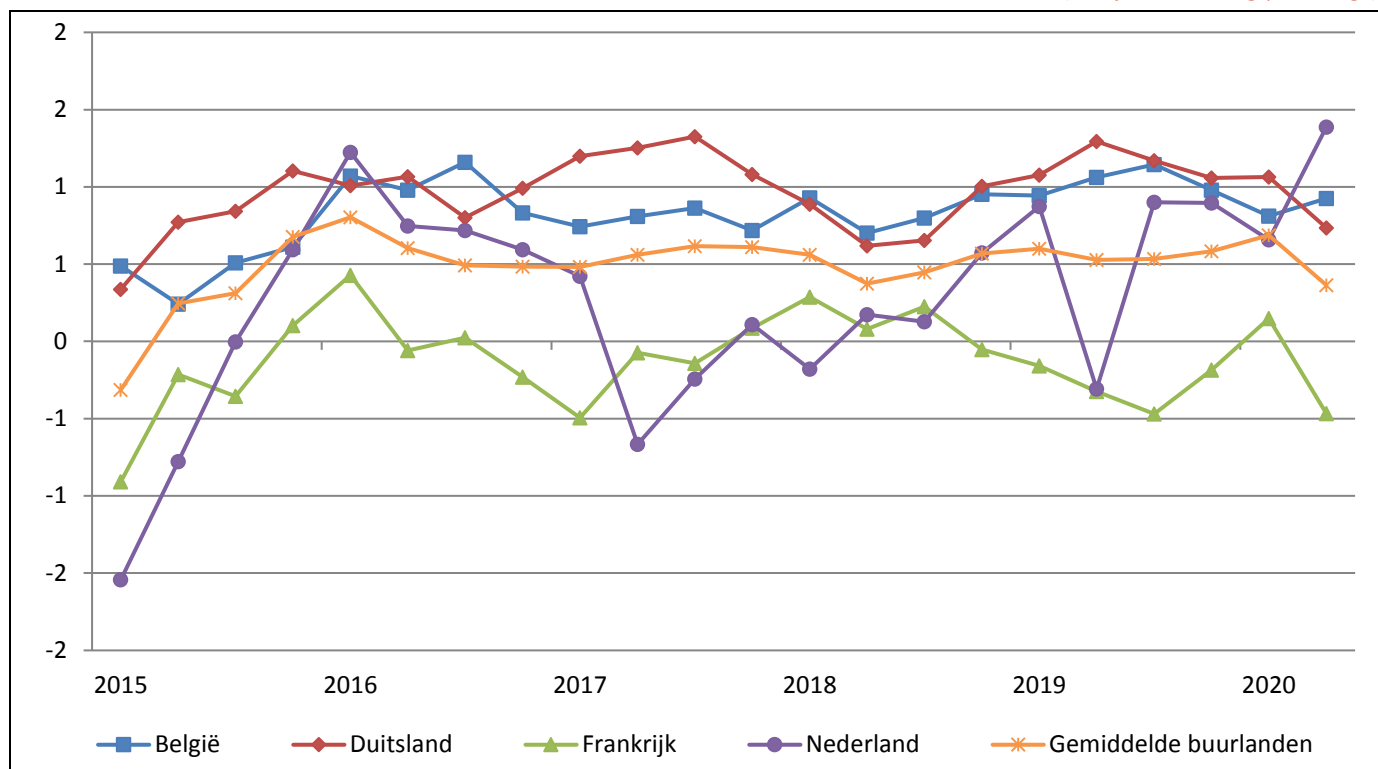

Grafiek 3. Kwartaalevolutie van de consumptieprijzen voor diensten in België en in de voornaamste buurlanden

Grafiek 4. Kwartaalevolutie van de consumtieprijsen voor niet-energetische industriële goederen in België en in de voornaamste buurlanden

(Jaarlijks veranderingspercentage)

Bronnen: EC, FOD Economie, Statbel.